

Na osnovu člana 14 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata („Službeni list CG“, br. 64/17, 44/18 i 63/18), Vlada Crne Gore, 2. jula 2020. godine, bez održavanja sjednice, na osnovu pribavljenih saglasnosti većine članova Vlade, usvojila je

IZVJEŠTAJ

O STANJU UREĐENJA PROSTORA U 2019. GODINI

UVOD

Politika planiranja prostora predstavlja značajan segment razvoja, koji utiče na racionalno korišćenje ovog nacionalnog dobra, a posebno na korišćenje turističkih i drugih resursa, na zaštitu životne sredine, te na plansko uređenje prostora – bez prekomjerne izgradnje, a time i gubitka atraktivnosti turističkih destinacija. Samim tim, otklanja se izvjesnost tereta budućim generacijama koji bi snosile troškove za sanaciju i rehabilitaciju degradiranih prostora, njihovo uređenje i infrastrukturno opremanje.

U tom cilju, integracioni procesi evropskih zemalja usmjereni su ka postizanju održivog i uravnoteženog razvoja teritorije čitave EU, jer se time ostvaruje konkurentnost Evropske unije u svetskom okruženju – a čemu, svakako, teži i Crna Gora. Koncept održivog razvoja turizma i planskog uređenja turističkih prostora doprinijeli su da je Evropa najrazvijeniji turistički svjetski region.

U politici planiranja prostora Crne Gore moraju se imati u vidu opšte razvojne projekcije i ciljevi proistekli iz globalnog opredjeljenja ka evropskim integracijama, sa perspektivom punopravnog članstva u Evropskoj uniji. Do stupanja na snagu Lisabonskog ugovora - prostorno uređenje bilo je u isključivoj nadležnosti država članica. Prema Ugovoru, prostorne politike postale su zajednička nadležnost zemalja članica i Evropske komisije i primjenjeno na politiku planiranja prostora – to znači zahtjev za održivim razvojem, na kome se temelje osnovni ciljevi evropske razvojne politike: ekonomska, društvena i teritorijalna kohezija.

Jedan od instrumenata upravljanja i usmeravanja prostornog razvoja, a samim tim i održivog razvoja teritorije naše Države je plansko korišćenje i uređenje prostora, koje, zajedno sa planiranjem kvaliteta životne sredine, ima integrišuću i koordinirajuću ulogu u odnosu na ostale oblike planiranja, uključujući naročito sektorsko planiranje iz domena turizma.

Ako je turizam, po definiciji, uslužna djelatnost vezana za kretanje u prostoru, jasno je da je politika planiranja prostora u uzročno – posledičnoj vezi sa sektorom turizma. Turizam je u Crnoj Gori osnovni segment nacionalne ekonomije, pa je, shodno tome, kvalitetan i očuvan prostor bitan preduslov za razvoj turizma, a time i sveukupnog ekonomskog razvoja. Prostor, stoga, mora biti opremljen saobraćajnom, energetsom, komunalnom i dr. infrastrukturom, a mora zadovoljiti funkcionalne i estetske kriterijume. Infrastrukturni sistemi su uslov funkcionalnog korišćenja prostora. Crnogorski prostor ima sve prirodne preduslove koji bi mogli obezbijediti njegovu valorizaciju i kvalitetan ekonomski razvoj.

Kada je riječ o politici planiranja prostora, važno je istaći da iskustva država sa dugom demokratskom tradicijom pokazuju da je proces učešća javnosti jedan od najvažnijih uslova

za kvalitetno planiranje prostora i sprovođenje politike u ovoj oblasti. Samo široko rasprostranjeno znanje i jačanje svijesti o uređenom društvu i uređenom prostoru, a planiranju prostora kao jednom od mehanizama ostvarenja tog cilja, vodi ka uravnoteženom, ravnomjernom i održivom razvoju države.

Prostor Crne Gore je planski pokriven u mjeri koja ne predstavlja prepreku daljem investiranju odnosno ekonomskom razvoju Crne Gore. Uz plansku pokrivenost, zakonodavnim okvirom predviđene su dodatne mogućnosti za investicione aktivnosti, kao i za sveukupno unapređenje stanja u oblastima održivog razvoja i turizma.

U tom cilju, u resornim oblastima Ministarstva održivog razvoja i turizma, tokom 2019.godine, donijeti su:

a) Zakoni:

- Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o turizmu i ugostiteljstvu ("Službeni list Crne Gore", br. 025/19)
- Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o komunalnim djelatnostima ("Službeni list Crne Gore", br. 066/19)
- Zakon o zaštiti od negativnih uticaja klimatskih promjena ("Službeni list Crne Gore", br. 073/19)
- Zakon o potvrđivanju minamatske konvencije o živi ("Službeni list Crne Gore - Međunarodni ugovori", br. 003/19)
- Zakon o industrijskim emisijama ("Službeni list Crne Gore", br. 017/19)
- Zakon o stranim i invazivnim stranim vrstama biljaka, životinja i gljiva ("Službeni list Crne Gore", br. 018/19)

b) Uredbe

- Uredba o povjeravanju dijela poslova iz nadležnosti Ministarstva održivog razvoja i turizma Glavnom gradu Podgorica („Službeni list Crne Gore“ broj 53/19)
- Uredba o povjeravanju dijela poslova iz nadležnosti Ministarstva održivog razvoja i turizma Opštine Budva („Službeni list Crne Gore“ broj 71/19).
- Uredba o visini naknade za izdavanje urbanističkih odnosno tehničkih uslova za privremene objekte utvrđene programom privremenih objekata ("Službeni list Crne Gore", broj 16/19);
- Uredba o dopuni uredbe o povjeravanju dijela poslova ministarstva održivog razvoja i turizma jedinicama lokalne samouprave("Službeni list Crne Gore", broj 28/19);
- Uredba o izmjeni uredbe o visini naknade za izdavanje urbanističkih odnosno tehničkih uslova za privremene objekte utvrđene programom privremenih objekata ("Službeni list Crne Gore", broj 52/19);
- Uredba o izmjeni uredbe o povjeravanju dijela poslova Ministarstva održivog razvoja i turizma Javnom preduzeću za upravljanje morskim dobrom Crne Gore i Javnom preduzeću za nacionalne parkove Crne Gore ("Službeni list Crne Gore", broj 75/19)
- Uredba o izmjeni uredbe o povjeravanju dijela poslova Ministarstva održivog razvoja i turizma jedinicama lokalne samouprave ("Službeni list Crne Gore", broj 75/19).
- Uredba o minimalno-tehničkim uslovima i načinu pružanja pojedinih turističkih usluga koje uključuju sportsko-rekreativne i avanturističke aktivnosti ("službeni list crne gore", br. 38/19).
- Uredba o načinu, uslovima i vremenu davanja na korišćenje dobara nacionalnih parkova ("službeni list crne gore", br. 011/19)
- Uredba o vrstama aktivnosti i postrojenja za koje se izdaje integrisana dozvola ("Službeni list Crne Gore", br. 068/19)

c) Pravilnici

- Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o bližim uslovima za postavljanje odnosno građenje privremenih objekata, uređaja i opreme ("Službeni list Crne Gore", br. 076/19 od 31.12.2019)
- Pravilnik o izmjenama pravilnika o tehničkim zahtjevima za spregnute konstrukcije od čelika i betona ("Službeni list Crne Gore", br. 40/19);
- Pravilnik o izmjenama pravilnika o tehničkim zahtjevima za čelične konstrukcije ("Službeni list Crne Gore", br. 40/19);
- Pravilnik o izmjeni i dopuni pravilnika o tehničkim zahtjevima za zidane konstrukcije ("Službeni list Crne Gore", br. 40/19);
- Pravilnik o izmjenama pravilnika o tehničkim zahtjevima za drvene konstrukcije ("Službeni list Crne Gore", br. 40/19);
- Pravilnik o izmjenama pravilnika o tehničkim zahtjevima za betonske konstrukcije ("Službeni list Crne Gore", br. 39/19);
- Pravilnik o izmjeni i dopuni pravilnika o tehničkim zahtjevima za aluminijumske konstrukcije ("Službeni list Crne Gore", br. 40/19);
- Pravilnik o listi usaglašenih standarda ("Službeni list Crne Gore", br.68/19);
- Pravilnik o izmjenama i dopunama pravilnika o klasifikaciji građevinskih proizvoda u odnosu na njihove reakcije i otpornost na požar* („Sl. list CG“, br. 42/19).
- Pravilnik o tehničkim zahtjevima za redovan servis i kontrolu bezbjednosti liftova u upotrebi ("Službeni list Crne Gore", br. 038/19 od 05.07.2019)
- Pravilnik o obrascu, sadržaju i načinu vođenja knjige prigovora u objektima u kojima se pružaju turističke i ugostiteljske usluge ("Službeni list CG", br. 15/19 od 08.03.2019);
- Pravilnik o načinu vođenja i sadržaju knjige gostiju u ugostiteljskim objektima za smještaj ("Službeni list CG", br. 16/19);
- Pravilnik o graničnim vrijednostima buke, načinu mjerenja buke unutar i van ugostiteljskih objekata i načinu upotrebe i uslovima koje mora da ispunjava limitator jačine zvuka ("Službeni list CG", br. 20/19);
- Pravilnik o bližim uslovima u pogledu uređenosti i opremljenosti, vrstama i uslovima korišćenja kupališta na moru ("Službeni list CG", br. 23/19);
- Pravilnik o minimalno-tehničkim uslovima, uslovima za kategoriju i načinu kategorizacije objekata u kojima se pružaju ugostiteljske usluge u seoskom domaćinstvu ("Službeni list CG", br. 41/19.);
- Pravilnik o bližim uslovima za klasifikaciju, obilježavanje i sigurnost ski staza ("Službeni list Crne Gore", br. 52/19)
- Pravilnik o kriterijumima za određivanje najboljih dostupnih tehnika radi zaštite životne sredine i listi zagađujućih supstanci iz industrijskih postrojenja ("Službeni list Crne Gore", br. 035/19)
- Pravilnik o obrascu integrisane dozvole ("Službeni list Crne Gore", br. 059/19)
- Pravilnik o uslovima upotrebe i ispuštanja žive i živinih jedinjenja ("Službeni list Crne Gore", br. 068/19)
- Pravilnik o vrstama aktivnosti, graničnim vrijednostima emisija i načinu vršenja monitoringa u postrojenjima koja koriste organske rastvarače ("Službeni list Crne Gore", br. 030/20)
- Pravilnik o izmjenama Pravilnika o tehničkim standardima zaštite vazduha od emisija isparljivih organskih jedinjenja koje nastaju skladištenjem, pretakanjem i distribucijom motornih benzina ("Službeni list Crne Gore", br. 008/19)
- Pravilnik o bližem sadržaju dokumentacije koja se podnosi uz zahtjev za odlučivanje o potrebi izrade elaborata ("Službeni list Crne Gore", br. 019/19)

- Pravilnik o bližem sadržaju dokumentacije koja se podnosi uz zahtjev za određivanje obima i sadržaja elaborata o procjeni uticaja na životnu sredinu ("Službeni list Crne Gore", br. 019/19)
- Pravilnik o bližoj sadržini elaborata o procjeni uticaja na životnu sredinu ("Službeni list Crne Gore", br. 019/19)
- Pravilnik o zdravstvenim uslovima i zdravstvenim pregledima profesionalno izloženih lica i lica odgovornih za sprovođenje mjera zaštite od nejonizujućih zračenja ("Službeni list Crne Gore", br. 020/19)
- Pravila o licencama za obavljanje regulisanih komunalnih djelatnosti ("Službeni list Crne Gore", br. 058/19),
- Pravila o minimum kvaliteta i obima poslova za obavljanje regulisanih komunalnih djelatnosti ("Službeni list Crne Gore", br. 058/19)
- Pravila o poređenju poslovanja i pokazatelja učinaka vršilaca regulisanih komunalnih djelatnosti ("Službeni list Crne Gore", br. 069/18)

Izveštajni period bio je period implementacije krovnog legislativnog projekta u oblasti planiranja prostora i izgradnje objekata - Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata („Službeni list CG“, br.64/18, 44/18 i 63/18).

Međutim, preduzetnička inicijativa i nove investicije zahtijevaju propisivanje procedura koje će obezbijediti brže donošenje planskih dokumenata, kao osnovnog preduslova za građenje objekata, kao i stvaranje uslova za građenje objekata koji će, s jedne strane, garantovati kvalitet izgrađenih objekata a, s druge strane, neće predstavljati biznis barijeru.

Stoga se i pristupilo izmjeni odnosno dopuni ovog zakona.

Inicijalni korak za izmjenу i dopunu Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata bila je Odluka Ustavnog suda Crne Gore U – I br.13/16 od 29.01.2019. godine, kojom je Sud ukinuo odredbu člana 66 stav 3 Zakona o uređenju prostora i izgradnji objekata („Službeni list CG“, br. 51/08, 34/11, 35/13 i 33/14), kojom odredbom je predviđeno da „lokalna samouprava može, pored slučajeva iz stava 2 ovog člana, propisati i druge slučajeve u kojima investitor ne plaća naknadu za komunalno opremanje građevinskog zemljišta“.

Odluka Ustavnog suda Crne Gore odnosno otklanjanje nedostataka na koje je ukazao Sud, dakle, osnovni su razlog za predlaganje izmjena ovog zakona, s tim što su, nakon sveobuhvatne analize rješenja aktuelnog Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata, predložene i druge izmjene odnosno dopune ovog propisa na koje je ukazala njegova dosadašnja primjena.

I konačno, sadržina ovog Izveštaja opredijeljena je članom 14 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata, a sačinjen je na osnovu podataka, informacija i ocjena nadležnog organa državne uprave – Ministarstva održivog razvoja i turizma, kao i podataka, izvještaja, informacija i ocjena, pribavljenih od strane lokalnih samouprava, državnih organa, javnih preduzeća i ostalih institucija koje učestvuju u realizaciji određenih segmenata uređenja prostora.

1. ANALIZA SPROVOĐENJA PLANSKIH DOKUMENATA

Crna Gora po poslednjem popisu iz 2011. godine ima 620.029 stanovnika i zauzima 13.812 km². U urbanim zonama Crne Gore živi 63,23 %, a u ruralnim 36,77% ukupnog stanovništva. Dužina obale je 293,5 km, morski prostor Crne Gore se prostire na 2540 km², od čega 368 km² su unutrašnje morske vode, dok 2172 km² čini teritorijalno more. Epikontinentalni pojas se prostire na 3886 km².

1.1. Izrada i donošenje planskih dokumenata

Odredbom člana 218 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata ("Službeni list CG", br. 64/17, 44/18 i 63/18) propisano je da se državni i lokalni planski dokumenti predviđeni Zakonom o uređenju prostora i izgradnji objekata ("Službeni list CG", br. 51/08, 34/11, 35/13 i 33/14) mogu, do donošenja plana generalne regulacije Crne Gore, izrađivati odnosno mijenjati po postupku propisanom ovim zakonom.

U skladu sa tim zakonskim određenjem, u toku 2019. godine, donijete su odluke o izradi 33 lokalna planska dokumenata, i to:

- Odluka o izradi Detaljnog urbanističkog plana „Sadine” u Glavnom gradu Podgorica (sjednica Vlade CG od 26. decembra 2019. godine);
- Odluka o izradi Detaljnog urbanističkog plana „Tološi 2” u Glavnom gradu Podgorica (sjednica Vlade CG od 26. decembra 2019. godine);
- Odluka o izradi Detaljnog urbanističkog plana „Donja Gorica” u Glavnom gradu Podgorica (sjednica Vlade CG od 26. decembra 2019. godine);
- Odluka o izradi Detaljnog urbanističkog plana „Momišići A” u Glavnom gradu Podgorica (sjednica Vlade CG od 26. decembra 2019. godine);
- Odluka o izradi Detaljnog urbanističkog plana „Kuće Rakića”, opština Tuzi (sjednica Vlade CG od 26. decembra 2019. godine);
- Odluka o izradi Detaljnog urbanističkog plana „Centar”, opština Tuzi (sjednica Vlade CG od 26. decembra 2019. godine);
- Odluka o izradi Izmjena i dopuna Urbanističkog projekta „Turistički kompleks Zavala”, opština Budva (sjednica Vlade CG od 26. decembra 2019. godine);
- Odluka o izradi Izmjena i dopuna Detaljnog urbanističkog plana i Urbanističkog projekta "Istorijsko jezgro" Cetinje ("Službeni list CG", broj 76/19);
- Odluka o izradi Detaljnog urbanističkog plana "Lijeva obala Lima", Opština Berane ("Službeni list CG", broj 70/19);
- Odluka o izradi Lokalne studije lokacije Lučice, Opština Budva ("Službeni list CG", broj 63/19);
- Odluka o izradi Urbanističkog projekta "Turistička zona Lepetane", Opština Tivat ("Službeni list CG", broj 56/19);
- Odluka o izradi Lokalne studije lokacije "Štitarička rijeka", Opština Mojkovac ("Službeni list CG", broj 33/19);
- Odluka o izradi Lokalne studije lokacije "Glavatičići", Opština Kotor ("Službeni list Crne Gore", broj ("Službeni list CG", broj 3/19);
- Odluka o izradi Izmjena i dopuna Detaljnog urbanističkog plana "Pržno - Kamenovo II", za dio Kamenovo - Vrijesno, Opština Budva ("Službeni list CG", broj 27/19);
- Odluka o izradi Izmjena i dopuna Detaljnog urbanističkog plana "Industrijska zona KAP-a" u Podgorici ("Službeni list CG", broj 22/19);
- Odluka o izradi Izmjena i dopuna Detaljnog urbanističkog plana "Donji Radovići Centar", Opština Tivat ("Službeni list CG", broj 36/19);
- Odluka o izradi Izmjena i dopuna Detaljnog urbanističkog plana "Golf i Donji Radovići Zapad", Opština Tivat ("Službeni list CG", broj 36/19);
- Odluka o izradi Izmjena i dopuna Detaljnog urbanističkog plana "Đuraševići", Opština Tivat ("Službeni list CG", broj 15/19);
- Odluka o izradi Detaljnog urbanističkog plana "Veliki pijesak", Opština Bar ("Službeni list CG", broj 45/19);
- Odluka o izradi Detaljnog urbanističkog plana "Pitomine", Opština Žabljak ("Službeni list CG", broj 27/19);
- Odluka o izradi Detaljnog urbanističkog plana "Lepetane", Opština Tivat ("Službeni list CG", broj 45/19);

- Odluka o izradi Detaljnog urbanističkog plana "Industrijska zona Zeleni", Opština Rožaje ("Službeni list CG", broj 53/19);
- Odluka o izradi Detaljnog urbanističkog plana "Hoteli i vile visoke kategorije", Pinješ, Opština Ulcinj ("Službeni list CG", broj 56/19);
- Odluka o izradi Detaljnog urbanističkog plana "Pinješ – Borova šuma", Opština Ulcinj ("Službeni list CG", broj 56/19);
- Odluka o izradi Detaljnog urbanističkog plana "Centar", Opština Plužine ("Službeni list CG", broj 33/19);
- Odluka o izradi Prostorno-urbanističkog plana Opštine Plav ("Službeni list CG", broj 33/19);
- Odluka o izradi Prostorno-urbanističkog plana Opštine Gusinje ("Službeni list CG", broj 28/19);
- Odluka o izradi Izmjena i dopuna Prostorno-urbanističkog plana Opštine Ulcinj ("Službeni list CG", broj 25/19);
- Odluka o izradi Lokalne studije lokacije "Donji Štoj", Opština Ulcinj ("Službeni list CG", broj 45/19);
- Odluka o izradi Izmjena i dopuna Prostorno-urbanističkog plana Opštine Nikšić ("Službeni list CG", broj 53/19);
- Odluka o izradi Izmjena i dopuna Prostorno-urbanističkog plana Opštine Kolašin ("Službeni list CG", broj 54/19);
- Odluka o izradi Izmjena i dopuna Prostorno-urbanističkog plana Opštine Bijelo Polje ("Službeni list CG", broj 29/19);
- Odluka o izradi Izmjena i dopuna Prostorno-urbanističkog plana Opštine Andrijevica ("Službeni list CG", broj 27/19).

Takođe, u 2019. godini, donijeta su odluke o izradi državnog planskog dokumenta, i to:

- Odluka o izradi Izmjena i dopuna Državne studije lokacije "Rt Đeran - Port Milena", Opština Ulcinj ("Službeni list CG", broj 33/19).

U toku iste godine, donijeti su sljedeći planski dokumenti:

- Izmjene i dopune Prostorno-urbanističkog plana Opštine Danilovgrad u dijelu generalne urbanističke razrade "Spuz" ("Službeni list CG", broj 70/19);
- Izmjene i dopune Detaljnog urbanističkog plana "Industrijska zona KAP-a" u Podgorici ("Službeni list CG", broj 69/19);
- Izmjene i dopune Državne studije lokacije "Arsenal" – Tivat ("Službeni list CG", broj 57/19);
- Izmjene i dopune Prostorno-urbanističkog plana Opštine Pljevlja ("Službeni list CG", broj 39/19);
- Izmjene i dopune Prostorno-urbanističkog plana Opštine Mojkovac ("Službeni list CG", broj 36/19);
- Izmjene i dopune Državne studije lokacije "Sektor 36" ("Službeni list CG", broj 35/19);
- Izmjene i dopune Državne studije lokacije "Sektor 5" ("Službeni list CG", broj 21/19);

1.1.1. Mišljenja i saglasnosti na lokalna planska dokumenta

Tabela: Mišljenja na Nacrte lokalnih planskih dokumenata data tokom 2019. godine, po opštinama

Opština	Plan	Mišljenje	Komentar
BIJELO POLJE	Korigovani Nacrt LSL mHE „Stubljanska“	104-300/25-2018 04.01.2019.	Nije dato mišljenje (obustavljeno davanje mišljenja, jer plan nije donijet do 31.12.2018.)

ŽABLJAK	Korigovani Nacrt LSL Begovo polje – turističko naselje	104-1867/17-2018 04.01.2019.	Nije dato mišljenje (obustavljeno davanje mišljenja, jer plan nije donijet do 31.12.2018.)
	Korigovani Nacrt LSL Borje II	104-1134/19-2018 04.01.2019.	Nije dato mišljenje (obustavljeno davanje mišljenja, jer plan nije donijet do 31.12.2018.)
PODGORICA	Korigovani Nacrt DUP Zabjelo 9	104-2230/20-2018 04.01.2019.	Nije dato mišljenje (obustavljeno davanje mišljenja, jer plan nije donijet do 31.12.2018.)
	Korigovani Nacrt DUP Kuće Rakića	104-3414/1-2018 04.01.2019.	Nije dato mišljenje (obustavljeno davanje mišljenja, jer plan nije donijet do 31.12.2018.)
ULCINJ	Korigovani Nacrt DUP za lokalitet Pinješ – Borova šuma	104-1175/27-2018 04.01.2019.	Nije dato mišljenje (obustavljeno davanje mišljenja, jer plan nije donijet do 31.12.2018.)
HERCEG NOVI	Korigovani Nacrt LSL Uvala Veslo na Luštici	104-1316/20-2018 04.01.2019.	Nije dato mišljenje (obustavljeno davanje mišljenja, jer plan nije donijet do 31.12.2018.)
	Korigovan Nacrt LSL Petrovići, Zabrdje na Luštici	104-1319/18-2018 04.01.2019.	Nije dato mišljenje (obustavljeno davanje mišljenja, jer plan nije donijet do 31.12.2018.)
	Korigovan Nacrt LSL Cerovac - Zabrdje, na Luštici	104-1321/21-2018 04.01.2019.	Nije dato mišljenje (obustavljeno davanje mišljenja, jer plan nije donijet do 31.12.2018.)

Tabela: Saglasnosti na Predlog lokalnih planskih dokumenata, koji se izrađuju po posebnom postupku date tokom 2019. godine, po opštinama

Opština	Plan	Saglasnost	Komentar
PODGORICA	DUP „Momišići A“ DUP „Zabjelo B1“ DUP „Gorica C“	104-1234/1 104-1233/1 104-951/1 09.04.2019.	Nije data saglasnost - poseban postupak, 162c, vraćeno na korekciju
	DUP „Zabjelo B1“	104-1233/3 10.06.2019.	Data saglasnost - poseban postupak, 162c
	DUP „Konik – sanacioni plan“	104-2097/1 19.06.2019.	Nije data saglasnost - poseban postupak, 162c, vraćeno na korekciju
	DUP „Konik – sanacioni plan“	104-2097/2 08.07.2019.	Data saglasnost - poseban postupak, 162c
	DUP Naselje 1.maj	104-2801/2 08.07.2019.	Nije data saglasnost - poseban postupak, 162c, vraćeno na korekciju
	UP Sanitarna deponija sa reciklažnim centrom	104-3414/2 27.08.2019.	Data saglasnost - poseban postupak, 162c
	DUP „Momišići A“	104-1234/5 10.09.2019.	Nije data saglasnost - poseban postupak, 162c, vraćeno na korekciju
	DUP „Ibričevina“ DUP „Stara Varoš - Blok 7“	104-1502/4-2017 104-515/29-2016 10.09.2019.	Nije data saglasnost - poseban postupak, 162c, vraćeno na korekciju
	DUP Naselje 1.maj	104-2801/3 10.09.2019.	Data saglasnost - poseban postupak, 162c
	DUP „Gorica C“	104-951/6 23.09.2019.	Data saglasnost - poseban postupak, 162c
	DUP „Blok 18-19“	104-4024/2 09.10.2019.	Data saglasnost - poseban postupak, 162c

	DUP Stambena zajednica VI Kruševac	104-954/4 20.11.2019.	Nije data saglasnost - poseban postupak, 162c, vraćeno na korekciju
	DUP "Donja Gorica"	104-4842/1 27.11.2019.	Nije data saglasnost - poseban postupak, 162c, vraćeno na korekciju
	DUP "Ibričevina"	104-1502/4-2017 09.12.2019	Data saglasnost - poseban postupak, 162c
	DUP "Zabjelo 9"	104-165/9 09.12.2019.	Data saglasnost - poseban postupak, 162c
	Korigovani DUP Stambena zajednica VI Kruševac	104-954/5 09.12.2019.	Data saglasnost - poseban postupak, 162c
	UP "Nova Varoš - Blok R"	104-4843/2 13.12.2019.	Data saglasnost - poseban postupak, 162c
	DUP "Čepurci"	104-579/4 18.12.2019.	Data saglasnost - poseban postupak, 162c
	DUP "Zagorič 3 i 4"	104-4844/2 18.12.2019.	Nije data saglasnost - poseban postupak, 162c, vraćeno na korekciju
TIVAT	DUP „Lepetane“	104-1871/34-2017 04.01.2019.	Nije data saglasnost (obustavljeno davanje saglasnosti jer plan nije donijet do 31.12.2018.)
	UP „Turistička zona Lepetane“	104-3465/1-2018 04.01.2019.	Nije data saglasnost (obustavljeno davanje saglasnosti jer plan nije donijet do 31.12.2018.)

1.1.2. Praćenje stanja građevinskog područja i uređenost građevinskog područja

Planskim dokumentima definiše se organizacija, korišćenje i namjena prostora, kao i način i uslovi realizacije planskih rješenja. U tom cilju, planskim dokumentima određuje se građevinsko područje radi razgraničenja izgrađenih dijelova naseljenih mjesta i površina predviđenih za njihov razvoj od ostalih površina namijenjenih za razvoj poljoprivrede i šumarstva, eksploatacije mineralnih sirovina, energetike, kao i drugih djelatnosti koje se, s obzirom na svoju namjenu, mogu planirati van građevinskog područja.

Planskim definisanjem građevinskog područja odnosno definisanjem namjene površina sa specifičnim urbanističkim parametrima utiče se na ukupnu ponudu zemljišta pojedinih namjena (stanovanje, turizam) i na formiranje cijene zemljišta, na koji se način dolazi do povećanja odnosno smanjenja vrijednosti zemljišta.

Širenje građevinskih područja, koje je evidentno, često se koristi ne sa namjerom da se grade planirani objekti, nego da se uveća vrijednost zemljišta i njegovim prometovanjem ostvari profit. Inače, građevinsko zemljište je resurs koji u znatnoj mjeri utiče na ukupan ekonomski status svake države, pri čemu valja ukazati da u savremenim privrednim sistemima prihodi od građevinskog zemljišta prevazilaze prihode mnogih privrednih djelatnosti.

Pregled površina građevinskog zemljišta urbanih i ruralnih naselja, izuzetak od ovoga su primorske opštine gdje su dati podaci za izdvojene djelove GP i izdvojena GP izvan naselja

				planirano građevinsko zemljište									Postojeće građevinsko zemljište	
				Urbana naselja		Ruralna naselja			Izdvojeni dijelovi GP naselja (1)		Izdvojena GP izvan naselja (2)		Ukupno	
				GUR - GUP	GUR-GUP/ PUP-PPO	Površine	%	Ukupno	Površine	%	Površine	% Ukupno 1+2	površina	
				ha	%	ha		ha	ha		ha	ha	ha	
izvor:PPPNOP	PRIMORSKI REGION	1	Ulcinj	25.500,00	699,00	2,70%	835,40	3,20%	1.534,40	492,50	1,90%	703,30	2,70 %	709,29
izvor:PPPNOP		2	Bar	59.800,00	1.538,30	3,10%	595,10	1,20%	2.133,40	1.425,40	2,80%	183,40	0,40% 509,76	1.600,34
izvor:PPPNOP		3	Budva	12.200,00	525,20	4,30%	302,60	2,50%	827,80	427,0	3,50%	310,9	2,5 % 737,00	544,64
izvor:PPPNOP		4	Kotor	33.500,00	653,50	1,90%	375,20	1,10%	1.028,70	1.005,50	3,00%	223,2	0,70% 1228,70	664,49
izvor:PPPNOP		5	Tivat	4.600,00	455,00	9,60%	26,20	0,60%	481,20	252,0	5,30%	420,80	8,90% 672,80	664,49
izvor:PPPNOP		6	H.Novi	23.500,00	703,40	3,00%	561,00	2,40%	1.264,40	636,6	2,70 %	288,7	1,2% 925,3	886,94
		ukupno		159.100,00	4.574,40		2.695,50		7.269,90	4.238,50		2.130,30	6.368,80	5.030,19
izvor: PUP PG	SREDNJI REGION	7	Podgorica	144.100,00	14.299,00	9,92%	1.400,00	0,97%	15.699,00	/		/		8.676,92
izvor: PUP CT		8	Cetinje	91.000,00	1.400,27	1,54%	458,00	0,50%	1.858,27	/		/		1.011,87
izvor: PUP DG		9	Danilovgrad	50.100,00	735,00	1,47%	579,00	1,16%	1.314,00	/		/		1.775,65
izvor PUP NK		10	Nikšić	206.500,00	15.355,77	7,44%	2.445,44	1,18%	17.801,21	/		/		4.211,75
		ukupno		491.700,00	31.790,04		4.882,44		36.672,48	/		/		15.676,19
izvor: PUP Kolašin	SJEVERNI REGION	11	Kolašin	89.700,00	885,00	0,99%	741,00	0,83%	1.626,00	/		/		1.460,50
izvor: PUP Mojkovac		12	Mojkovac	36.700,00	445,00	1,21%	441,00	1,20%	886,00	/		/		825,12
izvor: PUP Plav		13	Plav i Gusinje	48.600,00	1.193,00	2,45%	608,00	1,25%	1.801,00	/		/		783,22
izvor: PUP Andrijevica		14	Andrijevica	28.300,00	181,00	0,64%	491,00	1,73%	672,00	/		/		451,00
izvor: ppcg		15	Berane i Petnjica	71.700,00	1.280,00	1,79%	1.690,00	2,36%	2.970,00	/		/		1.418,12

izvor: PUP Rožaje	16	Rožaje	43.200,00	917,75	2,12%	673,00	1,56%	1.590,75	/	/	806,00
izvor: PUP Bijelo Polje	17	Bijelo Polje	92.400,00	1.159,00	1,25%	2.144,00	2,32%	3.303,00	/	/	2.439,22
izvor: ppcg	18	Pljevlja	134.600,00	1.177,00	0,87%	1.289,00	0,96%	2.466,00	/	/	2.231,18
izvor: PUP Žabljak	19	Žabljak	44.500,00	678,00	1,52%	373,00	0,84%	1.051,00	/	/	773,00
izvor: ppcg	20	Plužine	85.400,00	330,00	0,39%	330,00	0,39%	660,00	/	/	527,21
izvor: PUP Šavnik	21	Šavnik	55.300,00	149,00	0,27%	386,00	0,70%	535,00	/	/	249,41
	ukupno		730.400,00	8.394,75		9.166,00		17.560,75			11.963,98

Komunalno opremanje građevinskog zemljišta

Komunalno opremanje građevinskog zemljišta Zakonom o planiranju prostora i izgradnji objekata je uređeno na način koji se bitno razlikuje u odnosu na prethodnu legislativu. Polazna osnova pri propisivanju predloženih rješenja ru pogledu uređivanja građevinskog zemljišta bila je Studija zemljišne politike koju je Vlada Crne Gore usvojila 2016.godine.

Osnovni cilj, u tom smislu, je da se zemljište uredi na način koji će u cjelosti omogućiti da se implementiraju rješenja iz planskog dokumenta, a ne da se to čini na parcijalan način, koji je dovodio u pitanje funkcionisanje sistema planiranja i sprovođenja planskih dokumenata. S druge strane, predložena rješenja u pogledu komunalnog opremanja građevinskog zemljišta predstavljaju način da se poveća vrijednost zemljišta svih njegovih vlasnika, koje je planskim dokumentom dobilo status građevinskog.

Zakonom o planiranju prostora i izgradnji objekata, jedinice lokalnih samouprava su, bile obavezane da postojeću odluku o komunalnom opremanju građevinskog zemljišta, uz prethodnu saglasnost Vlade Crne Gore, usklade sa Zakonom, u roku od 60 dana od dana njegovog stupanja na snagu.

Opštine: Andrijevica, Berane, Bijelo Polje, Cetinje, Danilovgrad, Kotor, Mojkovac, Nikšić, Plav, Pluzine, Savnik, Tivat, Tuzi, Ulcinj, kao i Glavni grad Podgorica dobile su prethodnu saglasnost Vlade i donijele odluke o komunalnom opremanju građevinskog zemljišta.

Vlada Crne Gore dala je saglasnost na odluke opština Bar i Gusinje, ali odluke nijesu usvojene.

U proceduri davanja saglasnosti su odluke opština Pljevlja, Kolasin, Herceg Novi i Rožaje, s tim što se sa ovim postupkom zastalo do donošenja izmjena Zakona.

Opštine Budva, Žabljak i Petnjica nijesu dostavljale odluke radi davanja prethodne saglasnosti

Ministarstvo se, povodom nedonošenja odluka o komunalnom opremanju građevinskog zemljišta obraćao predsjednicima opština da, sa pozicije izvršnog organa jedinice lokalne samouprave, obezbijede donošenje odluka.

1.1.3. Glavni državni arhitekta i Urbanističko - arhitektonski konkursi za posebne atraktivne prostore

Zakonom o planiranju prostora i izgradnji objekata ustanovljen je institut glavnog državnog arhitekta u cilju sprovođenja Državnih smjernica razvoja arhitekture u odnosu na zaštitu autentičnosti prostora i identiteta naselja, obezbjeđenja kvaliteta arhitektonskih rješenja, unapređenja vizuelnog kvaliteta objekata i naselja, kao i obezbjeđenja i promocije najbolje prakse u oblasti urbanizma i arhitekture. Glavni državni arhitekta daje saglasnost na idejno rješenje za objekte iz člana 87 stav 5 tač 1,2,3,4,5 i 6 ovog zakona. Saglasnost se daje rješenjem, na zahtjev investitora, u roku od 15 dana od dana podnošenja zahtjeva.

U izvještajnom periodu imenovano je 12 glavnih gradskih arhitekata i to za: Glavni grad Podgorica, Prijestoncu Cetinje i Opštine - Nikšić, Žabljak, Šavnik, Plužine, Tivat, Budva, Rožaje, Gusinje, Plav, Mojkovac, Pljevlja, Herceg Novi, Bar, Ulcinj, Bijelo Polje Danilovgrad i Kolašin. Glavni gradski arhitekta za Glavni grad Podgorica vrši poslove i za Opštinu Kolašin, Glavni gradski arhitekta Opštine Nikšić vrši poslove i za Opštine Žabljak, Šavnik, Plužine i Tivat, Glavni gradski arhitekta Opštine Rožaje vrši poslove i za Opštine Gusinje i Plav.

U Direktoratu glavnog državnog arhitekta, vrše se i poslovi propisivanja smjernica za usklađivanje spoljnog izgleda bespravnog objekta iz člana 154 Zakona i to za opštine koje do kraja izvještajnog perioda nijesu imenovale glavnog gradskog arhitektu. U izvještajnom periodu Direktoratu glavnog državnog arhitekta podnijeta su 2 zahtjeva za propisivanje smjernica za usklađivanje spoljnog izgleda bespravnog objekta. Sem toga podnijeto je 7 zahtjeva za donošenje rješenja o usklađenosti spoljnog izgleda bespravnog objekta prema smjernicama izdatim u postupku legalizacije u skladu sa članom 167 Zakona.

U 2019. godini u prvostepenom postupku podnijeto je 295 zahtjeva. Iz 2018. godine prenijeta su 52 zahtjeva. To, znači da je u izvještajnom periodu bilo u radu ukupno 347 predmeta.

U drugostepenom postupku, u izvještajnom periodu, rješavano je po žalbama na rješenja glavnog gradskog arhitekta, u skladu sa članom 88 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata i Zakona o upravnom postupku. U cilju ostvarivanja i zaštite prava, obaveza i pravnih interesa stranaka u postupku upravnog odlučivanja obezbijeđena je potpuna primjena načela i pravila upravnog postupka. Težilo se, tom smislu, da se odluke donose bez odugovlačenja u granicama propisanih rokova. Izjavljeno je 43 žalbe.

Članom 54 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata propisano je da se izradu idejnog arhitektonskog rješenja, na osnovu kojeg se izrađuje tehnička dokumentacija, obavezno raspisuje javni konkurs za objekte za potrebe državnih organa, lokalne samouprave, zdravstvenih, prosvjetnih, naučnih, kulturnih, sportskih i objekata socijalne zaštite koji su u državnoj svojini. Stavom 2 ovog člana propisano je da predmetne konkurse raspisuje i sprovodi Ministarstvo.

S tim u vezi, iz 2018. godine za rad u 2019. godinu prenešeno je 8 zahtjeva za raspisivanje konkursa. U 2019. godini sprovedena su tri konkursa i to: konkurs za idejno arhitektonsko rješenje vrtića i jaslica u Ulcinju; konkurs za idejno arhitektonsko rješenje objekta kapele na Čevu, Prijestonica Cetinje i konkurs za idejno arhitektonsko rješenje Edukativno–konferencijskog centra Centralne banke Crne Gore u Tivtu. Krajem 2019. godine raspisana su dva konkursa, za koje će konkursni postupak biti završen u 2020. godini, to su: konkurs za idejno arhitektonsko rješenje za Osnovnu školu u Tološima u Podgorici i konkurs za idejno arhitektonsko rješenje rehabilitaciju objekta škole i izgradnju sportske sale JU OŠ "Lovčenski partizanski odred".

Pored toga, u 2019. godini primljeno je još 12 zahtjeva za raspisivanje konkursa za idejno rješenje.

2. OCJENA SPROVEDENIH MJERA I NJIHOV UTICAJ NA UPRAVLJENJE PROSTOROM

Implementacija Zakona

Protekla, 2019.godina, je godina nastavka implementacije Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata, i praktične provjere predloženih zakonskih rješenja.

Zakonom su predviđene samo dvije vrste planskih dokumenata, i to: Prostorni plan Crne Gore (donosi se za period od 20 godina) i Plan generalne regulacije Crne Gore (donosi se za period od 10 godina).

U prelaznom periodu, do donošenja Plana generalne regulacije, a po postupku propisanom novim Zakonom, mogu se izrađivati svi državni i lokalni planski dokumenti predviđeni derogiranim Zakonom o uređenju prostora i izgradnji objekata (član 218 Zakona).

Ministarstvo održivog razvoja i turizma je tokom 2019. godine, za 9 lokalnih planskih dokumenata obustavilo davanje mišljenja, jer planovi nijesu donijeti do 31.12.2018. godine. To su planovi koji su dostavljeni u Ministarstvo tokom 2018.godine.

U toku 2019. godine Ministarstvo je vratilo 10 predloga na korekciju, na 2 planska dokumenta nije data saglasnost, odnosno obustavljeno je davanje saglasnosti, jer isti nijesu donijeti do 31.12.2018. godine.

Ministarstvo je dalo 11 saglasnosti po posebnom postupku, shodno članu 219 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata („Službeni list Crne Gore“, broj 64/17, 44/18 i 63/18), a u vezi sa članom 162c Zakona o uređenju prostora i izgradnji objekata ("Službeni list CG", br. 51/08, 34/11,35/13 i 33/14).

Kada su u pitanju lokalni planski dokumenti, može se konstatovati da je, u postupku davanja mišljenja i saglasnosti, uočena neusklađenost sa planovima šire teritorijalne cjeline, neusklađenost sa programskim zadatkom, odstupanja u pogledu namjene površina, nepoštovanje urbanističkih parametara o zauzetosti i izgrađenosti parcela; nejasno definisani indeks izgrađenosti i indeks zauzetosti; definisanje elemenata urbanističke regulacije, definisanje urbanističkih parcela, građevinskih i regulacionih linija, neusaglašenost sa Pravilnikom o bližem sadržaju i formi planskog dokumenta, kriterijumima namjene površina, elementima urbanističke regulacije i jedinstvenim grafičkim simbolima i dr.

Koncept planskog dokumenta je novi institut u sistemu planiranja prostora, čijoj se izradi pristupa na osnovu ocjene postojećeg stanja, ocjene prirodnih i stvorenih uslova za razvoj, a naročito u dijelu mogućnosti korišćenja prostora i pogodnosti terena za gradnju, ocjene prostorno-planske i studijske dokumentacije i analize mogućnosti za usmjeravanje prostornog razvoja u planskom periodu, kao i zahtjeva za utvrđivanje područja od posebnog značaja ili područja sa posebnim režimom zaštite.

Prethodnom učešću javnosti pri izradi planskih dokumenata pristupa se nakon donošenja odluke o izradi i izrade koncepta planskog dokumenta, s tim u vezi, obaveza je Ministarstva da organizuje upoznavanje zainteresovane javnosti sa ciljevima i svrhom izrade planskog dokumenta, mogućim planskim rješenjima i efektima planiranja. Način učešća javnosti utvrđen je Zakonom i Pravilnikom o metodologiji izrade planskog dokumenta i bližem načinu organizacije prethodnog učešća javnosti. U procesu organizacije prethodnog učešća javnosti, upoznavanje zainteresovane javnosti sprovodi se, prvenstveno, putem informisanja i dijaloga, kao mogućim, propisanim procedurama.

Ovo rješenje, zajedno s konceptom planskog dokumenta, koje podrazumijeva i obavezno uključivanje lokalnih samouprava, uz precizno definisanu javnu raspravu po nacrtu planskog dokumenta – predstavlja kvalitativan doprinos poslovima izrade planskog dokumenta i, uopšte, demokratizaciji procesa planiranja.

U toku 2019. godine, Ministarstvo je organizovalo 24 prethodna učešća javnosti, vezano za procedure izrade planskih dokumenata.

Poslove na izradi planskih dokumenata vrši Ministarstvo održivog razvoja i turizma, za razliku od dosadašnjih rješenja po kojima je Ministarstvo bilo samo nosilac pripremnih poslova, a planske dokumente su izrađivala licencirana privredna društva i u njima licencirana fizička lica.

U skladu sa opredjeljenjem da Ministarstvo izrađuje planske dokumente, valja istaći da njihovom izradom rukovodi rukovodilac izrade planskog dokumenta, koji određuje stručni

tim, koga imenuje Vlada Crne Gore i koji je odgovoran za usklađenost planskog dokumenta sa zakonom.

Vlada je u toku 2019. godine odredila 35 rukovodilaca izrade planskih dokumenata, i to 2 za državne i 33 za lokalne planske dokumente.

U toku 2019.godine organi za tehničke uslove dali su 201 mišljenje na nacрте planskih dokumenata i 110 saglasnosti na predloge planskih dokumenata.

Revizija planskih dokumenata je jedan od novih instituta procesa planiranja i, sledstveno tome, Vlada je imenovala Savjet za reviziju planskih dokumenata 2017.godine, uz dvije izmjene tokom 2018.godine. Ovaj savjet vršio je odnosno vrši reviziju planskih dokumenata iz čl.217 i 218 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata. U nadležnosti ovog savjeta nijesu Prostorni plan Crne Gore i Plan generalne regulacije Crne Gore.

Savjet za reviziju planskih dokumenata, u izvještajnom periodu, revidovao je ukupno 14 planskih dokumenata, od čega 4 državna i 10 lokalnih planskih dokumenata. S tim u vezi, Ministarstvu je dostavljeno ukupno 17 izvještaja o reviziji nacрта planskih dokumenata (uključujući i korigovane nacрте). Takođe, shodno Zakonu o planiranju prostora i izgradnji objekata Savjet je u 2019. godini dostavio 43 mišljenja na koncepte planskih dokumenata (uključujući i mišljenja na korigovane koncepte), te 12 mišljenja na Izvještaje o javnoj raspravi o nacrtima planskih dokumenata.

Prema članu 239 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata, za komunalno opremanje građevinskog zemljišta, do donošenja plana generalne regulacije, investitor plaća naknadu odnosno oslobađa se plaćanja naknade u skladu sa derogiranim Zakonom o uređenju prostora i izgradnji objekata ("Službeni list Cg", br.51/08, 34/11,35/13 i 33/14) Ova naknada se utvrđuje rješenjem, na koje se može izjaviti žalba Ministarstvu. Po tom osnovu Ministarstvo je u toku 2019.godine imalo u radu 37 predmeta drugostepenog upravnog postupka.

Zakonom o planiranju prostora i izgradnji objekata propisana je obaveza za jedinice lokalne samouprave da donesu Program privremenih objekata koji, pored ostalog, sadrži i zone, vrstu, oblik i dimenzije privremenih objekata.

Program se, prema odredbi člana 222 ovog zakona, trebao donijeti u roku od 12 mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona, a do donošenja Programa primjenjivaće se propisi jedinice lokalne samouprave o privremenim objektima donijeti do stupanja na snagu ovog zakona odnosno propisi jedinice lokalne samouprave o privremenim objektima koji se donesu do 31.12.2019. godine, kao i odredbe čl. 115 i 116 Zakona o uređenju prostora i izgradnji objekata („Službeni list CG“, br. 51/08, 34/11, 35/13 i 33/14).

Rok propisan članom 222 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata za donošenje Programa je istekao 14. oktobra 2018. godine.

Program privremenih objekata donosi jedinica lokalne samouprave, po prethodno pribavljenoj saglasnosti Ministarstva održivog razvoja i turizma i organa državne uprave nadležnih za zaštitu kulturnih dobara i zaštitu životne sredine

Program privremenih objekata donijele su opštine: Mojkovac, Budva, Danilovgrad, Gusinje, Kotor, Nikšić, Tivat, Ulcinj, Andrijevića, Herceg Novi, Bar, Bijelo Polje (uključujući izmjene i dopune) i Kolašin.

Opštine Šavnik, Tuzi, Berane, Rožaje, Prijestonica Cetinje i Glavni grad Podgorica dostavili su svoje Programe Ministarstvu i zaključno sa krajem 2019. godine procedura davanja saglasnosti bila je u toku.

I konačno, u izvještajnom periodu opštine Plav, Žabljak, Pljevlja, Plužine i Petnjica nijesu dostavljale svoj Program Ministarstvu na saglasnost.

Budući da nadzor nad sprovođenjem Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata i drugih propisa donijetih na osnovu ovog zakona vrši Ministarstvo održivog razvoja i turizma - povodom nedonošenja Programa, upućene su urgencije jedinicama lokalne samouprave nakon čega je osam lokalnih samouprava procesuiralo donošenje Programa.

U situaciji, kada uslov izgradnje nije više, osim za složene inženjerske objekte, izdata građevinska dozvola, već prijava građenja i propisana dokumentacija – uspostavljanje organa za tehničke uslove je od izuzetne važnosti za planiranje prostora i izdavanje što detaljnijih i sveobuhvatnijih urbanističko – tehničkih uslova, na osnovu kojih se izrađuje tehnička dokumentacija. Kao organi za tehničke uslove definisani su svi organi državne uprave, organi lokalne uprave i pravna lica koja u postupku izrade planskog dokumenta i tehničke dokumentacije dostavljaju neophodne tehničke uslove, podloge, mišljenja, saglasnosti i druge dokaze potrebne za planiranje i izgradnju.

Organ za tehničke uslove u toku procedure izrade planskih dokumenata, najprije, daje mišljenje na nacrt planskog dokumenta a, zatim, saglasnost na predlog planskog dokumenta – čime se, ustvari, vrši provjera o statusu prethodno datog mišljenja.

U cilju unapređenja kvaliteta prostornog i arhitektonskog oblikovanja i stvaranja visokovrijednog izgrađenog prostora, kao i stvaranja uslova za unapređenje kvaliteta izgrađene sredine, očuvanja identiteta i prepoznatljivosti prirodnog i kulturnog predjela i podsticanja održivog razvoja Zakonom o planiranju prostora i izgradnji objekata propisano je da Vlada donosi Državne smjernice razvoja arhitekture. Ove smjernice sadrže, naročito: preporuke oblikovanja i materijalizacije objekata, u odnosu na ambijentalna svojstva područja i u fazi su izrade.

Zbog kompleksnosti materije koju uređuju, kao i neophodnog usaglašavanja stavova unutar Radnog tima zaduženog za njihovu izradu, kasni se sa donošenjem Državnih smjernica razvoja arhitekture.

Međutim, do donošenja Državnih smjernica razvoja arhitekture primjenjuju se uslovi iz planskog dokumenta koji se odnose na oblikovanje i materijalizaciju objekta (član 215 Zakona).

Glavni državni arhitekta odnosno glavni gradski arhitekta, pored ostalog, daje saglasnost i na idejno rješenje zgrade, trga i ostalih javnih prostora u naseljima.

Pri davanju saglasnosti na idejno rješenje, glavni državni arhitekta odnosno glavni gradski arhitekta ovlašten je da kontroliše samo oblikovanje i materijalizaciju objekta propisane planskim dokumentom, a ne i ostale parametre iz planskog dokumenta.

2.1. Osvrt na implementaciju Zakona

Implementacija Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata, nesumnjivo ukazuje da je ovaj propis zaživio u praksi – te da su razlozi za njegovo donošenje bili opravdani, umjesni i cjelishodni.

Na ovu ocjenu nesumnjivo ukazuju indikatori u pogledu broja planskih dokumenata koji su donijeti, planskih dokumenata koji su u fazi izrade, sprovedenih prethodnih učešća javnosti, učešća organa za tehničke uslove u proceduri izrade planskih dokumenata, izdatih rješenja glavnog državnog odnosno glavnog gradskog arhitekta, izdatih urbanističko –tehničkih uslova, građevinskih i upotrebnih dozvola, licenci, prijava radova nadležnom inspekcijskom organu, broja izvršenih inspekcijskih pregleda i dr.

U skladu sa novim obavezama i nadležnostima Ministarstvo održivog razvoja i turizma je preuzelo velike, značajne i veoma odgovorne poslove, prvenstveno u sferi planiranja prostora, inspekcijskog nadzora i izdavanje licenci.

Jer, treba imati u vidu da je izrada svih planskih dokumenata, i lokalnih i državnih, u nadležnosti Ministarstva, kao i to da sadašnja pozicija i nadležnost Inspekcije, u sebi inkorporira i određene, prvobitne nadležnosti organa koji su izdavali građevinske dozvole.

U narednom periodu, jedan od nezaobilaznih segmenata državne politike, kroz donošenje dva krovna planska dokumenta (Prostorni plan Crne Gore i Plan generalne regulacije Crne Gore) mora biti odgovarajući tretman prostornih potencijala koji su osnovni faktor konkurentnosti Crne Gore. Razvojni procesi ukazuju na izražene regionalne razlike, što nameće potrebu za redefinisanjem dosadašnjih modela u prostornom planiranju, a podstiču nove modele integralnog upravljanja prostorom u skladu sa državnim interesima.

Sem toga, evropske integracije nameću nove obaveze savremenog prostornog razvoja, posebno u oblasti poštovanja evropskih regionalnih politika, kako bi se smanjile razlike u interesima i potencijalima. Takođe, evidentno je da nekontrolisano širenje urbanih cjelina i nedosljedno primjenjivanje standarda održive i ambijentalno usklađene gradnje, negativno utiču na prostor i kvalitet životne sredine.

U oktobru 2016. godine, na Konferenciji Ujedinjenih nacija o stanovanju i održivom urbanom razvoju (Habitat III) u Ekvadoru, sastali su se predstavnici 167 zemalja članica Ujedinjenih nacija i više od 30.000 učesnika i usvojili Novu urbanu agendu. Nova urbana agenda daje globalni okvir urbanog razvoja za narednih 20 godina. Ovaj dokument treba implementirati u propise, kao i u urbanističku i planersku praksu.

Procjenjuje se da će manjkavosti dosadašnjeg sistema planiranja, a posebno u odnosu na regionalne razlike, biti otklonjene kroz izradu Prostornog plana Crne Gore i Plana generalne regulacije Crne Gore.

Analiza stanja uređenja prostora u Crnoj Gori, nesumnjivo ukazuje na određene probleme, koji utiču na stanje u prostoru, a koji se, prije svega, odnose na:

- dugotrajnu izradu planskih dokumenata u prelaznom periodu do donošenja Plana generalne regulacije
- nekvalitetne ekonomsko – tržišne projekcije u važećim planskim dokumentima;
- prenamjenu poljoprivrednog zemljišta;
- proširenje građevinskog područja;
- neuspostavljeni informacioni sistem i dokumenacionu osnovu o prostoru;
- nedostatak ažurnih podloga za izradu planske dokumentacije;
- instrumente implementacije planskih dokumenata.

Prostorni razvoj Crne Gore, je izmjena prostora ljudskom djelatnošću u cilju njegove zaštite, unapređenja, korišćenja i upravljanja.

U tom cilju, u narednom periodu, je neophodno :

- donijeti Državne smjernice razvoja arhitekture;

- inkorporirati Novu urbanu agendu u nacionalno zakonodavstvo, urbanističku i planersku praksu;
- izvršiti usklađivanje sektorskih politika;
- podsticati ravnomjerni ekonomski razvoj;
- stvoriti uslove za jačanje ekonomske, socijalne i teritorijalne kohezije (Lisabonski ugovor, drugi evropski dokumenti koji se odnose na prostorno planiranje);
- sprovesti legalizaciju objekata;
- sačuvati identitet predjela;
- težiti da se što veće površine poljoprivrednog zemljišta privedu osnovnoj namjeni odnosno poljoprivrednoj proizvodnji;
- obezbijediti ostvarivanje i zaštitu javnog i pojedinačnog interesa u punom kapacitetu pri čemu pojedinačni interesi ne smiju štetiti javnom interesu;
- vršiti redovno ažuriranje Registra planskih dokumenata;
- unaprijediti administrativne kapacitete urbanističko – građevinske inspekcije;
- uspostaviti informacijski sistem o prostoru u cilju efikasnijeg uređenja prostora;
- obezbijediti stručno usavršavanje kadrova;
- kompletiranje digitalnog katastra nepokretnosti i uspostavljanje katastra podzemnih instalacija.

3. UTICAJ SEKTORSKIH POLITIKA NA OBLAST PLANIRANJA I AKTIVNOSTI DRUGIH PRAVNIH LICA NA POSLOVIMA VEZANIM ZA PLANIRANJE

Sektorske politike moraju biti usklađene, što pretpostavlja međusobnu usklađenost zakonodavstva i strateških dokumenata, te permanentnu koordinaciju i komunikaciju pri izradi i sprovođenju propisa. U ovom dijelu dat je prikaz sektorskih politika u mjeri u kojoj iste imaju uticaj na politiku uređenja prostora.

3.1. Građevinarstvo

3.1.1. Stanje u oblasti građevinarstva

Vrijednost izvršenih građevinskih radova u I kvartalu 2019. godine veća je za 12,4% u odnosu na isti kvartal prethodne godine, dok je za 27,6% manja u odnosu na IV kvartal 2018. godine. Izvršeni efektivni časovi ostvareni na gradilištima u I kvartalu 2019. godine veći su za 1,5% u odnosu na isti kvartal prethodne godine, dok su za 10,4% manja u odnosu na IV kvartal 2018. godine.¹

Vrijednost izvršenih građevinskih radova u II kvartalu 2019. godine veća je za 12,3% u odnosu na isti kvartal prethodne godine, dok je za 27,3% veća u odnosu na I kvartal 2019. godine. Izvršeni efektivni časovi ostvareni na gradilištima u II kvartalu 2019. godine veći su za 4,4% u odnosu na isti kvartal prethodne godine, dok su za 10,8% veći u odnosu na I kvartal 2019. godine.²

¹ Izvor podataka MONSTAT

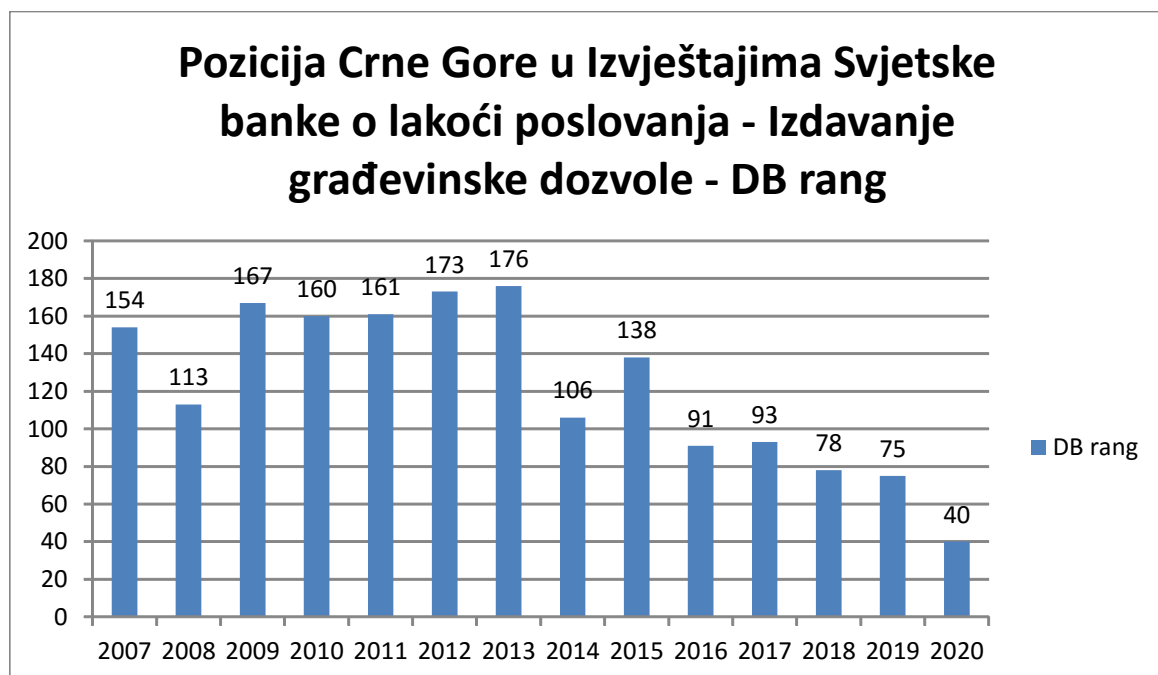
² Izvor podataka MONSTAT

Tabela: Indikatori u oblasti građevinarstva

INDIKATORI	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Ukupan doprinos građevinarstva u BDP-u (%)	4,9	4,9	4,6	3,7	3,4	3,2	5,6	6,6	5,9
Broj zaposlenih u građevinarstvu (%)	4,9	4,9	5,0	4,9	5,2	5,3	5,7	5,9	6,3
Vrijednost izvršenih građevinskih radova u hiljadama EUR	256 617	336 484	267 888	262 133	361 834	352 447	453 662	651 364	891 708

NAPOMENA: Podaci za 2019. god. još nijesu objavljeni

U ovogodišnjem izvještaju Svetske banke o lakoći poslovanja (Doing Business 2020), koji je publikovan 24.oktobra 2019.godine, od 190 zemalja, u indikatoru koji se odnosi na izdavanje građevinske dozvole, Crna Gora je pozicionirana na 40 mjestu, a što je napredak za 35 mjesta u odnosu na prošlogodišnje rangiranje kada je bila pozicionirana na 75.mjestu. Navedeno rangiranje odnosi se na implementaciju Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata kojim je dodatno unaprijeđen proces izgradnje objekta, ukidanjem građevinske i upotrebne dozvole i objedinjavanjem tehničkog pregleda i stručnog nadzora (osim za složene inženjerske objekte).

3.1.2. Ostale aktivnosti u oblasti građevinarstva

Implementacija Akcionog plana za usvajanje eurokodova

Aktivnosti definisane Akcionim planom za usvajanje eurokodova su realizovane.

U 2019. godini Institut za standardizaciju Crne Gore je usvojio 28 dijelova tako da je usvojeno svih 58 dijelova eurokodova sa nacionalnim aneksima na crnogorskom jeziku.

Implementacija Akcionog plana za implementaciju eurokodova

U saradnji sa Inženjerskom komorom Crne Gore započete su aktivnosti na obukama inženjera za primjenu eurokodova za proračun građevinskih konstrukcija čija je primjena počela od 1. avgusta 2019. godine.

U periodu od 1. avgusta 2019. godine do 1. avgusta 2020. godine za proračun građevinskih konstrukcija mogu se primjenjivati i propisi naslijeđeni iz bivših zajedničkih jugoslovenskih država.

Eksterna evaulacija strategije razvoja građevinarstva

Vlada Crne Gore u novembru 2010. godine, usvojila je Strategiju razvoja građevinarstva u Crnoj Gori do 2020. godine sa Akcionim planom.

Cilj Strategije je bio da doprinese glavnom usmjeravanju razvoja građevinarstva Crne Gore do 2020. godine, da bi se na najefikasniji način i u najvećoj mjeri koristili sopstveni potencijali.

Glavni ciljevi su da oblast građevinarstva postane inovativna i zadovoljava potrebe crnogorskih građana i ekonomije na efikasan način, da postane dio građevinarstva Evropske Unije, da postane konkurentna u pružanju usluga na međunarodnim projektima i isporučuje proizvode sa standardnim kvalitetom.

S obzirom da je Strategija vremenski ograničena (do 2020. godine) u 2019. godini pokrenuta je inicijativa za izradu nove strategije razvoja građevinarstva tako da je Programom rada ministarstva za 2019. godinu bilo planirano izrada projektnog zadatka za izradu nove strategije. Nakon konsultacija sa Generalnim sekretarijatom Vlade Crne Gore, a na njihovu inicijativu, urađena je eksterna evaluacija Strategije razvoja građevinarstva Crne Gore do 2020. godine.

Saglasno sa vremenskom dinamikom za implementaciju Strategije razvoja građevinarstva u Crnoj Gori do 2020 kroz aktivnosti koje su utvrđene u ovom dugoročnom razvojnom dokumentu, poštujući svu divergentnost i brojnost uticajnih sektora na razvoj građevinarstva, Strategija ima izražen logički i racionalni pristup kroz aktivnosti u 7 strateških opredjeljenja: integracija crne gore u eu i održivi razvoj, pravni i institucionalni okvir kao okosnica razvoja građevinarstva crne gore, tehnička regulativa kao osnova sistema kvaliteta u građevinarstvu, tehnička regulativa kao osnova sistema kvaliteta u građevinarstvu, –kontinuitet kapitalnih investicija, jačanje konkurentnosti građevinske operative, formiranje adekvatne strukture radne snage u oblasti građevinarstva, razvoj industrije građevinskih materijala baziran na principima održivog razvoja.

Građevinarstvo je ključni sektor za ekonomiju u cjelini i ima veliki uticaj na zapošljavanje u Crnoj Gori. Značaj građevinarstva u širem smislu je njegova multiplikativnost na ostale prateće i srodne djelatnosti, njegovo primjereno učešće u BDP države koje se može znatno povećati u periodu kada se realizuju značajna finansijska ulaganja u kapitalne projekte. To u potpunosti opravdava potrebu za njegovim tretiranjem kao jednog od strateških sektora razvoja ekonomije što je i urađeno u Strategiji. Generalno gledano, Strategija je doprinijela rješavanju izazova, pogotovu u najkritičnijem periodu posle svetske globalne ekonomske krize s kojom se susrela Crna Gora u ovoj oblasti i uopšte kroz process tranzicije i prilagođavanju EU standarda.

U okviru Strategije u svih 7 Strateških oprijedeljenja predviđen je 61 Prioritetni pravac delovanja za koji je predviđeno 109 mjera za realizaciju. Mora se istaći da je ovo izuzetno velik broj mjera za jednu Strategiju, no ne samo kao broj, već i kao obim sadržaja mjera, sa dosta složenom strukturom delovanja unutar, što iziskuje posebne napore i organizaciju za

realiziranje. Ne slučajno, je na samom početku predložena takva struktura realizacije Strategije, sa Kancelarijom za monitoring i implementaciju Strategije, monitoring i razvoj u oblasti investicija sa pozadinskom institucijom velike moći i kapaciteta za realizaciju kao što je Agencija za održivi investicioni razvoj i građevinarstvo.

Od ukupno 109 mjera, 52 su uspješno završene, 40 dijelimično i 17 nijesu uopšte otpočete da se realizuju. Same brojke ukazuju da je ostalo još prostora gde treba da se dijeluje ali sada u izmjenjenom kontekstu i uslovima, kada je Crna Gora postala članica NATO-a, otvorila 32 od 33 poglavlja u pregovorima sa EU i kada su strategije EU za razvoj do 2030 sa osvrtnom do 2050.godine u potpuno novom kontekstu.”

Urbanističko-tehnički uslovi

U Ministarstvu se vrše poslovi izdavanja urbanističko-tehničkih uslova, shodno članu 74 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata. U skladu sa Uredbom o povjeravanju dijela poslova Ministarstva održivog razvoja i turizma jedinicama lokalne samouprave, poslovi izdavanja urbanističko-tehničkih uslova, osim za složene inženjerske objekte, povjereni su: Glavnom gradu Podgorica, Prijestonici Cetinje i opštinama: Andrijevica, Bar, Berane, Bijelo Polje, Budva, Gusinje, Danilovgrad, Kolašin, Kotor, Mojkovac, Nikšić, Petnjica, Plav, Plužine, Pljevlja, Rožaje, Tivat, Tuzi, Ulcinj, Herceg Novi i Šavnik.

Opština Budva do 23.05.2019. godine nije bila saglasna da prihvati navedene poslove, tako da je, u periodu od 01.01.2019 do 23.05.2019.godine, poslove izdavanja urbanističko-tehničkih uslova i za područje Opštine Budva, izdavallo Ministarstvo.

U 2019.godini, Ministarstvo je izdalo 225 urbanističko-tehničkih uslova, potvrdilo je važenje 15 urbanističko-tehničkih uslova iz ranijeg perioda. Za 107 zahtjeva izdata su obavještenja o nemogućnosti izdavanja urbanističko-tehničkih uslova zbog nepostojanja planskog osnova. Riješeno je 18 zahtjeva za dopunu tehničkih uslova, u skladu sa članom 74 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata.

U istom periodu data su 34 mišljenja ili tumačenja, izdato 6 upozorenja jedinicama lokalne samouprave; izdato 8 izjašnjenja na navode žalbe i vođen jedan postupak kod Upravnog suda (potvrđeno rješenje Ministarstva) i jedan postupak pred Vrhovnim sudom Crne Gore (potvrđeno rješenje Ministarstva). Ovom organu izjavljena je 21 žalba protiv prvostepenih rješenja lokalne samouprave, koje se odnose na odbijanje zahtjeva za izdavanje urbanističko-tehničkih uslova.

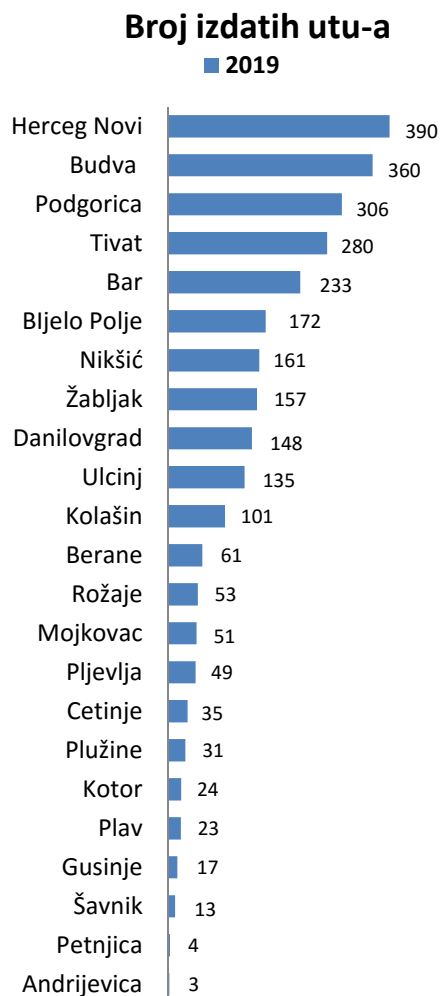
3.1.3. Povjereni poslovi

Poslovi izdavanja urbanističko-tehničkih uslova povjereni lokalnim samoupravama

U skladu sa Uredbom o povjeravanju dijela poslova Ministarstva održivog razvoja i turizma jedinicama lokalne samouprave („Službeni list Crne Gore“, br. 87/18, 28/19 i 75/19), poslovi izdavanja urbanističko-tehničkih uslova, osim za složene inženjerske objekte, povjereni su: Glavnom gradu Podgorica, Prijestonici Cetinje i opštinama: Andrijevica, Bar, Berane, Bijelo Polje, Budva, Gusinje, Danilovgrad, Kolašin, Kotor, Mojkovac, Nikšić, Petnjica, Plav, Plužine, Pljevlja, Rožaje, Tivat, Tuzi, Ulcinj, Herceg Novi i Šavnik.

Treba napomenuti da Opština Budva do 23.05.2019.godine, nije bila saglasna da prihvati navedene poslove, tako da je poslove izdavanja urbanističko-tehničkih uslova i za područje Opštine Budva, do tog datuma izdavallo Ministarstvo, koje je u navedenom periodu za opštinu Budva izdalo 120 urbanističko-tehničkih uslova.

Shodno navedenoj uredbi, tokom izvještajnog perioda, jedinice lokalih samouprave su izdale 2807 urbanističko tehničkih uslova s tim da Opština Plav nije dostavila podatak za II kvartal 2019 godine.

Dijagram: Broj izdatih urbanističko-tehničkih uslova na nivou lokalnih uprava u 2019.godini

Lokalne uprave koje su u 2019.godini, izdale najviše UTU-a redom su: Herceg Novi - 390, Budva – 360, Podgorica – 306, Tivat – 280, Bar – 233, Bijelo Polje – 172, Nikšić – 161, Žabljak – 157, i Danilovgrad – 148.

Urbanističko-tehnički uslov za postavljanje objekata privremenog karaktera

Shodno članu 116 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata, Ministarstvo održivog razvoja i turizma izdaje i urbanističke uslove za privremene objekte.

Uredbom o povjeravanju dijela poslova Ministarstva održivog razvoja i turizma Javnom preduzeću za upravljanje morskim dobrom Crne Gore i Javnom preduzeću za nacionalne parkove Crne Gore ("Službeni list Crne Gore", br. 87/18 i 75/19), povjereni su poslovi izdavanja odobrenja i urbanističko-tehničkih uslova za objekte određene planom objekata privremenog karaktera za područje Prostornog plana posebne namjene za morsko dobro, Javnom preduzeću za upravljanje morskim dobrom Crne Gore.

U toku 2019.godine, Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom Crne Gore, zaključno sa 31.12.2019.godine, izdalo je ukupno 1241 urbanističko-tehničkih uslova za privremene objekte:

- Shodno Atlasu crnogorskih plaža i kupališta broj izdatih urbanističko-tehničkih uslova je 633. Od tog broja, 137 UTU-a je izdato u opštini Herceg Novi, 34 u opštini Kotor, 34 u opštini Tivat, 200 u opštini Budva, 97 u opštini Bar i 131 u opštini Ulcinj.
- Prema Programu privremenih objekata u zoni morskog dobra za period 2019-2023 godine broj izdatih uslova je 608. Od tog broja 143 UTU-a je izdato u opštini Herceg Novi, 80 u opštini Kotor, 59 u opštini Tivat, 159 u opštini Budva, 78 u opštini Bar i 89 u opštini Ulcinj.

Takođe, navedenom uredbom povjereni su poslovi izdavanja odobrenja i urbanističko-tehničkih uslova za objekte određene planom objekata privremenog karaktera za područje prostornog plana posebne namjene za nacionalne parkove, Javnom preduzeću za nacionalne parkove Crne Gore.

U skladu sa planovima objekata privremenog karaktera na području nacionalnih parkova za period 2017-2019.godine i izmjenama i dopunama planova privremenog karaktera donešenih u 2018.godini, od strane Ministarstva održivog razvoja i turizma, izdata su 42 urbanističko-tehnička uslova.

Shodno zaključku Vlade br. 3644 od 01.08.2019.godine, zaključeni su aneksi ugovora sa 15 zakupaca koji su koristili lokaciju u toku 2018.godine, na području Plana objekata privremenog karaktera za područje Nacionalnog parka „Durmitor“ za 2017-2019. godinu, a koje su u Programu privremenih objekata za područje Nacionalnog parka „Durmitor“ za period 2019-2023 godine označene kao lokacije 6 i 8. Zaključeni aneksi ugovora su temporalnog karaktera i važili su do 31.12.2019.godine, a nakon isteka tog roka, lokacije će se izdavati nakon sprovedenog postupka javnog nadmetanja u skladu sa Programom privremenih objekata za područje Nacionalnog parka „Durmitor“ za period 2019-2023. godine.

3.1.4. Pristupačnost objekata za lica sa invaliditetom

Akcioni plan prilagođavanja objekata u javnoj upotrebi za pristup, kretanje i upotrebu licima smanjene pokretljivosti

Vezano za pristupačnost objekata u javnoj upotrebi, u 2019.godini, nastavljene su aktivnosti na realizaciji Akcionog plana za prilagođavanje objekata u javnoj upotrebi licima sa invaliditetom 2014, kojim je bilo definisano 13 prioritetnih objekata. Zaključno sa decembrom 2019.godine, svi objekti definisani AP 2014 su prilagođeni.

Vlada Crne Gore Zaključkom br. 07-6223 od 17 januara 2019.godine, donijela je novi Akcioni plan prilagođavanje objekata u javnoj upotrebi za pristup, kretanje i upotrebu licima sa invaliditetom i licima smanjene pokretljivosti, kojim je definisano deset objekata za prilagođavanje i to: Zgrada Predsjednika Crne Gore, Vlada Crne Gore, Administrativna zgrada državnih organa-zgrada Vektre, Ministarstvo prosvjete, Ministarstvo održivog razvoja i turizma, Direkcija za saobraćaj, Ministarstvo kulture, Stara zgrada Vlade, Zgrada državnih organa Mojkovac i Uprava carina. Na predlog nevladinog sektora, kao prioritetni objekti za realizaciju, definisani su: Zgrada Predsjednika Crne Gore, Stara zgrada Vlade, Uprava carina i Zgrada državnih organa Mojkovac.

Za realizaciju AP zadužene su Uprava javnih radova i Uprava za imovinu.

Okrugli stolovi

Kao jedna od mjera definisanih Akcionim planom **Strategije za integraciju lica sa invaliditetom** je i obaveza da se uspostavi saradnja između državnog, lokalnog i nevladinog sektora, radi obezbjeđivanja pristupa bez prepreka. S tim u vezi, Ministarstvo svake godine organizuje niz okruglih stolova i radionica na kojima prisustvuju predstavnici državnog, lokalnog i nevladinog sektora koja se bave pitanjima lica sa invaliditetom.

U skladu sa ustaljenom praksom, Ministarstvo održivog razvoja i turizma je i u 2019. godini, tokom novembra i decembra 2019. godine organizovalo okrugle stolove na temu "Pristupačni objekti-izrada baze podataka-Interaktivna mapa". U ovom ciklusu, održana su četiri okrugla stola kojim su bile obuhvaćene sve lokalne samouprave (dva za sjeverni i južni region).

Pored ovih okruglih stolova sa lokalnom upravom, Ministarstvo je održalo Okrugli sto na temu „Pristupačnost i arhitektura“ na Arhitektonskom fakultetu, 29. maja 2019. godine, gdje su učesnici bili profesori i studenti Arhitektonskog fakulteta kao i nevladin sektor koji se bavi licima sa invaliditetom.

3.2. Turizam

Turizam, uz energetiku i poljoprivredu, predstavlja vodeću granu privrede Crne Gore i jedan je od najbrže rastućih sektora ekonomije. I pored progresa koji je ostvaren u prethodnom periodu, intenzivne su aktivnosti na daljem boljem pozicioniranju Crne Gore kao turističke destinacije, prije svega kroz povećanje smještajnih kapaciteta visoke kategorije, poboljšanje avio dostupnosti, diverzifikaciju turističke ponude i produženje trajanja sezone, intenzivniju promociju turističke ponude, radom na boljoj konkurentnosti u odnosu na zemlje u regionu i sl.

Kontinuirane aktivnosti na planu unapređenja uslova za razvoj turizma koje se, između ostalih, odnose na poboljšanje turističke infrastrukture i diverzifikaciju turističkog proizvoda, stvorile su pretpostavke da se i u 2019. godini zabilježe rekordne vrijednosti svih pokazatelja turističkog prometa. U periodu januar-oktobar 2019. godine, u hotelima i sličnom smještaju boravilo je 1.196.148 turista ili 20,4% više u odnosu na isti period prošle godine, uz ostvarenje 4.501.616 noćenja odnosno 10,72% više u odnosu na prošlogodišnji uporedni period. Kada je riječ o stranim turistima, ostvareno je povećanje u njihovom broju i to za 20,4% (1.086.812), što je rezultiralo i povećanim brojem noćenja za 11,0% (4.063.264). Kada govorimo o domaćim turistima, bilježi se povećanje za 6,39% (109.336), odnosno za 8,14% više noćenja (438.352). Shodno navedenom, usled povećanja broja noćenja i visokom stepenu popunjenosti hotelskih kapaciteta i u periodu post-sezone, procjenjuje se da će i finansijski rezultati ovogodišnje turističke sezone zabilježiti povećanje u odnosu na prethodnu godinu.

Strateški pravac razvoja turizma u Crnoj Gori definisan je „Strategijom razvoja turizma u Crnoj Gori do 2020 godine“. Pomenutim dokumentom daje se osvrt na dostignuti stepen razvoja i definišu smjernice za budući razvoj ove privredne grane, kako bi se postigao cilj da Crna Gora postane cjelogodišnja, visokokvalitetna turistička destinacija, što će u krajnjem doprinijeti otvaranju novih radnih mjesta, regulisanje neuravnoteženog regionalnog razvoja, kao i povećanju životnog standarda svih građana. Prostor, kao prirodni resurs, pored drugih prirodnih potencijala, je veoma bitan za turistički razvoj. S obzirom da se radi o neobnovljivom resursu, pažljivo planiranje prostora mora da bude imperativ, posebno kada je riječ o području gdje je prisutna prekomjerna urbanizacija i izgradnja objekata za individualno stanovanje.

U okviru daljeg unapređenja turističkog proizvoda, podizanju nivoa kvaliteta hotelske ponude, kao osnovne komponente sa aspekta razvoja turističke destinacije, posvećuje se posebna pažnja s obzirom na njen značaj i pozitivne efekte na razvoj ostalih privrednih djelatnosti. Podsticanje izgradnje visokokvalitetnih hotelskih kapaciteta sa pratećim sadržajima u funkciji je i daljeg poboljšanja investicionog ambijenta u Crnoj Gori, što u krajnjem pozitivno utiče i na konkurentnost crnogorskog turističkog proizvoda generalno posmatrano.

Za pozicioniranje Crne Gore kao visokokvalitetne turističke destinacije potrebni su kapaciteti koji će zadovoljiti tražnju visokoplatežnih gostiju, bilo da oni borave u obalnom području, kontinentalnom dijelu države ili sjevernom regionu. Prilikom izgradnje smještajnih kapaciteta prioritet u planiranju i izgradnji se daje izgradnji objekata koji najviše doprinose ekonomiji kako sa aspekta ostvarenih prihoda, tako i zaposlenosti. Postojeći smještajni kapaciteti po kvalitetu i strukturi, nijesu dovoljni da bi se omogućila valorizacija potencijala na zadovoljavajućem nivou, a bez kvalitetnih kapaciteta nije moguće razvijati visokokvalitetni turizam. Smještajna struktura u budućim hotelima i resortima usklađuje se sa planiranim ekonomskim razvojem Crne Gore u oblasti turizma, sa ciljem da se turistička ponuda diverzifikuje i obezbijedi maksimalna valorizacija prednosti koje Crna Gora ima u odnosu na konkurentne destinacije.

Vlada Crne Gore je i u 2019. godini nastavila sa implementacijom projekata koji treba da doprinesu kvalitetnijoj turističkoj ponudi naše zemlje, stvaranjem novih turističkih proizvoda i kvalitetnije promocije. Stateški cilj je jačanje našeg prisustva na emitivnim evropskim tržištima i značajnim dalekim tržištima.

Ozbiljan i sistemski pristup Vlade Crne Gore u oblasti turizma rezultirao je najvišim priznanjima i ocjenama renomiranih institucija i udruženja iz oblasti turizma. Da smo na dobrom putu, potvrđuje, i Svjetski savjet za turizam i putovanja kroz godišnje izvještaje. Naime, Crna Gora učestvuje u istraživanju Svjetskog savjeta za putovanja i turizam (WTTC) i Oxford (Forecasting Ltd) Instituta za predviđanja i prognoze, sa ciljem izrade godišnjih izvještaja o Satelitskom obračunu turističkih efekata turizma na privredu Crne Gore. Kroz pomenuti izvještaj daje se pozicioniranje jedne zemlje u odnosu na druge zemlje, u kojima je turizam jedan od prioriteta razvoja.

S obzirom da Svjetski savjet za putovanje i turizam priprema izvještaje na godišnjem nivou, slijede izvodi iz Izvještaja za 2019. godinu, koji daje prognoze za 2019. godinu i narednih deset godina:

- BDP: Ukupni (direktni i indirektni) doprinos turizma i putovanja BDP-u bio je 982.9 miliona € (8,3 % rast BDP) u 2018. godini - 21,6% BDPa;

Zaposlenost: Ukupni (direktni i indirektni) doprinos turizma i putovanja zaposlenosti bio je 17,1% (32.700 radnih mjesta) u 2018. godini. U narednom desetogodišnjem periodu, do 2029 godine, prognozira se 30.800 novih radnih mjesta

- Ukupni prihod u turizmu u 2018. godini je bio 1.04 milijarde eura (povećanje od 8% u odnosu na 2017).

Svjetski savjet za putovanje i turizam rangira Crnu Goru, između 185 zemalja u kojima je turizam jedan od prioriteta u razvoju, na sljedećim pozicijama:

- 140. mjesto prema apsolutnoj veličini u 2017. godini;
- 30. mjesto prema relativnoj veličini doprinosa BDP-u u 2017. godini;
- 3. mjesto prema prognozi brzine rasta u 2018. godini;
- 100. mjestu prema dugoročnoj prognozi rasta (period 2018-2028.g.)

Kategorisani objekti

Ministarsvo je u okviru svojih nadležnosti u toku 2019. godine ukupno kategorisao 459 ugostiteljskih objekata u Crnoj Gori za smještaj - hoteli i sličan smještaj (44.243 ležaja).

KATEGORIJA	BROJ OBJEKATA	BROJ LEŽAJA
5*****	27	3.838
4****	182	20.954
3***	169	10.954
2**	68	7.583
1*	13	914
Ukupno	459	44.243

Tabela: Kategorisani ugostiteljski objekti iz nadležnosti Ministarstva

Takođe, izvršena je kategorizaciju i rekategorizaciju ukupno 189 ugostiteljska objekta za smještaj (hoteli i sličan smještaj).

Komisija za kategorizaciju ugostiteljskih objekata kategorisala je u 2019.godini i 15 turističkih apartmanskih blokova, i 4 kampa.

VRSTE UGOSTITELJSKIH OBJEKATA		5*****	4****	3***	2**	1*
Hotel i sličan smještaj	189	17	85	67	18	2
Turistički apartmanski blok	15	2	11	2	/	/
Kamp/kamp naselje	4	/	/	1	1	2
Ukupno	208	19	96	69	19	4

Tabela: Kategorisani i rekategorisani ugostiteljski objekti iz nadležnosti Ministarstva, u 2019. godini

Tokom 2019.godine uočava se tendencija rasta novih ugostiteljskih objekata visoke kategorije. U strukturi novokategorisanih hotela, 6 hotela kategorisano je kategorijom 5 zvjezdica, 34 hotela je kategorisano sa 4 zvjezdice, 8 hotela kategorijom 3 zvjezdice (ukupno 3.693 ležaja).

Kategorija	Broj hotela	Broj ležaja
5*	6	686
4*	34	2.693
3*	9	333
Ukupno:	48	3.712

Tabela: Kategorisani hoteli (novi) iz nadležnosti Ministarstva

Posmatrajući generalno kolektivni smještaj u Crnoj Gori, može se zaključiti da je preko 56.08% svih kreveta u objektima koji imaju 4 ili 5 zvjezdica, što predstavlja rast od oko 5% u odnosu na 2018. godinu. Samo u ovoj godini otvoreno je 49 novih objekata sa ukupno 3.712 ležaja, od čega 6 objekata sa 5 zvjezdica, 34 objekata sa 4 zvjezdice, 9 objekata sa 3 zvjezdice.

Iz godine u godinu sve je veći broj malih hotela, kao posebne vrste hotelskih objekata, koji posluju pretežno u okviru porodičnog biznisa, čime se potvrđuje činjenica da i preduzetništvo u oblasti turizma i ugostiteljstva sve više dobija na značaju. Takođe, sve je više prisutno takmičenje između hotelijera u cilju praćena savremenih tokova i poboljšanja turističke ponude koja je u funkciji potrebe turista.

Takođe, značaj realizacije novih projekta, kao što su hotel "Ananti", "Falkensteiner Hotel Montenegro" (koji je preuzeo upravljanje hotela „Queen of Montenegro“ u Bečićima), Karisma Hotels Adriatic Montenegro (tokom 2019.godine proširili kapacitete za 356 novih ležaja). D.o.o "Carine" iz Podgorice je stavio u funkciju novi hotel "Carine – hotel Kumbor" u Kumboru (456 ležaja), što predstavlja treći veliki hotel koji posluje u sastavu ove firme na hercegnovskoj rivijeri. Takođe, dio lanca hotela "Ibero Star" stavio je u funkciju novi depadans hotela "Ibero Star" u Njivicima, kapaciteta 104 ležaja. Pored navedenog, D.o.o. "Čelebić City" iz Podgorice potpisivanjem ugovora sa Voco Group i adaptacijom, podigao nivo kvaliteta i usluge u hotelu Verde na 5 *****.

Članom 73 stav 3 Zakona o turizmu i ugostiteljstvu ("Sl.list CG", br. 2/18, 4/18, 3/18 i 25/19) propisano je da odobrenje za obavljanje ugostiteljske djelatnosti vrste: hoteli, moteli, pansioni, turistička naselja, hosteli, etno sela, turistički apartmanski blok (10 i više turističkih apartmana), seosko domaćinstvo i nacionalni restoran, izdaje ministarstvo nadležno za poslove turizma, a stavom 5 navedenih odredbi da nadležan organ može izdati privremeno odobrenje za obavljanje ugostiteljske djelatnosti na period od godinu dana, uz mogućnost produženja odobrenja do završetka postupka legalizacije bespravnog objekta, odnosno završetka postupka pretvaranja stambenog objekta i nestambenih djelova stambene zgrade u poslovni, u skladu sa ovim zakonom.

U 2019.godini izdato je 234 privremenih rješenja o odobrenjima za obavljanje ugostiteljskih djelatnosti.

Plan privatizacije

U 2019. godini su nastavljene aktivnosti na sprovođenju objavljenih tendera i zaključivanju ugovora, kao i stupanja na snagu ugovora o dugoročnom zakupu za sledeće lokalitete:

1. Vojno odmaralište „Mediteran“ – Žabljak, za koji postoji važeća Detaljna razrada u okviru PPPN za Durmitorsko područje, stupio na snagu 16.07.2019.godine.
2. Kolašin 1600 – Bjelasica, Kolašin, za koji postoji važeća Detaljna razrada u okviru PPPN Bjelasica i Komovi, stupio na snagu 23.12.2019. godine.

Vlada Crne Gore je donijela Odluku o Planu privatizacije za 2019. godinu ("Službeni list Crne Gore", br. 013/19 od 01.03.2019), kojom je predviđena turistička valorizacija i sledećih lokaliteta:

Uvala Masline - rt Odrač, Bušat, opština Bar

Lokalitet koji se nalazi između Njivica i ušća Sutorine, opština Herceg Novi

Lokalitet „Donja Arza“, Herceg Novi

Lokalitet „Kabala for“, opština Herceg Novi

Projekat turističke valorizacije lokacije „Mrkovi – Bijela Stijena“, Luštica, opština Herceg Novi

Projekat Turistički kompleks Ecolodge Lovćen, Nacionalni park Lovćen, Cetinje

Ada Bojana, - turistička valorizacija lokaliteta kroz razvoj, izgradnju, finansiranje i upravljanje ekskluzivnim turističkim kompleksom i dugoročni zakup ostrva Ada, opština Ulcinj

Turistička valorizacija lokaliteta obuhvaćenih Prostornim planom posebne namjene „Bjelasica i Komovi” – Cmiljača i Žarski, opštine Mojkovac i Bijelo Polje

Tenderska komisija za valorizaciju tursitičkih lokaliteta je u 2019. godini raspisala javne pozive za projekte:

Uvala Masline - rt Odrač, Bušat, opština Bar

Lokalitet „Donja Arza", Herceg Novi

Lokalitet „Kabala for", opština Herceg Novi

Projekat turističke valorizacije lokacije „Mrkovi – Bijela Stijena“, Luštica, opština Herceg Novi.

Na javne pozive za valorizaciju turističkih lokaliteta Uvala Masline - rt Odrač, Bušat, opština Bar i Lokalitet „Donja Arza", Herceg Novi nije bilo iskazanog interesovanja, dok su za projekte turističke valorizacije lokacije „Mrkovi – Bijela Stijena“, Luštica, opština Herceg Novi i „Kabala for", opština Herceg Novi donijete Odluke o proglašenju tendera neuspjelim.

3.3. Životna sredina i klimatske promjene

Životna sredina

Vlada Crne Gore je tokom 2019. godine donijela Nacionalnu strategiju upravljanja hemikalijama s Akcionim planom za period 2019-2022. godine i Nacionalni plan za implementaciju Stokholmske konvencije s Predlogom akcionog plana za period 2019-2023. godine.

U cilju daljeg unaprijeđenja rada nacionalnog helpdeska, u okviru Agencije za zaštitu prirode i životne sredine, na veb adresi su objavljeni flajeri i informativne brošure (www.epa.org.me).

Glavni grad Podgorica, u julu 2019, donio je Akcioni plan zaštite od buke za teritoriju Glavnog grada Podgorice i Opštine u sastavu Glavnog grada Golubovci do 2024. godine.

Ministarstvo održivog razvoja i turizma u saradnji sa Programom Ujedinjenih nacija za razvoj (UNDP) tokom 2019. realizuje projekat identifikacije i izrade inventara svih postrojenja koja podliježu obavezama definisanim Zakonom o industrijskim emisijama („Sl. list CG", broj 17/19), a što je relevantno u kontekstu identifikacije privrednih subjekata koji svojim aktivnostima utiču ili mogu uticati na zagađenje životne sredine.

Agencija za zaštitu prirode i životne sredine je operateru Željezare Nikšić, „Toscelik Alloyed Engineering Steel d.o.o.“ Nikšić, u aprilu 2019. izdala integrisanu dozvolu.

Intenzivirane su aktivnosti na realizaciji projekta „Upravljanje industrijskim otpadom i čišćenje” u saradnji sa Svjetskom bankom, u okviru kojeg se izvode radovi na remedijaciji 3 lokacije kontaminirane opasnim industrijskim otpadom. Sa lokacije Brodogradilište Bijela, je 38.488t opasnog grita izvezeno u Španiju.

Ugovor sa izvođačem radova na remedijaciji deponije pepela i šljake Maljevac JV: Bemax/Termosistem/Ramel, potpisan je u julu 2019. Ugovor sa stručnim nadzorom nad izvođenjem radova JV: NIK COM (Nikšić)/Institut za metalurgiju i rudarstvo (Bor), potpisan je u julu 2019. Pripremni radovi na remedijaciji kasete II prijavljeni su Ministarstvu održivog razvoja i turizma u avgustu 2019, a građevinski dnevnik je otvoren u septembru 2019, što se smatra formalnim datumom početka izvođenja radova.

Kada je u pitanju remedijacija jalovišta Gradac ugovor sa JV: BEMAX/TERMOSISTEM/RAMEL. D.O.O, potpisan je u septembru 2019. Elaborat procjene

uticaja na životnu sredinu, je odobren u oktobru 2019. od strane Agencije za zaštitu prirode i životne sredine. Izdata je građevinska dozvola za izvođenje radova, građevinski dnevnik je otvoren u novembru 2019. i radovi na remedijaciji su u toku.

Kroz IPA Projekat "Uspostavljanje NATURA 2000 mreže" koji je sproveden u periodu od aprila 2016. godine do aprila 2019. godine mapirano je nešto više od 14 % ukupne teritorije Crne Gore za 52 stanišna tipa, prikupljeno je 1.338 podataka za vrste sa Priloga II Direktive o staništima i određena su 33 potencijalna područja za posebnu zaštitu (SPA) za ptice što zauzima 53% teritorije Crne Gore. Za nastavak aktivnosti na uspostavljanje mreže NATURA 2000, iz budžeta Crne Gore za 2019. godinu opredijeljena su sredstva u visini od €200.000 za nastavak aktivnosti terenskog rada koji sprovodi Agencija za zaštitu prirode i životne sredine po metodologiji koju je uspostavio prethodno navedeni IPA Projekat, na područjima koja nijesu istraživana prethodnim aktivnostima u alpskom biogeografskom regionu: Bjelasica, Maglić, dio kanjona Pive koji je preostao odnosno koji nije rađen prethodnim projektom, Obzir, Maočnica–dolina Čehotine.

U skladu sa ciljevima Nacionalne strategije biodiverziteta sa Akcionim planom za period 2016-2020, do kraja 2020. godine Crna Gora treba da ima najmanje 17 % zaštićene državne teritorije. Tokom 2019. godine povećan je procenat zaštićene državne teritorije na 12,206 %, gdje posebno ističemo proglašenje Solane Parkom prirode 24.06.2019. godine. Ukupna dužina granica Parka prirode "Ulcinjaska Solana" iznosi 18,68 km. Takođe, Ulcinjska Solana je 01. jula 2019. godine proglašena močvarom od međunarodnog značaja i uvrštena je na Ramsar svjetsku listu močvarnih područja. U cilju zaštite Komova na čijem prostoru se nalazi izvorišna čelenka Tare (izvor Bijela voda - izvorište Opasanice i izvor Mokra - izvorište Veruše), rijeke čiji basen pripada svjetskoj baštini UNESCO-a (Program „Čovjek i biosfera“), opština Kolašin je na sjednici Skupštine opštine od 09.12.2019. godine usvojila Odluku o proglašenju parka prirode "Komovi". Ukupna dužina granice Parka prirode "Komovi" iznosi približno 54,6 km.

Vlada Crne Gore je na sjednici od 5. decembra 2019. godine donijela Odluku o proglašenju parka prirode „Rijeka Zeta“ i ista je objavljena u »Službenom listu Crne Gore« ("Sl. list CG", br. 069/19 od 18.12.2019). Ukupna površina ovog parka prirode, iznosi 119,85 km² i prostire se sa 80,8% na teritoriji opštine Danilovgrad, a 19,2% je na teritoriji Glavnog grada Podgorica. Granice Parka Prirode "Rijeka Zeta" su definisane reljefom, gografskim, hidrološkim i prirodnim odlikama doline rijeke Zete i rijeke Matice. Park prirode se pruža od Glave Zete na sjeverozapadu do ušća rijeke Zete u Moraču na jugozapadu. Sjeverne granice parka se najvećim dijelom poklapaju sa sjevernim obodom Bjelopavličke ravnice i zahvataju južne padine Gradine Martiničke i naselja Crnci u Piperima. Južne granice parka prirode su većinom definisane južnom perijom Bjelopavličke ravnice. Počevši od Glave Zete granica prati padine brda Čurčići i Ržišta, a zatim tok rijeke Sušice do Novog Sela, a odatle prati podnožje uzvišenja: Daljam, Velje Brdo, Baloči i Zelenika. Prema katarstarskoj evidenciji Uprave za nekretnine, Park prirode "Rijeka Zeta" obuhvata sledeće katastarske opštine: Bandići, Baloči, Bare, Cerovice, Crnci, Čurčići, Čurilac, Danilovgrad, Glavica, Glizica, Gorica, Grbe, Grlić, Jastreb, Jelenak, Kosić, Kujava, Martinići, Novo Selo, Pažići, Rogami, Stanjevića rupa, Tološi, Velje Brdo, Podkraj, Podglavice, Ržišta, Slap, Spuž, Vrela, Zagarač, Zagorak i Zagreda.

Šesti nacionalni izvještaj prema Konvenciji o biološkoj raznovrsnosti podnesen je Sekretarijatu Konvencije u junu 2019. godine, i u toku je druga faza projekta koja obuhvata podnošenje tehničkog i finansijskog izvještaja UNEP-u kao implementacionoj agenciji. Glavni cilj projekta bio je pružanje finansijske i tehničke podrške zemljama članicama Konvencije o biološkoj raznovrsnosti (CBD) u izradi Šestog nacionalnog izvještaja (6NR) koji će unaprijediti donošenje odluka u implementaciji Nacionalne strategije biodiverziteta s Akcionim planom (2016-2020) i napretku ka postizanju Aichijevih ciljeva o biodiverzitetu.

U okviru GIZ projekta „Otvoreni regionalni fond za Jugoistočnu Evropu - implementacija sporazuma o biodiverzitetu (ORF BDU)“, odobren je od strane Federalnog ministarstva za ekonomsku saradnju i razvoj (BMZ) Njemačke, u aprilu 2019. godine, projekat „Regionalna mreža za informisanje i upravljanje biodiverzitetom - BIMR 2“. Projekat „Regionalna mreža za informisanje i upravljanje biodiverzitetom - BIMR 2“ je nastavak BIMR 1 i trajeće do decembra 2020. godine. Osnovni cilj BIMR 2 je povećanje transparentnosti u upravljanju podacima o biodiverzitetu na regionalnom nivou jačanjem kapaciteta Regionalne platforme BIMR kako bi se ispunili zahtjevi CBD Konvencije i EU standarda. Stoga će se Regionalna platforma BIMR-a koristiti za jačanje sopstvenih kapaciteta i vještina kroz planirane sastanke i druge aktivnosti (obuke, studijske posjete, konferencije) prilikom izrade BIMR političkog dokumenta (eng. policy paper). BIMR politički dokument (policy paper) biće prvenstveno proizvod i rezultat Regionalne platforme BIMR-a koji će se na kraju odobriti od strane zemalja kako bi se dalje promovisao i širio.

Takođe, u okviru GIZ projekta „Očuvanje i održivo korišćenje biodiverziteta na jezerima Prespansko, Ohridsko i Skadarsko (CSBL)“ jedna od projektnih aktivnosti bila je „Mapiranje staništa u Nacionalnom parku Skadarsko jezero 2019“, koja se realizovala u periodu od maja do decembra 2019. godine. Glavni ciljevi projekta bili su: mapiranje staništa sa Aneksa I Direktive o staništima, doprinos implementaciji NATURA 2000 mreže u cilju ispunjavanja EU zahtjeva, obuke lokalnih eksperata za mapiranje vodenih staništa i odabir indikatorskih vrsta za stanišne tipove, jačanje prekogranične saradnje putem harmonizacije draft referente liste stanišnih tipova Skadarskog jezera sa Albanijom.

Zajednička savjetodavna misija UNESCO-a i IUCN posjetila je prirodno dobro Svjetske baštine “Nacionalni park Durmitor” na poziv Državne članice - Crne Gore. Misija iz 2018. godine pokrenula je razna pitanja, posebno u vezi s tekućim i budućim kretanjima unutar i u blizini prirodnog dobra, uključujući planirano proširenje ski centra unutar prirodnog dobra Svjetske baštine, sa infrastrukturom vještačkog snijega. Država članica – Crna Gora je 27. juna 2019. godine pozvala novu Savjetodavnu misiju i izvijestila je o odluci Vlade Crne Gore da privremeno zaustavi sve aktivnosti vezane za potencijalno proširenje skijaških objekata unutar granica prirodnog dobra Svjetske baštine.

Savjetodavna misija je posjetila Crnu Goru u periodu od 31. oktobra do 2. novembra 2019. godine, s ciljem davanja preporuka o najboljim mogućnostima za pitanje očuvanosti i adekvatne zaštite izvanredne univerzalne vrijednosti dobra NP “Durmitor”. Ministarstvo održivog razvoja i turizma je dostavilo svu neophodnu dokumentaciju Sekretarijatu UNESCO-a na uvid, koju su dostavile nadležne institucije. Prilikom posjete eksperti misije su se sastali sa svim relevantnim institucijama i posjetili predmetnu lokaciju.

Klimatske promjene

U okviru tekućeg projekta „Primjena ekosistemskog pristupa (EcAp) u Jadranskom moru kroz planiranje namjene morskog područja (MSP)“ – projekat GEF Adriatic, koji implementira Ministarstvo održivog razvoja i turizma u saradnji s Programom Ujedinjenih nacija za životnu sredinu, u završnoj fazi je realizacija prve komponente projekta.

U okviru ove komponente obezbijeduje se uvođenje ekosistemskog pristupa u nacionalni sistem praćenja stanja morske sredine, kao i terenska istraživanja o stanju morskog ekosistema kompatibilno s Programom monitoringa morske sredine koji redovno, na godišnjem nivou, sprovodi Agencija za zaštitu prirode i životne sredine.

U okviru ovih istraživanja, mapirana su određena priobalna područja od značaja za biodiverzitet, za koja ćemo biti u prilici da dostavimo podatke početkom naredne godine (odmah nakon što nam ih dostavi Institut za biologiju mora), zajedno s drugim podacima i informacijama koji mogu biti od značaja. Takođe je u početnoj fazi sprovođenje druge

komponente koja će doprinijeti pripremi Plana područja mora odnosno Prostornog plana Crne Gore i Plana generalne regulacije. U okviru ove komponente, u cilju racionalizacije korišćenja resursa tokom procesa planiranja, te pružanja odgovora na zahtjeve različitih regionalnih i evropskih međunarodnih pravnih akata, identifikovana su ključna područja koja zahtijevaju različite analitičke pristupe, nivo detaljnosti i mjerila kartiranja. Područja koja će biti predmet projektnih aktivnosti identifikovana su u konsultacijama s relevantnim sektorima i mogu biti prikazana kroz četiri nivoa planske razrade:

- **Koncept strateškog planiranja za cijelo morsko područje** Na ovom nivou planiranja daće se opšti pregled ključnih područja s potencijalom/aspiracijama za razvoj, područja koja zahtijevaju zaštitu morske sredine i/ili kulturne baštine, kao i glavnih područja za koja je potrebno detaljno planiranje. Kao podloga za Prostorni plan Crne Gore, predložiće se ključne planske kategorije u vezi s korišćenjem mora, te naznačiti osnovne smjernice za zaštitu, planiranje i upravljanje morskim područjima. Pored toga, na ovom nivou će se identifikovati područja koja zahtijevaju posebne mjere za prilagođavanje na klimatske promjene, naročito u odnosu na uticaj podizanja nivoa mora. Ovaj strateški koncept razradiće se za unutrašnje i teritorijalne morske vode Crne Gore.
- **Detaljno planiranje za Bokokotorski zaliv** S obzirom na intenzivno korišćenje mora, kao i veliku prirodnu i kulturnu vrijednost Bokokotorskog zaliva, izradiće se detaljniji prijedlozi planskih rješenja za ovo područje. Imajući u vidu već pripremljenu procjenu ranjivosti kroz pilot-studiju za Bokokotorski zaliv, koristiće se i po potrebi ažurirati/prilagoditi rezultati te studije, uključujući sprovođenje dodatne procjene aktuelnog korišćenja mora uz definisanje mogućih alternativnih planskih opcija.
- **Detaljna procjena s prijedlozima planskih rješenja za odabrano vrijedno područje prirode** U jednom od tri potencijalna buduća zaštićena morska područja, koja su u fokusu Projekta „Promovisanje upravljanja zaštićenim područjima kroz integrisanu zaštitu morskih i priobalnih ekosistema u obalnom području Crne Gore“ (informacija o ovom projektu data je u okviru Tačke 3b Dnevnog reda), izvršiće se procjena ranjivosti s modelom odabranog korišćenja mora/atraktivnosti za najmanje jednu aktivnost. Ova procjena može biti korišćena i za buduću izradu plana upravljanja zaštićenim morskim područjem.
- **Procjena interakcije kopna i mora, s planskim prijedlozima za priobalno more** U obuhvatu priobalnog mora razmotriće se i konflikti interesa zaštite i razvojnih interesa koji su prethodno identifikovani u strateškoj procjeni uticaja na životnu sredinu za Prostorni plan posebne namjene obalnog područja Crne Gore (PPPNOP). Rezultati ove procjene mogu biti korišćeni tokom pripreme Plana generalne regulacije. Pored toga, podaci i prijedlozi ovog planskog nivoa moćiće se koristiti za strateško i operativno upravljanje morskim dobrom koje je u nadležnosti Javnog preduzeća za upravljanje morskim dobrom Crne Gore.

Treba napomenuti da potpuna razrada predviđenih planskih nivoa značajno zavisi od dostupnosti i kvaliteta ulaznih podataka. Podsjećamo, model za pripremu prostornog plana morske sredine je obaveza u okviru pristupanja Crne Gore u EU u dijelu transpozicije Direktive o planiranju namjene morskog područja.

- Projekat „Promovisanje upravljanja zaštićenim područjima kroz integrisanu zaštitu morskih i priobalnih ekosistema u obalnom području Crne Gore“ realizuje se od novembra 2018. do kraja 2021. godine u saradnji Ministarstva održivog razvoja i turizma sa Programom Ujedinjenih nacija za životnu sredinu iz Beča, a finansira se iz sredstava Globalnog fonda za životnu sredinu (GEF) u iznosu od 1,6 miliona dolara. Projekat će omogućiti uspostavljanje prvih zaštićenih područja prirode u moru u Crnoj Gori i to za sljedeće lokacije: Platomuni, Katič i ostrvo Stari Ulcinj, površine najmanje 2301 hektar, kroz inventarizaciju podataka i kasnije mapiranje kopnenih staništa, kao i morskih staništa i vrsta, u skladu sa NATURA zahtjevima, izradu studija zaštite i kao i kroz uspostavljanje podsistema za integrisano upravljanje obalnim i zaštićenim morskim područjima. Do sada je izvršeno hidrografsko snimanje šireg područja zone Starog Ulcinja (≈ 2.500ha) i vektorska

obrada (poligonizacija) sonarom snimljenog područja (prepoznato 5 osnovnih, i uz njih još 5 mješovitih tipova reljefa morskog dna, uključujući detaljnu batimetriju). U toku su aktivnosti hidrografskog snimanja zone Katiča (≈ 450ha). Završen je terenski rad u kopnenom dijelu projektnog područja radi inventarizacije – sakupljanja podataka na terenu za vrste i staništa značajne za zaštitu, uz unošenje tih podataka u Fulcrum aplikaciju. Značajan dio područja pokrivenih inventarnim formularima je kartiran / mapiran što je uključilo crtanje poligona za rasprostranjenje staništa i vrsta za koje su u proteklih 6 mjeseci sakupljeni podaci na terenu i unijeti u Fulcrum aplikaciju. Konačan broj inventarnih formulara, koji će biti dio GIS baze podataka ovog projekta, te se dalje koristiti za druge projektne aktivnosti kao što je npr. izrada studija revizije, biće poznat nakon završetka njihove verifikacije u okviru projekta. Verifikovani podaci dalje se mogu koristiti i za izgradnju nacionalne NATURA baze podataka.

3.4. Stambena oblast

SOCIJALNO STANOVANJE

Ovaj segment stambene politike uređen je **Zakonom o socijalnom stanovanju** ("Službeni list CG", broj 35/13), kojim se propisuju se uslovi i način ostvarivanja prava na socijalno stanovanje, koje se definiše kao stanovanje odgovarajućeg standarda koje se obezbjeđuje pojedincima ili domaćinstvima koja iz socijalnih, ekonomskih i drugih razloga ne mogu da riješe pitanje stanovanja.

Prema raspoloživim podacima jedinice lokalne samouprave u Crnoj Gori raspolažu sa nešto manje od 2000 stanova za socijalno stanovanje. U ovoj oblasti je neophodno je uvesti princip održivosti stambenog fonda koji pretpostavlja uvođenje troškovnog pristupa pri određivanju visine zakupnine, u cilju obezbjeđenja materijalne osnova za rješavanje stambenih pitanja narednih generacija. Preporuka državnog programa socijalnog stanovanja je razvoj projekata na sjeveru Crne Gore, u cilju smanjivanja migracije iz sjevernih opština u južni i središnji region Crne Gore.

Shodno Zakonu, lokalni program socijalnog stanovanja donose jedinice lokalne samouprave na period od godinu dana, uz prethodnu saglasnosti Ministarstva. Cilj donošenja lokalnih programa jeste razrada politika kroz konkretne projekte inicirane i podržane od strane države i jedinica lokalne samouprave. Program identifikuje projekte koji će se implementirati u narednom periodu i za koje su djelimično ili u potpunosti obezbijeđena sredstva.

Da bi se pristupilo implementaciji utvrđenih zakonskih obaveza, neophodno je da jedinice lokalne samouprave pristupe utvrđivanju vlasničke strukture i broja stambenih objekata za socijalno stanovanje kojima raspolaže svaka jedinica lokalne samouprave. Nakon toga se može pristupiti izradi procjene i analize stambenih potreba.

Stambeno pitanje nije samo pitanje izgradnje stambenih objekata, već takođe obuhvata društvenu infrastrukturu (kulturni centri, biblioteke, stadioni, itd.), što je važan element u socijalnom uključivanju i u rješavanju otuđenosti, koje je posebno rasprostranjeno u velikim urbanim sredinama. S tim u vezi, neophodno je uključiti socijalno stanovanje u sistem prostornog planiranja.

Projekat rješavanja stambenih potreba građana po povoljnim uslovima – Projekat 1000+ III faza

Projekat rješavanja stambenih potreba građana po povoljnim uslovima - Projekat 1000plus" predstavlja projekat socijalnog stanovanja za građane sa srednjim i nižim primanjima koja na

tržištu ne mogu riješiti stambenu potrebu. Projekat se sprovodi u saradnji i kroz kreditni aranžman sa Bankom za razvoj Savjeta Evrope - CEB. Prva faza Projekta realizovana je 2010/2011 godine, druga 2015/2016. godine, kada su obezbijeđena kreditna sredstva, u ukupnom iznosu od 35 miliona eura.

Vlada Crne Gore je nastavila saradnju sa CEB-om, u cilju obezbjeđivanja dodatne kreditne linije, koja je omogućila finansiranje nove – III faze Projekta 1000plus. U III fazi realizacije projekta, Vlada Crne Gore je kroz kreditni aranžman sa CEB-om obezbijedila 10 miliona EUR, a ukupna vrijednost projekta iznosi 20 miliona EUR. Udio kredita kod CEB-a 50%, komercijalnih banaka 50%, dok je novina u odnosu na prethodne dvije faze to što učešće građana nije obavezno. Dugoročni krediti su se dodjeljivali uz subvencioniranu fiksnu kamatnu stopu od 2,99% na godišnjem nivou, na period do 20 godina, bez obaveznog učešća korisnika.

U svim fazama Projekta uspostavljena je efikasna organizaciona struktura, koja uključuje koordinaciju nadležnih institucija: Ministarstva održivog razvoja i turizma, Ministarstva finansija, Jedinice za implementaciju Projekta-Procon doo, i Projektnog odbora.

Realizacija III faze Projekta 1000+ započeta je u 2017. godini, kada je Zaključcima br.07-3839 od 21. decembra 2017. godine, Vlada Crne Gore je prihvatila Okvirni ugovor o zajmu između Banke za razvoj Savjeta Evrope i Crne Gore, te je Ugovor potpisan 29. decembra 2017. godine.

U 2018. godini nastavljene su aktivnosti na realizaciji Projekta, te su u aprilu 2018. godine raspisani Javni pozivi za banke i investitore a u julu iste godine Javni poziv za građane.

U projektu učestvuje 5 komercijalnih banaka: Societe Generale Montenegro banka, NLB banka, Crnogorska komercijalna banka, Lovćen banka i Erste banka.

U Projektu je ponuđeno ukupno 742 stambene jedinice. U sjevernom regionu ponuđeno je 30 stambenih jedinica, centralnom 604 i južnom 108 stambenih jedinica. Najviše stanova ponuđeno je u Podgorici 545, u Baru i Nikšiću po 58, Herceg Novom 50 i Bijelom Polju 26. Prosječna cijena ponuđenih stanova je: 1053.70 €.

Tokom Javnog poziva za građane, predato je **1053 zahtjeva građana**. Od 1053 porodična domaćinstva, njih 981 je ispunilo uslove projekta, dok je 12 odustalo, a 60 je odbijeno po osnovu neispunjavanja uslova javnog poziva za građane.

Treća faza Projekta 1000+, je i dalje u toku, i tokom ove faze organizovano je osam dodjela vaučera. Dodijeljeno je ukupno 517 vaučera, od kojih je 377 odobrenih kredita, čija je vrijednost 18.590.967,38 eura, dok vrijednost stambenih jedinica za iste iznosi 20.139.786,16 eura. 123 vaučera realizovana su od strane lica koja spadaju u prioritetne ciljne grupe, 110 su u ciljnoj grupi javni sektor, 69 mladih bračnih parova i 7 aplikanata koji pripadaju grupi ostali.

Najveća pažnja je posvećena prioritetnim licima kojima je ukupno dodijeljeno 160 vaučera, a od kojih je realizovano 123 i to: 78 korisnika koji su samohrani roditelji, 8 korisnika koji su lica sa invaliditetom, 15 korisnika koji pripadaju porodičnom domaćinstvu čiji je član lice sa invaliditetom, 14 korisnika koji pripadaju porodičnom domaćinstvu sa djecom sa smetnjama u razvoju, 1 korisnik koji je bio lice bez roditeljskog staranja i 7 korisnika koji su lica koja su žrtve nasilja u porodici.

Kroz sve tri faze Projekta 1000+ ukupno je do sada 1185 domaćinstava riješilo stambeno pitanje, odnosno preko tri hiljade građana Crne Gore.

IV faza Projekta 1000+

Implementacija III faze Projekta koja je u završnoj fazi, sprovodi se sredstvima kredita iz Okvirnog ugovora o zajmu između CEB-a i Vlade Crne Gore - Ministarstva finansija od decembra 2017. godine. U saradnji sa predstavnicima CEB-a, usaglašeno je da se predmetna sredstva od 10 miliona predviđena za realizaciju IV faze obezbijede kroz aneks predmetnog ugovora iz 2017. godine, te je tokom 2019. godine pripremljena aplikacija i ista formulisana na način da se zahtjev odnosi na dodatna sredstva u okviru predmetnog zajma (Programme Loan LD 1949 (2017) Housing for low and middle income households in Montenegro-3).

Administrativni savjet CEB-a je odobrio podnjetu aplikaciju na sjednicu održanoj 22. novembra 2019. godine, na kojoj je data saglasnost na Aneks ugovora koji je prihvaćen i potpisan od strane Vlade Crne Gore.

Aktivnosti na pripremi realizacije IV faze Projekta su u toku.

3.5. Komunalna oblast

Upravljanje otpadom

Projekti za koje su se sprovodile aktivnosti tokom 2019. godine i koji se realizuju iz Kapitalnog budžeta su:

- izgradnja transfer stanice u opštinama: Mojkovac (u toku su radovi) i Andrijevića (u toku su radovi).
- izgradnja reciklažnog dvorišta sa sortirnicom u opštini Berane - u toku revizija Glavnog projekta.

Tokom juna 2019. godine počela je sanacija neuređenog odlagališta „Komarača“ u opštini Plav (međunarodna saradnja Crne Gore i Slovenije).

Iako je bilo planirano da se obezbijede sredstva iz IPA fondova projekat sanacije neuređenog odlagališta „Čađe“, u opštini Bar, biće završen sredstvima iz Kapitalnog budžeta. Planirano je da se ovaj projekat završi do kraja 2020. godine.

U toku su pripremne aktivnosti za početak realizacije projekata iz Kapitalnog budžeta, i to za:

- izgradnju reciklažnog dvorišta sa sortirnicom i transfer stanicom u opštini Pljevlja (u toku procedura za objavljivanje javnog poziva za odabir obrađivača Glavnog projekta),
- izgradnju reciklažnog dvorišta u opštini Kolašin (u toku procedura za objavljivanje javnog poziva za odabir firme po modelu projektuj i izgradi), i
- nabavku opreme za izgradnju reciklažnog dvorišta u opštini Danilovgrad (u toku procedura za objavljivanje javnog oglasa za odabir firme za nabavku ove opreme).

U toku su i projekti:

- izgradnje regionalnog centra upravljanja otpadom u opštini Bijelo Polje – u završnoj fazi izrada predstudije izvodljivosti (saradnja Ministarstva održivog razvoja i turizma i EBRD banke), i
- izgradnja reciklažnog centra za miješani komunalni otpad i za kompostiranje biorazgradivog otpada, u opštini Bar – u oktobru 2019. godine urađena studija izvodljivosti (saradnja Ministarstva održivog razvoja i turizma i Delegacije Evropske unije).

Tokom 2019. godine sprovodile su se aktivnosti na izradi novog Zakona o upravljanju otpadom koji se planira donijeti u IV kvartalu 2020. godine.

Otpadne vode i vodosnabdjevanje

- Vlada Crne Gore je na sjednici od 3.10.2019. godine, usvojila Plan upravljanja komunalnim otpadnim vodama u Crnoj Gori (2020-2035), Plan implementacije direktive o komunalnim otpadnim vodama 91/271/EEC (DSPI) i Informacija o pripremi i glavnim elementima plana upravljanja komunalnim otpadnim vodama u crnoj gori (2020-2035).
- Vlada Crne Gore je na sjednici od 28.11.2019. godine, usvojila Program izgradnje kolektorskih sistema i postrojenja za tretman komunalnih otpadnih;

Investicione aktivnosti u 2019. godini

- Vlada Crne Gore je na sjednici 24. januara 2019. godine, usvojila Informaciju o zaključenju Ugovora o prosljeđivanju kreditnih i grant sredstava za potrebe realizacije projekta „Sakupljanje i prečišćavanje otpadnih voda u Podgorici“, finansiranog iz kreditnog aranžmana, zaključenog, 22. septembra, između Njemačke banke za razvoj (KfW) i Vlade Crne Gore, u iznosu od 35 miliona eura. Ukupna vrijednost projekta (PPOV, kolektorski sistem i sistem za tretman mulja) iznosi oko 50,35 miliona eura i planirano je da se finansira iz tri izvora: grant sredstva u iznosu od 10,15 miliona eura obezbijedenih od strane Investicionog okvira za zapadni Balkan-WBIF; Ugovora o zajmu sa KfW bankom u iznosu od 35 miliona eura; sopstvenih izvora Glavnog grada Podgorice u iznosu oko 5,2 miliona.
- 11.09.2019.godine je potpisan Ugovor sa izvođačem radova za izgradnju kanalizacione mreže za naselja Kodra, Totoši, Bijela Gora, Donja Bratica u Ulcinju u dužini od 14,5 km u iznosu od 3,4 miliona €;
- 10.06.2019.godine je potpisan Ugovor o prosljeđivanju WBIF bespovratnih sredstava u iznosu od 4.6 miliona eura u okviru realizacije dugoročnih mjera u Tivtu, Kotoru, Herceg Novom, Perstu, Risnu u oblasti otpadnih voda u ukupnom iznosu od 30,8 miliona € (ostala sredstva za navedene mjere su obezbjeđena iz kredita KfW banke i internih sredstava);
- usvojen je 31.10.2019. godine od strane Vlade Crne Gore, Sporazum o grantu iz WBIF-a u iznosu od 2.993 miliona eura, za izgradnju postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda u opštini Bijelo Polje u ukupnoj procijenjenoj vrijednosti od 5,63 miliona €;
- Pušteno postrojenje za tretman komunalnih otpadnih voda kapaciteta 20 000 ES u Beranama u probni rad.
- Nastavljene su aktivnosti na realizaciji projekta započetih u prethodnom periodu:
 - izgradnju kanalizacione mrežu u Danilovgradu;
 - izgradnja postrojenja za tretman komunalnih otpadnih voda (PPOV-a) u Danilovgradu;
 - projektovanje i izgradnja postrojenja za tretman komunalnih otpadnih voda u Andrijevici;
 - projektovanje i izgradnja postrojenja za tretman komunalnih otpadnih voda u Petnjici;
 - Izgradnja kanalizacione mreže u Herceg Novom, Baru i Bijelom Polju.

Regionalni vodovod Crnogorsko primorje

Regionalni vodovod je u 2019. godini sprovodio aktivnosti na izradi projektne dokumentacije za povećanje kapaciteta sjevernog kraka regionalnog vodovodnog sistema u cilju poboljšanja kvaliteta vodosnabdjevnja opština Tivat, Kotor i Herceg Novi. Izgradnjom dodatnog cjevovoda postojeći kapacitet ovog dijela sistema će se povećati sa postojećih 330 l/s na projektovanih 750 l/s, čime će se zadovoljiti dugoročne potrebe za vodom opština Bokokotorskog zaliva.

U toku 2019. godine raspisan je tender i odabran izvođač za izvođenje radova na priključenju opštine Herceg Novi na regionalni vodovodni sistem, čime se omogućuje isporuka do 200 l/s vode iz regionalnog vodovodnog sistema, i to 130 l/s za područje hercegnovske rivijere od Svete Nedjelje do Kumbora i 70 l/s za područje hercegnouskog dijela poluostrva Luštica.

U decembru je potpisan ugovor o prvoj tranši kredita između Regionalnog vodovoda i EBRD (Evropske banke za rekonstrukcije i razvoj). Aktivnostima planiranim iz ovih kreditnih sredstava poboljšaće se vodosnabdjevanje Herceg Novog, Kotora i Tivta, dok će se u Baru u naseljima Dobra Voda i Velji Pijesak izgraditi po prvi put vodovodni sistemi kao i sistem za sakupljanje i tretman otpadnih voda.

PROCON

Projekti realizovani u toku 2019. godine:

- Rekonstrukcija sistema za snabdjevanje vodom u opštini Andrijevisa
- Izgradnja sistema za snabdjevanje vodom u Glavnom gradu Podgorica
- Izgradnja sistema za snabdjevanje vodom u opštini Rožaje
- Izgradnja postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda i kanalizacione mreže, i unapređenje sistema vodosnabdjevanja u opštini Berane
- Izgradnja postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda i kanalizacione mreže u opštini Bijelo Polje
- Izgradnja postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda i kanalizacione mreže u Prijestonici Cetinje
- Unapređenje sistema vodosnabdjevanja u Prijestonici Cetinje
- Izgradnja infrastrukture u opštini Danilovgrad
- Izgradnja postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda i kanalizacione mreže u opštini Kolašin
- Izgradnja postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda i kanalizacione mreže u opštini Nikšić
- Izgradnja postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda i kanalizacione mreže u opštini Plav
- Rekonstrukcija i proširenje postojeće vodovodne mreže u Plavu i Gusinju
- Izgradnja postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda i kanalizacione mreže u opštini Pljevlja
- Izgradnja postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda i kanalizacione mreže u opštini Plužine
- Izgradnja postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda i kanalizacione mreže u opštini Rožaje
- Izgradnja kanalizacione mreže u naseljima Kodra, Totoši, Bijela Gora i Donja Bratica u opštini Ulcinj
- Izgradnja kanalizacione mreže u opštini Mojkovac
- Izgradnja sistema za tretman ocjernih voda na deponiji "Livade" u Glavnom gradu Podgorici
- Izgradnja transfer stanice u opštini Andrijevisa
- Izgradnja transfer stanice u opštini Mojkovac
- Izgradnja transfer stanice u opštini Plužine
- Izgradnja transfer stanice u opštini Šavnik
- Sanacija nesanitarnog odlagališta „Ćafe" u opštini Bar
- Sanacija nesanitarnog odlagališta „Vrtijeljka" u Prijestonici Cetinje

VODACOM

Vodacom d.o.o. Tivat je tokom 2019. godine preduzimao sve potrebne aktivnosti u implementaciji projekata, koji se finansiraju iz kreditnih sredstava KfW banke, odnosno projekata koji se tiču izgradnje i rekonstrukcije vodovodne i kanalizacione infrastrukture, kao i koordinisanje sa Opštinama Crnogorskog primorja osim Budve, u procesu upravljanja već izgrađenim objektima i infrastrukturom.

U nastavku su Informacije o najvažnijim projektima:

1. Izgradnja postrojenja za tretman otpadnih voda (Kotor-Tivat), Faza IV

2. Implementacija kratkoročnih (hitnih) mjera izgradnje/rehabilitacije vodovodne i kanalizacione mjere za opštine Kotor i Tivat, Faza V1

3. Status projekata u Opštini Bar

Crvena knjiga – BR-RB-01-2010, Izgradnja i rehabilitacija kanalizacione i vodovodne mreže, Faza III

3.1. Završena je izgradnja 19.2 km kanalizacione infrastrukture, 5.8 km vodovodne infrastrukture i 1 km atmosferske infrastrukture, jedna pumpna stanica, jedan rezervoar i jedan podmorski ispust u Sutomoru.

3.2. Izgradnja sistema za vodosnabdijevanje za naselja Polje, Zaljevo, Sveti Ivan i Mala Volujica, kao i izgradnja kanalizacione pumpne stanice Volujica sa potisnim cjevovodom.

Završena je izgradnja kičme sistema za vodosnabdijevanje za naselja Zaljevo – Polje, Sv. Ivan i mala Volujica. U ovoj fazi implementacije je izvedena samo prva visinska zona, tj rezervoar Zaljevo 1 (66 mnm), vezni cjevovod sa RV, i distributivni cjevovod prema krajnjim korisnicima u naseljima Zaljevo i Polje - Sekcija 2.2 .

Otpočela je izgradnja kanalizacione pumpne stanice Volujica.

3.3. Izgradnja PPOV- Kako je Opština Bar odlučila da odloži sve aktivnosti vezane za izgradnju PPOV-a na Volujici (68.600 ES, okvirno 12,4 miliona eura), zbog problema u vezi vlasništva nad zemljištem i nekih konceptualnih dilema, KfW banka je obezbijedila donaciju Njemačke Vlade za izradu "Studije lokacije za izgradnju postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda za Opštinu Bar". Studija je trebala pomoći Opštini da donese konačnu odluku o nastavku investicionih aktivnosti vezano za PPOV.

Prezentacija Studije za izbor lokacije PPOV Bar održana je u maju 2019. godine. Decentralizovan sistem se pokazao kao najisplativija opcija i predložena je izgradnja pet PPOV-ova:

1. Bar PPOV (52.000 ES), cca 10.8 mil €
2. Sutomore PPOV (21.000 ES), cca 6.55 mil €
3. Veliki Pijesak PPOV (7.000 ES), cca 3.5 mil €
4. Čanj PPOV (3.500 ES), cca 2.3 mil €
5. Bušat PPOV (3.000 ES), cca 2 mil € .

Opština Bar nije donijela odluku o nastavku investicionih aktivnosti vezano za PPOV.

4. Status projekta u Herceg Novom Vodosnabdijevanje i odvođenje otpadnih voda, Faza III

4.1. Izgradnja postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda kapaciteta 65.300 ekvivalent stanovnika

4.2. Izgradnja: 35,3 km vodovodne i kanalizacione mreže sa 11 pumpnih stanica i 1 podmorskim ispustom

5. Status projekta u Ulcinju

Investicioni projekat Faza V – rekonstrukcija i proširenja vodovodne i kanalizacione infrastrukture

6. Vodosnabdijevanje i odvođenje otpadnih voda na Crnogorskom primorju, Faza V2 Dugoročne mjere - Tivat, Kotor i Herceg Novi

Sve tri Opštine su donijele skupštinske odluke o zaduženju, i zaključile su Ugovore o prosljeđivanju kredita Faze V2 sa Ministarstvom finansija. Opština Tivat na ukupan iznos od 11 miliona eura, Opština Kotor na 5,8 miliona eura, Opština Herceg Novi na 10 miliona eura, iz kredita Faze V2. Nakon završenog evaluacionog postupka, dodjela Ugovora Konsultantu za implementaciju, odnosno potpisivanje konsultantskog Ugovora za implementaciju Faze V2, se očekuje početkom 2020. godine.

Nakon završetka prve faze prikupljanja otpadnih voda koja se realizovala kroz projekat Pобољшanje i izgradnja kanalizacionog sistema u naseljima Risan i Perast (uključujući tranzitni kanalizacioni sistema prema naselju Muo), Opština Kotor je u saradnji sa Vodacomom, Ministarstvom održivog razvoja i turizma, Ministarstvom evropskih poslova i Njemačkom razvojnom KfW bankom, nominovala preostali dio realizacije projekta kroz IV poziv za investicione grantove Zapadnobalkanskog investicionog okvira. Odobrena su finansijska sredstva u iznosu od 4,4 miliona eura za drugu fazu radova (tranzitni kanalizacioni sistem prema naselju Muo, uključujući i podmorski cjevovod Perast-Stoliv). Konsultant Fichtner je izradio nacrt glavnih projekata Sanacije, poboljšanja i proširenja vodovodne i kanalizacione mreže u Risnu i Perastu (uključujući tranzitni kanalizacioni sistem prema naselju Muo).

Odlaganje i zbrinjavanje kanalizacionog mulja sa PPOV-a Tivat/Kotor

U cilju definisanja narednih aktivnosti po pitanju strategije za odlaganje kanalizacionog mulja, projektna mjera rekultivacija/sanacija neuređenog odlagališta Sinjarevo (na teritoriji Opštine Kotor i Tivat)) i zatvorene sanitarne deponije Lovanja (teritorija Opštine Kotor) upotrebom kanalizacionog mulja sa PPOV-a Tivat/Kotor je uključena kao opcionalna stavka u okviru Projektnog zadatka za Konsultanta za implementaciju Faze V2 - Dugoročne mjere.

Nakon detaljnog sagledavanja svih relevantnih činjenica, predstavnici Opštine Kotor i Tivat su se usaglasili da se projektne mjere rekultivacija/sanacija odlagališta otpada (lokacija neuređenog odlagališta Sinjarevo i zatvorene sanitarne deponije Lovanja) i izgradnja postrojenja za solarno isušivanje mulja (PSIM) ne razmatraju kao rješenje za odlaganje i zbrinjavanje kanalizacionog mulja sa PPOV-a Tivat/Kotor. Smatraju da je neophodno pronaći alternativna dugoročna rješenja, koja bi bila ekološki prihvatljiva i finansijski isplativa za obje Opštine, stoga je implementaciju predmetnih projektnih mjera neophodno isključiti iz projekta Faze V2.

4. AKTIVNOSTI DRUGIH PRAVNIH LICA I ORGANA DRŽAVNE UPRAVE NA POSLOVIMA VEZANIM ZA PLANIRANJE

4.1. Zavod za hidrologiju i seizmologiju

Tokom 2019.godine od strane Zavoda, obrađeni su i dostavljeni klimatološki podaci za potrebe raznih korisnika u oblasti uređenja prostora:

- **Ministarstva održivog razvoja i turizma** za izradu PUP opštine Kotor, Izmjena i dopuna DSL „Dio sektora 58-turistički kompleks Ponta“-Ruža vjetrova opština Bar, DUP Donja Gorica za zahvat koridora Cetinskog puta i južne obilaznice u Podgorici, za potrebe izrade Detaljnog prostornog plana za prostor višenamjenske akumulacije na rijeci Komarnici, Izmjena i dopuna Državne studije lokacije „Rt Đeran – Port Milena“ opština Ulcinj, Izmjena i dopuna DUP „Industrijska zona KAP-a“ u Podgorici, DUP „Centar“ opština Plužine, Izmjena i dopuna PUP opština Andrijevica, Izmjena i dopuna DUP „Pržno – Kamenovo II“ za dio Kamenovo – Vrijesno, LSL „Donji Štoj“ opština Ulcinj,

- Izmjena i dopuna PUP Glavnog grada Podgorice, Izmjena i dopuna DUP „Lepetane” opština Tivat, Izmjena i dopuna PUP opština Kolašin, LSL „Lučice” Budva;
- **CRBC** podaci za potrebe izgradnje dionice autoputa Smokovac-Uvač-Mateševo;
 - **Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja** za realizaciju projekta “Omogućavanje prekogranične saradnje I integralnog upravljanja vodnim resursima u proširenom basenu rijeke Drim” koji finansira GEF, za realizaciju projekta West Balkans Drina River Basin Management Project (WBDRB);
 - **Ministarstva saobraćaja i pomorstva** za izradu idejnog projekta autoputa Bar-Boljare, dionica Farmaci – Smokovac, Rekonstrukcija regionalnog puta R-15 (R16) Ostros – Vladimir, za izradu idejnog projekta autoputa Bar-Boljare, dionica Mateševo – Andrijevice, za potrebe realizacije Idejnog projekta druge faze autoputa Bar – Boljare;
 - **Opštine Bar** - Implementacije projekta „Cross Border OL“ (IPA II);
 - **Opštine Žabljak** – Izrada studije izvodljivosti za izgradnju aerodroma „Jezera“ u Žablaku;
 - **Opštine Tivat**
 - Sekretarijat za komunalne poslove, saobraćaj i energetska efikasnost – podaci za potrebe planiranja izgradnje fotonaponske elektrane na krovovima javnih objekata u Tivtu;
 - Služba zaštite i spašavanja za potrebe izrade Plana procjene rizika od katastrofa na lokalnom nivou;
 - **Glavnog grada Podgorice – Sekretarijat za saobraćaj** – za potrebe Projekta Održiva urbana mobilnost u zemljama Jugoistočne Evrope;
 - **Fichtner Water & Transportation GmbH** za izradu novog postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda grada Podgorice;
 - **CONSORTIUM SAFEGE – EPTISA – PM GROUP – TRACTABEL** – za potrebe izrade Idejnog projekta i studije o uticaju zahvata na životnu sredinu za trasu Jonsko – Jadranskog gasovoda u Crnoj Gori;
 - **SMATSA Kontrole letenja Srbije i Crne Gore** – za potrebe planiranja izgradnje
 - **Projekat CCAWB – GIZ ME** podaci za kalibraciju modela Panta Rhei.

4.2. Saobraćaj

Direktorat za državne puteve

Autoput Bar - Boljare je kao SEETO putni pravac 4, od 2015. godine dio indikativnog proširenja Trans-evropske transportne mreže (koridora Bliski Istok - Istočni Mediteran) na prostor Zapadnog Balkana, i kao takav je uključen u Jedinstvenu listu prioriteta infrastrukturnih projekata koju je Vlada Crne Gore prvi put usvojila još 2015. godine i koja je kasnije ažurirana u nekoliko iteracija.

Detaljnim prostornim planom autoputa Bar-Boljare (2008.) definisana je etapna realizacija Projekta:

- I faza: Smokovac-Mateševo,
- II faza: Mateševo-Andrijevice i Smokovac – Tološi – Farmaci (obilaznica oko Podgorice),
- III faza: Andrijevice – Boljare,
- IV faza: Podgorica – Đurmani.

Nakon što su ispunjeni odgovarajući zakonski i ugovorni preduslovi kao Datum početka radova na prioritarnoj dionici Smokovac-Uvač-Mateševo autoputa Bar-Boljare određen je 11. maj 2015. godine, od kada je počeo da teče Ugovorom definisani rok od 48 mjeseci za realizaciju Projekta, a nakon što su krajem aprila 2019. godine zaključena 3 priloga Ugovora o projektovanju i izgradnji dionice Smokovac - Mateševo autoputa Bar-Boljare ukupne vrijednosti 49.490.000,00€ koji se odnose na naknadne radove (izgradnja I faze petlje Smokovac, izgradnja sistema za

vodosnabdijevanje i postavljanje kablovske kanalizacije za potrebe napajanja električnom energijom na otvorenoj trasi i mostu Moračica) rok završetka je produžen do 30. septembra 2020. godine.

Uporedo sa radovima na prioritetnoj dionici, inteziviraju se radovi i na stvaranju pretpostavki za početak realizacije sljedeće dvije dionice (Mateševo - Andrijevića i Smokovac - Tološi - Farmaci) za koje su u toku 2017. godine, od strane Investicionog okvira za Zapadni Balkan (Western Balkans Investment Framework - WBIF) obezbijedena sredstva u ukupnom iznosu od 5.490.000 eura za pripremu idejnih projekata i pratećih elaborata procjene uticaja na životnu sredinu i društvo, i realizacija ovih sredstava je u toku, sa očekivanim završetkom krajem 2020. godine.

Direktorat za željeznički saobraćaj

Projekti u okviru sektora željeznice čija je realizacija bila planirana u toku 2019. godine:

Finansirani iz IPA sredstava:

- 1) Remont gornjeg stroja na dionici Kos – Trebešica – projekat je u završnoj fazi;
- 2) Rekonstrukcija i adaptacija željezničke stanice Bijelo Polje za potrebe zajedničke granične stanice – realizacija projekta je planirana za 2020. godinu. Razlog za kašnjenje su dva neuspjela tendera (nezadovoljavajuće ponude).

Projekti finansirani iz bespovratnih sredstava WBIF:

- 1) Izrada Glavnog projekata za zamjenu signalno-sigurnosnih uređaja u 5 željezničkih stanica na željezničkoj pruzi od Podgorice do Bara
- 2) Izrada Glavnog projekata za zamjenu signalno-sigurnosnih uređaja u stanicama od Bijelog Polja do Podgorice i sanacija klizišta Ratac

Projekti finansirani iz kreditnih sredstava EIB + sredstava WBIF (20+20 miliona):

- 1) Zamjena signalno/sigurnosnog uređaja u stanici Podgorica – projekat uspješno završen
- 2) Izrada Glavnih projekata i izvođenje radova na sanaciji 6 kosina na dionici Lutovo – Bratonožići
- 3) Izvođenje radova sanacije 5 prednapregnutih betonskih mostova na dionici Trebaljevo – Kos
- 4) Izrada Glavnih projekata i izvođenje radova sanacije 10 betonskih mostova

U toku 2020. godine, planirano je:

- objavljivanje tendera za nabavku mehanizacije i pomoćnog voza za održavanje pruge, kao i nabavku tri nova elektromotorna voza. Projekti će biti realizovani kroz kreditne aranžmane.

- Projekti finansirani iz kreditnih sredstava KFW + sredstava WBIF (16+14 miliona):

- 1) Remont gornjeg stroja na dionici Lutovo – Bioče;
- 2) Sprovođenje tendera za opremu radionica za održavanje željezničkih voznih sredstava;
- 3) Sanacija tri mosta na pruzi Vrbnica – Bar.

Projekti finansirani iz kreditnih sredstava EIB + sredstava WBIF (20+20 miliona):

- 1) Izvođenje radova sanacije 24 mosta na pruzi Bar-Vrbnica

Direktorat za pomorski saobraćaj

Tokom 2018. godine, otpočela je realizacija projekta kojim će se izgraditi luka Virpazar, Zajednički granični prelaz (ZGP) Ckla i put koji će spojiti budući ZGP Ckla sa graničnom

linijom Republike Albanije, i time valorizovati prostor Skadarskog jezera i ostvariti bolju povezanost Crne Gore i Republike Albanije, jezerskim i drumskim saobraćajem.

Ministarstvo saobraćaja i pomorstva je krajem 2018.godine u saradnji sa Razvojnim fondom Republike Albanije, pripremio aplikaciju Tematski projekat saobraćaja IPA CBC MNE – IT–AL. Od oktobra 2018. godine do maja 2019. godine Ministarstvo saobraćaja i pomorstva je radilo na projektnoj dokumentaciji i projekat ALMONIT-MTC je zvanično počeo u maju 2019. godine.

Revidovana projektno – tehnička dokumentacija je dostavljena Upravi javnih radova na dalje postupanje.

Uprava javnih radova je na osnovu Glavnog projekta, predmjera i predračuna radova koje je uradila Opština Bar krenula u realizaciji svojih obaveza, i ista će u saradnji sa Ministarstvom unutrašnjih poslova koordinirati cjelokupan posao izgradnje.

Uprava za saobraćaj

U 2019. godini u putnu infrastrukturu uloženo je 35.641.224,68 € iz opštih prihoda budžeta i 15.551.272,84 € iz kredita EIB i EBRD (6.569.997,63 € iz kredita EIB i 8.981.325,21 € iz kredita EBRD). Za redovno održavanje regionalnih i magistralnih puteva u 2019. godini uloženo je 8,2 miliona €.

U 2019. godini završeni su sljedeći projekti:

- Rekonstrukcija magistralnog puta Podgorica – Cetinje, od cetinjskih semafora do mosta na Sitnici (izgradnja bulevara) u dužini od 3,3 km. Vrijednost projekta 6 miliona €. (budžet)
- Rekonstrukcija puta Ulcinj – Krute u dužini od 13,5 km. Vrijednost projekta 5,8 miliona €. (kredit EIB-a i budžet)
- Rekonstrukcija regionalnog puta Krstac – Ivanova Korita u dužini od 9 km. Vrijednost projekta 3,9 miliona €. (budžet)

U 2019. godini započeti su ili su nastavljene radovi na sljedećim projektima:

- Rekonstrukcija magistralnog puta Trubjela – Vilusi u dužini od 17 km. Vrijednost projekta 9,99 miliona €. (budžet)
- Rekonstrukcija regionalnog puta Podgorica – Danilovgrad, dionica Rogami – Spuž u dužini od 5 km. Vrijednost projekta 3,5 miliona €. (budžet)
- Rekonstrukcija puta Dinoša – Cijevna Zatrijebačka u dužini od 17,3 km. Vrijednost projekta 11 miliona €. (budžet)
- Rekonstrukcija magistralnog puta Ribarevine – Bijelo Polje u dužini od 3,1 km. Vrijednost projekta 2,3 miliona €. (budžet)
- Rekonstrukcija puta Berane – Kolašin, dionica Lubnice – Jezerine u dužini od 14 km sa izgradnjom tunela dužine 2,8 km. Vrijednost projekta 34 miliona €. (kredit EBRD)
- Rekonstrukcija puta Berane – Petnjica II faza, od Berana do ulaza u Petnjicu u dužini od 12,5 km. Vrijednost projekta 6,8 miliona €. (budžet)
- Rekonstrukcija puta Pljevlja – Metaljka I faza u dužini od 17 km. Vrijednost projekta 12,6 miliona €. (budžet)
- Obilaznica Rožaja II faza u dužini od 2,2 km. Vrijednost radova 19,7 miliona €. (kredit EIB)
- Izgradnja puta Vrulja – Mijakovići u dužini od 7,5 km. Vrijednost projekta 9 miliona €. (budžet)

„Monteput“

Monteput d.o.o. Podgorica je nastavio i u 2019.godini realizaciju svojih obaveza iz oblasti uređenja prostora Crne Gore:

Poslovna jedinica za upravljanje projektom izgradnje autoputa Bar-Boljare, se bavi realizacijom sledećih aktivnosti:

1. Upravljanje projektom izgradnje prioritetne dionice autoputa Smokovac-Mateševo, u skladu sa Ugovorom o projektovanju i izgradnji, zaključenim sa izvođačem radova CRBC iz NR Kine.
2. Tehnička priprema za izgradnju ostalih dionica autoputa Bar- Boljare (izrada projektne dokumentacije)

2.1 Mateševo-Andrijevice

Za ovu dionicu, orijentacione dužine oko 21 km, se radi Idejni projekat. Dokumentacija se realizuje u skladu sa Detaljnim prostornim planom, kojim je ova dionica definisana kao **II etapa** realizacije.

Finansijska sredstva su obezbijeđena iz evropskih fondova.

Saglasno ugovornoj dokumentaciji procijenjeno vrijeme trajanja izrade Idejnog projekta je 12 mjeseci, sa periodom usvajanja od dodatna 3 mjeseca.

2.2 Farmaci-Smokovac

Za ovu dionicu, orijentacione dužine oko 18 km, se radi Idejni projekat. Dokumentacija se realizuje u skladu sa Detaljnim prostornim planom, kojim je ova dionica definisana kao **II etapa** realizacije.

Finansijska sredstva su obezbijeđena iz evropskih fondova.

Saglasno ugovornoj dokumentaciji procijenjeno vrijeme trajanja izrade Idejnog projekta je 18 mjeseci, sa periodom usvajanja od dodatna 3 mjeseca.

2.3 Andrijevice – Berane - Boljare

Za ovu dionicu je planirana izrada idejnog rješenja na podlogama razmjere R 1:5000.

Dokumentacija se realizuje u skladu sa Detaljnim prostornim planom, kojim je ova dionica definisana kao **III etapa** realizacije. Idejno rješenje se radi zbog potrebe usaglašavanja trase na dijelu od Andrijevice do Berana, saglasno postavkama i smjernicama iz Detaljnog prostornog plana. Finansijska sredstva su predviđena planom Poslovne jedinice.

Donošenjem *Prostornog plana posebne namjene obalnog područja*, otvorena je mogućnost da se pokrene postupak izrade Glavnog projekta dionice (14,5km) od tunela Sozina do Bara (raskrsnica Stari Bar), kao i Idejnog projekta za kompletnu *brzu saobraćajnicu duž Crnogorskog primorja*, čime bi se omogućilo realizovanje programskih obaveza Monteputa d.o.o., iz programa uređenja prostora Cme Gore za naredne godine.

Aerodromi Crne Gore

Aerodromi Crne Gore, A.D. tokom 2019. godine aktivno su sarađivali sa Ministarstvom održivog razvoja i turizma u vezi razrade detalja iz Master plana Aerodroma Crne Gore u dijelu koji se odnosi na aerodrom Podgorica i aerodrom Tivat.

Na aerodromu Tivat, u funkciji je novi putnički terminal koje je u ljetnjoj sezoni, omogućio je veći komfor putnika, bržu protočnost putnika i efikasnije opsluživanje uz primjenu propisanih sigurnosnih i bezbjedonosnih procedura.

Razvojni projekti na aerodromu Podgorica i čija je realizacija planirana su:

1. Izrada glavnog projekta za rehabilitaciju i rekonstrukciju operativnih površina na Aerodromu;
2. Proširenje kapaciteta postojeće zgrade putničkog terminala i poslovno-administrativne zgrade;
3. Izgradnja tehničke radionice;

4. Povećanje snage postojeće trafostanice 10/0,4 kV 2X630 kVA „Aerodrom“ na aerodromu Podgorica;
5. Izgradnje nadsterešnice na tehničkom prolazu br.4 i
6. Postavljanje dva 10kV kabla od trafostanice „Podgorica 5“ do Aerodroma.

Željeznička infrastruktura Crne Gore

Investiciono održavanje željezničke infrastrukture u 2019. godini

WBIF+EIB – Kreditni aranžman – 20 miliona bespovratna sredstva + 20 miliona kreditnog zaduženja

Iz ovog kreditnog aranžmana finansirani se sljedeći radovi koji su izvedeni u 2019. godini:

- Sanacija 6 kosina na dionici pruge Lutovo (km 369+604,39) –Bratonožići (km 379+110,50)
- Sanacija 5 prednapregnutih mostova na dionici Trebaljevo-Kos
- Sanaciji 6 betonskih mostova (LOT#1) na dionici Vrbnica-Bar
- Sanaciji 13 betonskih mostova (LOT#2) na dionici Vrbnica-Bar

Kreditna sredstva EBRD banke

- Radovi na sanaciji propusta i regulacija vodotoka na 8 lokaliteta duž pruge Vrbnica-Bar.
- Sanacija tunela br. 206 između stanice Trebešica i ukrsnice Lutovo,
- Izrada Glavnih projekata za sanaciju prioriternih kosina na pruzi Nikšić – Podgorica.

Projekti finansirani iz IPA fondova

- Tokom prošle godine dobijena je saglasnost od Delegacije Evropske Unije da se potpiše Ugovor za Izvođenje radova remonta gornjeg stroja na dionici Kos-Trebešica na km 351+684.65 – km 358+428,
- Radovi na demontaži postojećeg, nabavci i ugradnji novog elektrovučnog postrojenja Trebešica na km 358+795,25,
- Rekonstrukcija i adaptacija željezničke stanice Bijelo Polje za potrebe zajedničke granične stanice, vrijednosti 1.3 miliona EUR.

Kroz programiranje IPA 2019 kandidovani su i odobreni projekti remonta gornjeg stroja na dionici Podgorica-Golubovci, stanice Golubovci, kao i sanacije mosta br. 96 koji se nalazi na pomenutoj dionici, u vrijednosti od oko 13 miliona EUR. Realizacija se očekuje tokom naredne godine.

Donacije WBIF

Za izradu tehničke dokumentacije iz sredstava Investicionog fonda za zemlje Zapadnog Balkana (WBIF), Crnoj Gori su odobrena sljedeća sredstva:

- U okviru XIII poziva Zapadnobalkanskog investicionog okvira (WBIF) odobrena su sredstva u iznosu od 1,5 miliona eura za izradu Glavnih projekata za sanaciju urgentnih tunela na željezničkoj pruzi Vrbnica – Bar.
- U okviru XIV poziva Zapadnobalkanskog investicionog okvira (WBIF) odobrena su sredstva u iznosu od 3 miliona eura za izradu Glavnih projekata za sanaciju betonskih mostova na željezničkoj pruzi Vrbnica – Bar.
- U okviru XVI poziva Zapadnobalkanskog investicionog okvira (WBIF) odobrena su sredstva u iznosu od 1,5 miliona eura za izradu Glavnih projekata za zamjenu signalno/sigurnosnih uređaja u stanicama od Podgorice do Bara na željezničkoj pruzi Vrbnica – Bar.
- Crnoj Gori je u okviru XVII poziva Zapadnobalkanskog investicionog okvira (WBIF), odobrena su sredstva u iznosu od 2 miliona eura za pripremu Glavnih projekata za Zamjenu signalno/sigurnosnih uređaja u stanicama od Podgorice do Bijelog Polja i za sanaciju klizišta Ratac.

4.3. Poljoprivreda

Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja implementira pilot projekat „Regulacija Lima (sa Grnčarom) u cilju borbe sa klimatskim promjenama i integralnog upravljanja prirodnim resursima”.

U toku je izrada Glavnih projekata regulacije rijeka Lim i Grnčar, na definisanim prioritetnim dionicama u Bijelom Polju, Beranama, Plavu i Gusinju, čiji se završetak očekuje do kraja januara 2020. godine.

Lokacije za izgradnju nasipa:

Ukupna dužina nasipa koji će se izgraditi tokom implementacije druge faze projekta je oko 10 kilometara.

Bijelo Polje - „Uređenje lijeve obale rijeke Lim na potezu od vatrogasnog doma do ulice Limske”. Projekat uređenja lijeve obale rijeke Lim od Vatrogasnog doma do Ulice Limske predviđa izgradnju obaloutvrde sa dva platoa na dužini od 0.6km. U sklopu projekta dato je rješenje za izgradnju biciklističko pješačke staze širine 6m na gornjem platou, koji je iznad kote 100-godišnje vode i pješačko revizione staze na donjem platou, koji je iznad kote 2-godišnje vode rijeke Lim. Biciklističko pješačka staza je opremljena urbanim mobilijarom, javnom rasvjetom i zelenilom. Projektom je obrađeno ušće rijeke Lješnice sa mostom raspona 15m preko njega.

Berane - „Regulacija rijeke Lim na lokaciji Berane-Urbana zona” Projekat regulacije rijeke Lim na lokaciji Berane – centar predviđa izgradnju gradske regulacije trapeznog poprečnog presjeka na dužini od 1,14 km između 2 saobraćajna mosta. Osnovu za izgradnju obaloutvrde predstavljaju nasipi sa kotom krune nasipa iznad 100-godišnje vode rijeke Lim. Duž obje obale po kruni nasipa je predviđeno šetalište opremljeno urbanim mobilijarom.

Plav - „Regulacija rijeke Lim na lokaciji Brezjojevice” Projekat regulacije rijeke Lim na lokaciji Brezjojevice predviđa izgradnju obaloutvrde duž lijeve obale rijeke dužine 1,4km, sa početkom neposredno nizvodno od mosta na ulasku u Plav, kao i zaštitu od erozije ugrožene dionice desne obale na ukupnoj dužini od oko 0,4km. Obaloutvrda od reno madraci biće izgrađena na projektovanom nasipu čija krana leži iznad nivoa 50-godišnje vode. Po kruni nasipa je predviđena pješačka staza.

Gusinje - „Projekat regulacije rijeke Grnčar nizvodno od saobraćajnog mosta u Gusinju” predviđa izgradnju gradske regulacije dužine 0,8km do ušća u Ljuču. Profil korita, materijalizacija obala i nivo zaštite grada usklađen je sa prethodno izvedenom regulacijom korita na dionici uzvodno od saobraćajnog mosta, sa kojim čini jedinstvenu cjelinu.

„Regulacija rijeke Grnčar od Ade do granice sa Republikom Albanijom” Projekat regulacije rijeke Grnčar od Ade do granice sa Republikom Albanijom predviđa izgradnju tzv „dvogubog” poprečnog presjeka sa minor koritom za prihvatanje karakterističnih malih proticaja i major korita kojim se okolno poljoprivredno zemljište brani od 25-godišnjeg nivoa vode. Dužina regulacije sa obalama zaštićenim reno madracima iznosi oko 4,7km. Predviđena je izgradnja 3 eksploataciona polja u skladu sa važećim planom za iskorišćavanje riječnih sedimenata.

Nakon pripreme Glavnih projekata, uslijediće procedura revizije istih u skladu sa Zakonom o planiranju prostora i izgradnji objekata, nakon čega će biti ispunjeni svi uslovi za početak druge faze i infrastrukturnih radova na izgradnji nasipa već u prvoj polovini 2020 godine.

4.4. Ministarstvo finansija

Postupak razgraničenja državne i opštinske imovine (utvrđivanje vlasničkih prava)

Ministarstvo finansija je u prethodnom periodu u saradnji sa nadležnim institucijama Upravom za imovinu Crne Gore i Upravom za nekretnine Crne Gore, te opštinama u Crnoj Gori, pokrenulo realizaciju aktivnosti utvrđenih Akcionim planom za uspostavljanje jedinstvene evidencije državne imovine, odnosno registra nepokretnosti.

S tim u vezi, Ministarstvo finansija je organizovalo sastanke sa predstavnicima svih područnih jedinica Uprave za nekretnine, Upravom za imovinu i predstavnicima opština, Prijestonice i Glavnim gradom, kako bi se precizno definisale aktivnosti, faze u njihovoj realizaciji i stvaranje preduslova za uspostavljanje i vođenje jedinstvene evidencije državne imovine.

Kako je Uredbom o organizaciji i načinu rada državne uprave ("Službeni list CG", br. 87/18, 02/19 i 38/19) članom 28 propisano da je, Uprava za imovinu, između ostalog, nadležna za poslove podnošenja zahtjeva i praćenja poslova upisa u katastar koji se odnose na parcelaciju, razgraničenja i razmjenu državne imovine, dok je članom 20 stav 2 alineja 4 Zakona o državnoj imovini propisano da se Uprava za imovinu stara o poslovima upisa u katastar, obratili smo se Upravi za imovinu kako bi pred područnim jedinicama Uprave za nekretnine, pokrenula postupak uređenja listova nepokretnosti.

U izvještaju Uprave za nekretnine, koji je dostavljen Ministarstvu finansija, koji se odnosi na postupak razgraničenja državne i opštinske imovine, konačnog utvrđivanja vlasničkih prava između države i opštine, navodi se da je postupak razgraničenja završen u 13 opština (u ovom izvještajnom periodu postupak razgraničenja državne imovine sa opštinskom dodatno završile opštine Tivat i Herceg Novi), dok je u ostalim opštinama postupak djelimično završen.

Takođe, istim Izvještajem ukazali su da je razlog toga što postupak razgraničenja nije završen, to što lokalne samouprave i pored više urgencija od strane područnih jedinica nisu dostavile istima potrebnu plansku dokumentaciju ili su dostavili nepotpuna planska dokumentacija, iako je poznato da je potrebno dostaviti GUP-ove koji su važili u vrijeme donošenja Zakona o državnoj imovini, nakon čega će Područne jedinice Uprave za nekretnine urediti posjedovne listove – listove nepokretnosti u najkraćem mogućem roku i na taj način dati doprinos ovom važnom državnom projektu.

U ovom izvještajnom periodu, Ministarstvo finansija je sa predstavnicima Uprave za nekretnine Crne Gore i Uprave za imovinu Crne Gore, razmatralo aktivnosti iz Akcionog plana za uspostavljanje jedinstvene evidencije državne imovine, pri čemu su konstatovani ključni problemi, kao što su: razgraničenje državne sa opštinskom imovinom, procjena državne imovine, uspostavljanje jedinstvene evidencije pokretnih i nepokretnih stvari koje su u državnoj svojini, kao i donošenje Strategije za upravljanje državnom imovinom, na kojem su predložene mjere u cilju prevazilaženja istih i stvaranja preduslova za okončanje postupka razgraničenja državne sa opštinskom imovinom.

Takođe, Ministarstvo finansija preduzima aktivnosti analize podzakonskih akata koji se odnose na uspostavljanje jedinstvene evidencije državne imovine, a koje treba izmijeniti i uskladiti u narednom periodu.

Softver za vođenje jedinstvene evidencije i registra nepokretnosti

Kako bi se stvorile mogućnosti za objedinjavanje i jednostavniju upotrebu podataka, te u cilju uspostavljanja jedinstvene evidencije državne imovine, izvršena je nabavka softvera za

izradu jedinstvenog informacionog sistema za evidenciju pokretnih i nepokretnih stvari u svojini države Crne Gore.

4.5. Ministarstvo prosvjete

Sredstvima obezbijeđenim Kapitalnim budžetom Crne Gore, čiju realizaciju sprovodi Direkcija javnih radova, u toku 2019. godine realizovane su izgradnje sljedećih objekata:

- Završeni su radovi na izgradnji Likovne akademije površine 5.100 m² u sklopu Univerzitetskog kompleksa u zahvatu DUP-a "Stari Obod", ukupne površine objekata 22.086 m².
- U toku je izgradnja školskog objekta površine 500 m², JU OŠ „Bedri Elezaga“ Vladimir, Ulcinj, Područna ustanova u Sukobinu.
- Završeni su radovi na izgradnji Srednje stručne škole u Golubovcima površine 5.478 m².
- Završeni su radovi na izgradnji dječjeg vrtića u Tuzima, površine oko 1.400 m².
- U toku je tender za izgradnju dječijeg vrtića u Pljevljima
- U toku su radovi na izgradnji Osnovne škole Dušan Korać u Bijelom Polju

Donacijom Ambasade SAD-a u toku 2019. godine u toku su radovi na rekonstrukciji objekata:

- JPU "Radmila Nedić" Berane
- JU OŠ „Sutjeska“ Podgorica
- JU OŠ „Mihailo Žugić“ Pljevlja
- JU OŠ „25. maj“ Rožaje
- JU OŠ „Lubnice“ Berane
- JU OŠ „Bratstvo jedinstvo“ Pljevlja
- JU OŠ „Aleksa Bećo Đilas“ Bijelo Polje
- JU SMŠ „Braća Selić“ Kolašin

Sufinansiranjem sa Ministarstvom sporta i Opštinom Bijelo Polje završena je rekonstrukcija fiskulturne sale u:

- JU OŠ „Marko Miljanov“ Bijelo Polje.

Iz tekućeg budžeta Ministarstva prosvjete u 2019. godini izvršena je rekonstrukcija sljedećih objekata:

- JU OŠ „Hajro Šahmanović“ Plav izgradnja sporstkih terena;
- JU OŠ „Hajro Šahmanović“ Plav izgranja nove škole područnog odjeljenja u Vojnom selu , Plav;
- JU OŠ „Džafer Nikočević“ Gusinje izgradnja sportskih terena – sufinansiranje sa Fondacijom Gusinje iz Njujorka
- JU SMŠ „Mladost“ Tivat, zamjena fasadne bravarije
- JU OŠ „Rifat Burdžović Tršo“ Bijelo Polje rekonstrukcija područnog odjeljenja Trubina
- JU OŠ „Boško Buha“ Pljevlja rekonstrukcija kotlarnice
- JU OŠ „Braća Labudović“ Nikšić rekonstrukcija kotlarnice
- JU OŠ „Bratvo Jedinstvo“ Rožaje rekonstrukcija kotlarnice
- JU SMŠ „Danilo Kiš“ Budva rekonstrukcija krovnog pokrivača
- JU OŠ „Bratvo Jedinstvo“ Pljevlja rekonstrukcija krovnog pokrivača
- JU Gimnazija „Tanasije Pejatović“ Pljevlja rekonstrukcija fiskulturne sale i toaleta
- JU OŠ „Maksim Gorki“ Podgorica adaptacija fiskulturne sale i stepeništa

4.6. Uprava za nekretnine

U toku 2019. godine, Uprava za nekretnine je u cilju obezbjeđivanja prostornih podataka, značajnih za oblast uređenja prostora obavljala sljedeće poslove:

Nastavak realizacije Projekata osnivanja katastra nepokretnosti (KN) na nepremjerenom dijelu teritorije Crne Gore

Osnivanjem evidencije katastra nepokretnosti na nepremjerenom dijelu teritorije Crne Gore, obezbjeđuju se podaci o nepokretnostima i pravima na njima, koji predstavljaju osnovu za veliki broj djelatnosti iz javnog i privatnog sektora.

Projekti osnivanja katastra nepokretnosti se realizuju u dužem vremenskom periodu i obuhvataju više faza posla koje se odnose na terenski i kancelarijski rad: izrada projekata geodetske osnove, aerofotogrametrijsko snimanje, izradu fotomaterijala i izradu digitalnog zapisa snimaka, terensku dešifraciju i prikupljanje podataka o nepokretnostima i imaocima prava, katastarsko klasiranje, obradu prikupljenih podataka i izradu digitalnog katastarskog plana i baze podataka, poslove pripreme dokumentacije za potrebe komisije i stranaka, izlaganje podataka na javni uvid i potvrđivanje baze katastra nepokretnosti.

Svaka faza posla je izuzetno bitna, ali neophodno je istaći proces Izlaganja podataka na javni uvid elaborata premjera (u daljem tekstu izlaganje podataka), koje predstavlja utvrđivanje prava na nepokretnostima u okviru kojeg se vodi upravni postupak. Sve faze posla zahtijevaju velika ulaganja, rad i odgovornost, kao i vrijeme za realizaciju istih.

U toku 2019. godine u okviru prethodno započetih projekata rađeni su poslovi koji se odnose na pripremu podataka za izlaganje na javni uvid podataka premjera, nastavak postupka izlaganja, kao i početak izlaganja za katastarske opštine sa teritorije Glavnog grada Podgorice i Opština: Andrijevica, Berane, Bijelo Polje, Gusinje, Mojkovac, Nikšić, Petnjica, Plav, Pljevlja, Rožaje i Šavnik.

Nakon završenog postupka izlaganja podataka na javni uvid i izvršene kontrole potvrđena je baza podataka katastra nepokretnosti za: 3 katastarske opštine (KO) na teritoriji Glavnog grada Podgorica, 1 KO sa teritorije opštine Andrijevica, 5 KO sa teritorije opštine Berane, 2 KO sa teritorije opštine Bijelo Polje, 2 KO sa teritorije opštine Gusinje, 1 KO sa teritorije opštine Mojkovac, 3 KO sa teritorije opštine Nikšić, 2 KO sa teritorije opštine Plav, 2 KO sa teritorije opštine Rožaje i 4 KO sa teritorije opštine Šavnika.

Nastavak realizacije Projekta osnivanja katastra nepokretnosti (KN) na nepremjerenom dijelu teritorije Opštine Nikšić

Shodno značaju obezbjeđivanja podataka o nepokretnostima i pravima na njima, kao osnovne geometrijske podloge za izradu tehničke dokumentacije kod planiranja prostora, pripremljen je Projekat osnivanja katastra nepokretnosti na nepremjerenom dijelu teritorije Opštine Nikšić.

U toku 2019. godine nastavljene su započete aktivnosti na realizaciji projekta koji obuhvata 31 katastarsku opštinu, u površini od 97.463 ha. Poslovi koji su obavljani odnose se na:

- dešifrovanje i prikupljanje podataka o nepokretnostima i imaocima prava;
- katastarsko klasiranje;
- obrada prikupljenih terenskih podataka i izrada privremene baze podataka (izrada elaborata za izlaganje podataka na javni uvid);
- izlaganje podataka na javni uvid ;
- potvrđivanje baze podataka.

U toku 2019. godine nastavljeno je izlaganje podataka na javni uvid za 1 KO, započeto za 4 KO i od obrađivanih, nakon završenog postupka izlaganja podataka na javni uvid i izvršene kontrole potvrđena je baza podataka katastra nepokretnosti za 4 KO.

Paralelno sa navedenim aktivnostima rađeni su terenski poslovi za još 9 KO.

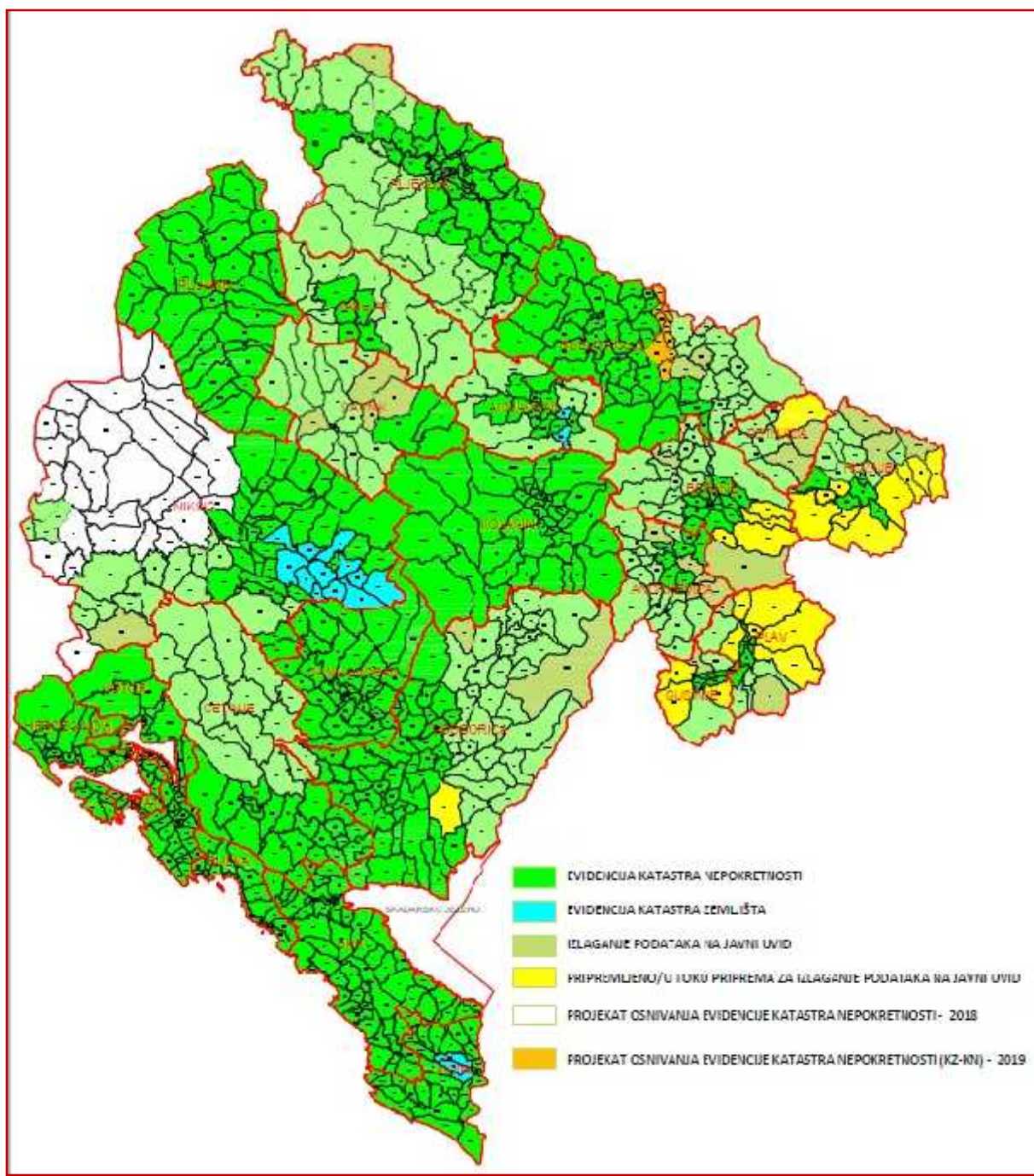
Realizacije Projekta osnivanja katastra nepokretnosti (KN) na dijelu teritorije Opštine Bijelo Polje na kojoj je u upotrebi evidencija katastra zemljišta

Projekat osnivanja evidencije katastra nepokretnosti na dijelu teritorije Opštine Bijelo Polje na kojoj je u upotrebi evidencija katastra zemljišta odnosi se na 10 katastarskih opština ukupne površine cca 4.000 ha.

Aktivnosti vezane za realizaciju ovog Projekta u toku 2019. godine odnosile su se na sljedeće poslove:

- priprema terena za aerofotogrametrijsko snimanje (određivanje orijentacionih tačaka, razgraničenje i omeđavanje katastarskih opština, davanja upustava vlasnicima nepokretnosti);
- aerofotogrametrijsko snimanje;
- izrada digitalnog zapisa snimaka;
- dešifrovanje, katastarsko klasiranje, prikupljanje podataka o nepokretnostima i imaocima prava za 3 KO;

Pregled katastarskih evidencija na teritoriji Crne Gore na datum 31.12. 2019.godine.

Osnovni geodetski radovi

U toku 2019. godine, vršeno je praćenje kvaliteta i funkcionalnosti MONTEPOS sistema, neophodnog kod snimanja i obrade terenskih mjerenja.

Učešće u realizaciji kapitalnih projekata

U toku 2019. godine Uprava za nekretnine je aktivno učestvovala u realizaciji projekata od kapitalnog značaja za Crnu Goru:

- Snimanje granice Crne Gore prema Bosni i Hercegovini u dužini od 25,00 km (identifikacija i snimanje piramida koje su postavljene krajem XIX vijeka).
- Uspostavljanje i mjerenje tromeđe Crne Gore, Bosne i Hercegovine i Srbije.
- Uspostavljanje i mjerenje tromeđe Crne Gore, Bosne i Hercegovine i Hrvatske.

- Snimanje graničnog prelaza „Meštrovac“
- Usaglašavanje granične linije Crne Gore i Bosne i Hercegovine u dužini oko 250 km sa podacima iz katastarske evidencije.
- Snimanje i usaglašavanje granice prema Republici Srbiji za dva sporna lokalitete – granica K.O. Kozica (Pljevlja) prema K.O. Kamena Gora (Srbija).
- Usaglašavanja granice prema Srbiji katastarskih opština Dobrakovo i Milovo.
- Rad u komisijama za razgraničenje prema Hrvatskoj i BiH.

Uprava za nekretnine, shodno zahtjevima radila je na realizaciji eksproprijacija i izradi potrebne dokumentacije sa ciljem implementacije kapitalnih projekata značajnih za Crnu Goru, kako u dijelu terenskih radova, tako i u dijelu vođenja upravnih postupak.

Za potrebe državnih organa i organa lokalne samouprave, Uprava je vršila procjenu vrijednosti nepokretnosti saglasno podnešenim zahtjevima.

Uspostavljanje i održavanje Kartografske baza podataka

U okviru projekta međunarodne saradnje sa Kraljevinom Norveškom, Uprava je nastavila aktivnosti na unaprjeđenju postojećeg modela podataka i specifikacija TK 25.000, kao i izradi jedinstvene baze podataka za sve listove karte.

U kontinuitetu je rađeno ažuriranje postojećih topografskih karata R 1:25.000, po pojedinačnim temama-skupovima podataka.

Registar kućnih brojeva, ulica i trgova

U okviru Projekta donacije Vlade Norveške, Uprava za nekretnine realizuje Projekat uspostavljanja Registra kućnih brojeva, ulica i trgova - Adresni registar, a koji predstavlja dio budućeg Adresnog sistema Crne Gore.

U toku 2019.godine nastavljene su aktivnosti vezane za Projekat Adresni registar, a koje su se odnosile na izradu prijedloga za unaprjeđenjem zakonske regulative i ostale potrebne dokumentacije, priprema dokumentacije za tenderski postupak, potpisivanje Ugovora sa odabranim ponuđačem realizacija aktivnosti saglasno prihvaćenom dinamičkom planu.

Registar cijena prometovanih nepokretnosti

U toku 2019.godine pripremljen je nacrt Informacije o mogućnostima kreiranja Baze/Registra prometovanih nepokretnosti u Crnoj Gori.

Vlada Republike Srpske pružila je punu podršku Upravi za nekretnine u dijelu preuzimanja i korišćenja softverskog rješenja za Registar cijena nepokretnosti koji je u njihovom vlasništvu i u upotrebi u Republici Srpskoj.

Ustupanje softverskog rješenja je veliki iskorak za međuinstitucionalnu saradnju, zasnovanim na dobrim iskustvima i usvojenim procedurama, ali treba naglasiti da je softversko rješenje sa stanovišta baze podataka veoma kompleksno, zbog planiranja budućih aktivnosti na uspostavljanju masovne procjene i mnogo složenije u odnosu na prethodno planirano softversko rješenje. Shodno tome, potrebno je izvršiti prilagođavanja, odnosno nadogradnju istog.

Informacioni sistem

U toku 2019. godine implementiran je Projekat e-Katastar, odnosno primjena web aplikacije za preuzimanje prepisa/izvoda listova nepokretnosti i posjedovnih listova u formi elektronskog dokumenta, uz korišćenje kvalifikovanog sertifikata za kvalifikovani elektronski potpis izdat na kriptografskom tokenu.

U toku 2019. godine implementiran je novi Geoportal Uprave za nekretnine, koji omogućava pristup servisima pretraživanja i pregledanja za određeni broj metapodataka, setova prostornih podataka i servisa putem Interneta za profesionalne korisnike, kao i za široku javnost.

Podaci koji su trenutno dostupni su: ortofoto snimci za cijelu teritoriju Crne Gore (iz 2007. godine; iz perioda snimanja 2010.-2011., 2017. i 2018. godine), karta razmjere 1:25.000, izvod iz digitalnog plana za katastarske opštine evidencije katastra nepokretnosti i dr iz nadležnosti Uprave.

Poboljšanje procesa registracije nepokretnosti

U cilju poboljšanja procesa registracije nepokretnosti u kontinuitetu se radi na:

- Aktivnostima na smanjenju potrebnog vremena za donošenje rješenja i sprovođenja promjena saglasno rješenju.
- Pripremi pravila i procedura kod registracije nepokretnosti

Shodno uočenim nedostacima, realizacija ove aktivnosti radi se u kontinuitetu, propisivanjem preciznih uputstava za nadležnosti u obavljanju posla.

Poboljšanje procesa registracije nepokretnosti, kao jedan od osnovnih ciljeva Uprave, odvijao se kroz niz aktivnosti, a među ostalim i inicijativom za Izmjene i dopune Zakona o državnom premjeru i katastru nepokretnosti.

Podaci iz katastarskih evidencija

Sumarni pregled objekata koji su evidentirani sa ograničenjima bez građevinske dozvole, prekoračenjem i dr.

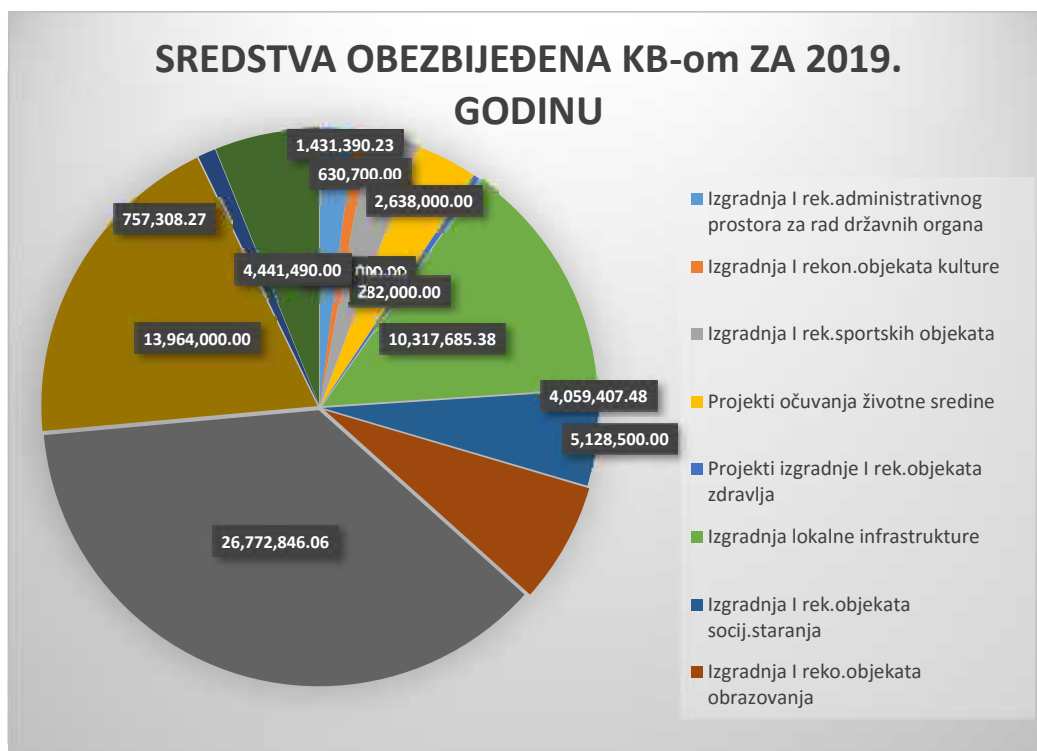
Opština	Tip evidentiranog tereta							
	Nema dozvolu	Objekat nema upotrebnu dozvolu	Prekoračenje dozvole	Za objekat izdata privremena dozvola	Zabilježba gradnje	Zabilježba objekta izgrađenog bez građevinske dozvole	Zabilježba objekta započeto g bez građevinske dozvole	Zabranjena gradnja
ANDRIJEVICA	53	17						
BAR	4723	8	69	2	8	87	1	1
BERANE	668	4	44	9		283	13	
BIJELO POLJE	1971	124	68	46				
BUDVA	1271	260	188	65	2	23		
CETINJE	1605	24	29		2	39		
DANILOVGRAD	1099	7	49					
GUSINJE	354		17			67	1	
HERCEG NOVI	2629	85	171	4	1	121	2	6
KOLAŠIN	463	114	11	11	2	240		
KOTOR	1004	187	97	1	850	206		1
MOJKOVAC	271	8	3	41		84		

NIKŠIĆ	366	13	2	6			1	
PETNJICA	5					8		
PLAV	990	1	50			177	2	
PLJEVLJA	1384	7	433	57				6
PLUŽINE	51	1		4				
PODGORICA	17142	43	1234	1	15	3		
ROŽAJE	678		87	1		115	1	
ŠAVNIK	14							
TIVAT	2363	170	201	13				
ULCINJ	4754	2	69		12	229		23
ŽABLJAK	320	4	13	2	4	573	4	
UKUPNO CRNA GORA	44178	1079	2835	263	896	2255	25	37

4.7. Uprava javnih radova

Kapitalnim budžetom za 2019. godinu planirano je bilo da Uprava javnih radova realizuje sredstva u ukupnom iznosu od 72.490.327,42€, od čega je 62.291.827,42€ iz opštih izvora, 16.500,00€ iz kreditnih izvora, 101.000,00€ donacija i 10.081.000,00€ IPA sredstva.

U skladu sa tim svi projekti Kapitalnog budžeta, kao što je definisano Zakonom o budžetu Crne Gore za 2019. godinu, grupisani su prema oblastima za koje su kandidovani i u skladu sa takvom klasifikacijom opredijeljena su sredstva na sledeći način:

Kapitalnim budžetom je predviđeno da Uprava javnih radova sprovodi aktivnosti na realizaciji 138 projekata koji se finansiraju iz sledećih izvora:

- o Opšti prihodi: 102 projekata
- o Opšti prihodi uz sufinansiranje (donacije stranih Vlada i organizacija): 12 projekata

- o Bespovratna sredstva iz predpristupnih IPA programa, kreditnih sredstava Evropske investicione banke, uz sufinansiranje iz opštih prihoda: 18 projekata
- o Kreditna sredstva Razvojne banke Savjeta Evrope, uz učešće sredstava iz opštih prihoda za izmirenje obaveza PDV-a: 6 projekata (Projekti Dječijih vrtića - projekat izgradnje dječijeg vrtića Baru, Ulcinju,, Pljevljima, Bloku 6 u Podgorici, Tuzima kao i projekat rekonstrukcije vrtića).

4.8. Ministarstvo ekonomije

Planiranje realizacija aktivnosti izgradnje na lokacijama:

- Solarna elektrana Briska Gora koja se nalazi na lokalitetu Briska Gora (KO Briska Gora, KO Zoganje I KO Darza) Opština Ulcinj.
- VE Gvozd – Opština Nikšić
- HE Komarnica
- mHE “Zagradaska” na dijelu vodotoka Zagradaska rijeka (kota donje vode 912,5 mnm i kota gornje vode 736 mnm, KO Prijelozi);
- mHE “Brzava” na dijelu vodotoka Brzava (kota donje vode 909 mnm i kota gornje vode 736 mnm, KO Prijelozi);
- mHE “Brzava 1” na dijelu vodotoka Brzava (kota donje vode 736 mnm i kota gornje vode 646 mnm, KO Prijelozi),
- mHE “Stubljanska” na dijelu vodotoka Stubljanska rijeka (kota donje vode 880 mnm i kota gornje vode 649 mnm, KO Kostenica);

Navedeni vodotoci su sa lijeve (Lještanica, Bistrica – pritoka Ljuboviđe, Vrelo, Zagradaska rijeka, Brzava) i desne pritoke Lima (Stubljanska rijeka i Bistrica).

U 2019. godini zaključeno je ukupno pet ugovora koncesiji za detaljna geološka istraživanja i eksploataciju mineralnih sirovina, i to za tehničko-građevinski kamen na ležištima: „Krš“ – Kaluđerski laz, opština Rožaje, „Pogled“, opština Rožaje, „Ledenice“, opština Kotor i „Krivošije“, opština Kotor i za ležište šljunka pijeska fluvioglacialnog porijekla „Ražano polje“, opština Žabljak. Ležišta „Krš“ – Kaluđerski laz i „Ražano polje“ su definisana u prostorno-urbanističkim planovima opština Rožaje i Žabljak, a za ležište „Pogled“ urađena je Lokalna studija lokacije. Ležišta „Ledenice“ i „Krivošije“ definisana su Prostornom planu posebne namjene za obalno područje Crne Gore.

Ležišta mineralnih sirovina nijesu ravnomjerno raspoređena na teritoriji Crne Gore. Neravnomjernost raspodjele je u najvećoj mjeri posljedica geološke građe Crne Gore, ali u znatnoj mjeri je u zavisnosti od planske dokumentacije kako lokalne tako i državne, tj. od odnosa prema rudarskoj djelatnosti i eksploataciji mineralnih sirovina. Ukupna površina svih ležišta koja su, za sada, data za geološka istraživanja i eksploataciju, zauzima vrlo mali procenat od ukupne površine Crne Gore, ne računajući pri tome površinu budućih eksploatacionih polja ugljovodonika u epikontinentalnom pojasu Jadranskog mora.

U sadašnjem trenutku problemi razvoja rudarske djelatnosti i dalje su vezani uz prostorno planiranje, uz napomenu da je situacija bolja, posebno u primorskim opštinama nakon donošenja Prostornog plana posebne namjene za obalno područje Crne Gore.

Ministarstvo ekonomije skreće pažnju na prisutni višegodišnji problem nelegalne eksploatacije mineralnih sirovina (nadležnost Uprave za inspekcijske poslove) koja dovodi do ugrožavanja prostora.

Da bi se unaprijedilo stanje zaštite i uređenja prostora i sa aspekta rudarske djelatnosti, potrebna je, prije svega, saradnja nadležnih državnih organa i organa lokalne uprave na čijim teritorijama su utvrđene određene mineralne sirovine, kako bi se prostori, na kojima su

utvrđena ležišta mineralnih sirovina, zaštitili od korišćenja u druge svrhe i kako ne bi došlo do ometanja započinjanja eksploatacije ili kontradiktornosti u predviđenoj upotrebi a rudarska djelatnost da se razvija kroz racionalno upravljanje mineralnim resursima u kontekstu održivog razvoja i daljeg ekonomskog prosperiteta naše zemlje.

4.9. Ministarstvo unutrašnjih poslova

Ministarstvo unutrašnjih poslova tokom 2019. godine je donijelo:

- Odluku o objavljivanju Sporazuma između Vlade Crne Gore i Vlade Republike Turske o saradnji i uzajamnoj pomoći u oblasti vanrednih situacija ("Službeni list CG - međunarodni ugovori, broj 5/19);
- Odluku o objavljivanju Sporazuma između Vlade Crne Gore i Vlade Republike Azerbejdžan o saradnji u oblasti vanrednih situacija („Službeni list CG“, - međunarodni ugovori, broj 10/19)
- Odluku o objavljivanju Sporazuma između Vlade Crne Gore i Vlade Republike Bugarske o saradnji u slučaju katastrofa (Zaključak broj: 07-5664 od 17.10.2019. god.)
- Pravilnik o utvrđivanju liste eksplozivnih materija koje se mogu stavljati u promet („Službeni list CG“, broj 47/19).
- Urađen je I Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o prevozu opasnih materija koji je u proceduri usvajanja.

Takođe, donešeni su Nacionalni plan za zaštitu i spašavanje od tehničko tehnoloških nesreća i Nacionalni plan zaštite i spašavanja od poplava.

Nacionalni planovi, sadrže skup mjera i radnji za planiranje, finansiranje, sprovođenje i organizovanje radnji zaštite u spašavanja imaju za cilj zaštitu i spašavanje od poplava odnosno tehničko-tehnoloških nesreća, smanjenje i ublažavanje poplava i njihovih posljedica, smanjenje i sprečavanje nastanka tehničko-tehnoloških nesreća, jačanje kapaciteta društva i državnih i drugih institucija u odgovoru na poplave i tehničko-tehnološke nesreće te zaštitu i spašavanje života ljudi, tjelesnog integriteta, materijalnih dobara i životne sredine kao i podizanje svijesti u društvu o značaju zaštite i spašavanja.

4.10. Ministarstvo kulture

U izvještajnom periodu, Ministarstvo kulture je kroz saradnju sa Ministarstvom održivog razvoja i turizma, kao i drugim resorima, učestvovalo u izradi normativnih akata i stateških dokumenata. Donešeni su Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti kulturnih dobara ("Službeni list Crne Gore", br. 018/19 od 22.03.2019) i Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti prirodnog i kulturno-istorijskog područja Kotora ("Službeni list Crne Gore", br. 067/19 od 11.12.2019). Kroz Izmjene i dopune Zakona o zaštiti kulturnih dobara, vršeno je usklađivanje sa Zakonom o planiranju prostora i izgradnji objekata, kao i sa direktivama Evropske Unije, dok je kroz izmjene i dopune Zakona o zaštiti prirodnog i kulturno-istorijskog područja Kotora, bliže definisan proces donošenja Pojedinačne procjene uticaja na kulturnu baštinu, za Područje Kotora, te je proistekla obaveza izmjena i dopuna Pravilnika o izmjeni i dopuni Pravilnika o bližim kriterijumima za određivanje troškova izrade pojedinačne procjene uticaja na baštinu i troškova za rad stručnog tima. Shodno tome, navedeni Prailnik je urađen i usklađen sa Sekretarijatom za zakonodavstvo.

Uprava za zaštitu kulturnih dobara

Očuvanje kulturnog naslijeđa u cjelini, kao i zaštita kulturnih dobara, definisani su u prvom redu Zakonom o zaštiti kulturnih dobara. Ovim zakonom propisano je da upravne i sa njima

povezane stručne poslove na zaštiti kulturnih dobara vrši organ uprave nadležan za zaštitu kulturnih dobara, odnosno Uprava za zaštitu kulturnih dobara.

Izuzetno važan segment rada ove Uprave je i učestvovanje u procesu planiranja prostora i izgradnje objekata u sklopu propisanog sistema zaštite kulturne baštine, koji je prepoznat, odnosno definisan, članovima 89. i 90. Zakona o zaštiti kulturnih dobara i podrazumijeva sljedeće:

- očuvanje, zaštitu i unapređenje kulturnog naslijeđa, kao integralnog dijela savremenog društvenog, ekonomskog i urbanog razvoja;
- očuvanje, zaštitu i unapređenje nepokretnih kulturnih dobara i njihove zaštićene okoline;
- očuvanje, zaštitu i unapređenje „potencijalnih arheoloških lokaliteta, prostora sa izraženim ambijentalnim vrijednostima i njihove okoline, na području koje je obuhvaćeno planskim dokumentom”;
- očuvanje, zaštitu i unapređenje dobara sa kulturnim vrijednostima u kontekstu integralne prostorne zaštite;
- obnovu narušenog kulturnog pejzaža;
- koordinaciju rada vezanog za kulturno naslijeđe sa nadležnim službama zaštite.

U skladu sa navedenim, Uprava za zaštitu kulturnih dobara je u izvještajnom periodu realizovala sljedeće aktivnosti koje imaju uticaj na oblast uređenja prostora:

• **Izrada i donošenje Studija zaštite kulturne baštine za potrebe izrade planskih dokumenata**

Shodno Zakonu o zaštiti kulturnih dobara, Studija zaštite je dokument kojim se obezbjeđuje zaštita, očuvanje i integracija kulturne baštine u okviru planiranja održivog prostornog razvoja.

Izrada i donošenje Studija zaštite kulturne baštine predstavlja neophodan preduslov za ocjenu prostorno - planske dokumentacije i ova Uprava daje mišljenje na planski dokument u odnosu na njegovu usklađenost sa Studijom zaštite kulturne baštine.

Shodno članu 90 Zakona, Studija zaštite, sadrži: 1) osnovne karakteristike i razvoj područja; 2) identifikaciju i opis vrijednosti kulturne baštine: kulturnih dobara, potencijalnih kulturnih dobara i svih zona koje imaju vrijednosti kulturnog pejzaža; 3) ocjenu stanja; 4) analizu rizika; 5) smjernice i mjere zaštite; 6) grafičke priloge na kojima su obavezno predstavljene vrijednosti kulturne baštine i mjere zaštite....

Tokom, 2019. godine Uprava je izradila 19 Studija zaštite kulturne baštine.

• **Izdavanje Mišljenja na prostorno- plansku dokumentaciju**

Shodno Zakonu, planskim dokumentima obezbjeđuje se zaštita kulturnih dobara i njihove okoline, kao integralnog dijela savremenog društvenog, ekonomskog i urbanog razvoja, na način kojim se poštuje njihov integritet i status i dosljedno sprovode propisani režim i mjere zaštite.

Kao što je navedeno, Uprava daje mišljenje na planski dokument, u odnosu na usklađenost sa studijom zaštite kulturne baštine i menadžment planom.

Tokom 2019. godine Uprava je izdala 17 Mišljenja na prostorno plansku dokumentaciju.

Takođe, Uprava je u izvještajnom periodu postupala u smislu dostavljanja podataka, smjernica, koji se tiču izrade planova i projekata i izdala 34 akta.

• **Izdavanje Konzervatorskih uslova**

Shodno Zakonu o zaštiti kulturnih dobara, konzervatorski uslovi, zavisno od vrste kulturnog dobra i planiranih radova, sadrže vrstu konzervatorske mjere i druge uslove kojima se obezbjeđuje autentičnost i integritet kulturnog dobra.

U izvještajnom periodu Uprava izdala je 374 Rješenja o Konzervatorskim uslovima za nepokretna kulturna dobra.

Takođe, saglasno zakonskoj proceduri koja tretira redovno održavanje kulturnog dobra Uprava je izdala 54 Mišljenja i 9 Smjernica.

- **Učestvovanje u izradi HIA Studija**

Za područja i lokacije koja imaju međunarodni značaj, te predstavljaju dio svjetske baštine razvijen je dodatni instrument koji doprinosi očuvanju svih kulturnih vrijednosti, a pogotovo vrijednosti koje su procijenjene kao izuzetne i univerzalne, te su zbog toga predstavljale osnovu za upisivanje dobra na Listu svjetske baštine. Naime, u cilju pravilne zaštite svih atributa koji doprinose izuzetnoj univerzalnoj vrijednosti, vrši se procjena uticaja planiranih intervencija na baštinu (HIA Studija/ Heritage Impact Assessment) u sklopu koje se predlažu mjere zaštite i definišu radnje kojima se štetni utjecaji na attribute OUV izbjegavaju, uklanjaju ili minimalizuju.

Predstavnici Uprave učestvovali su u radnim timovima za izradu HIA Studija.

5. AKTIVNOSTI NA VRŠENJU PRENIJETIH I POVJERENIH POSLOVA

5.1. Javno preduzeće za upravljenje morskim dobrom Crne Gore

Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom je u cilju blagovremene pripreme turističke sezone donijelo Atlas crnogorskih plaža i kupališta za period od 2019. do 2023. godine, i Odluke o izmjeni i dopunama, kao i Program objekata obalne infrastrukture koji su usvojeni od strane Upravnog odbora Javnog preduzeća. Atlasom su definisana kupališta, kao i privremeni/ugostiteljski objekti (u dimenzijama na osnovu veličine i položaja kupališta), a sve na osnovu smjernica Programa privremenih objekata u zoni morskog dobra za period od 2019. do 2023. godine koji je donijelo Ministarstva održivog razvoja i turizma, dok su Programom objekata obalne infrastrukture definisane lokacije za čvrsta pristaništa i privezišta.

Od strane Upravnog odbora Javnog preduzeća donijete su i Odluke o raspisivanju javnih/ponovljenih poziva za davanje na korišćenje slobodnih djelova morskog dobra, na koje je saglasnost dala Vlada Crne Gore, a na osnovu člana 5 i 7 Zakona o morskome dobru ("Sl. list RCG", br. 14/92, 27/94, 51/08 i 21/09), člana 36 i 39 Zakona o državnoj imovini ("Sl. list CG", br. 21/09) i člana 34 Uredbe o prodaji i davanju u zakup stvari u državnoj imovini ("Sl. list CG", br. 44/10).

Javno preduzeće je, tokom 2019. godine, u periodu od 14.02.2019.godine, objavilo i uspješno realizovalo ukupno 73 javnih poziva za zakup djelova morskog dobra, uključujući i javne pozive za zakup lokacija na obalama rijeke Bojane, od toga 24 javna poziva i 2 ponovljena javna poziva za nadmetanje (sve postupci aukcije) za zakup privremenih lokacija (privremeni objekti i terase ugostiteljskih objekata), 16 javnih poziva i 9 ponovljenih poziva (postupak podnošenja zatvorenih ponuda) za zakup javnih kupališta (uključujući i kupalište za kite and wind surfing), 3 javna poziva i 2 ponovljena javna poziva za zakup hotelskih kupališta, 4 za izgradnju novih kupališta, 7 javnih poziva za podnošenje ponuda za zakup privremenih lokacija (uključujući i objekte na Adi Bojani), 1 javni poziv za zakup lokacije sa namjenom sportsko rekreativnih aktivnosti na vodi (postupak podnošenja zatvorenih ponuda) i 5 poziva za javno nadmetanje za zakup pristaništa i privezišta (mobilnih plutajućih i čvrstih objekata).

Po svim okončanim javnim pozivima za davanje na korišćenje djelova morskog dobra za uređenje postojećih i izgradnju novih kupališta, kao i ostalih djelova morskog dobra (privremene lokacije i terase ugostiteljskih objekata) u svim primorskim opštinama, zaključeni su Ugovori o korišćenju morskog dobra sa izabranim ponuđačima, a na osnovu donesenih rješenja / Odluka o izboru najpovoljnijeg ponuđača od strane tenderskih komisija Javnog preduzeća.

U skladu sa stavom Ministarstva finansija i uputstvom Ministarstva održivog razvoja i turizma, a temeljeno na Odluci Ustavog suda CG, sa korisnicima privremenih lokacija na zemljištu/obali na kojem, u katastarskoj evidenciji, postoje upisani vlasnici/korisnici, nijesu zaključivani ugovori već su se u skladu sa Uredbom o povjeravanju ovlašćenja izdavali Urbanističko tehnički uslovi za izradu tehničke dokumentacije, u skladu sa Programom privremenih objekata u zoni morskog dobra za period od 2019. do 2023. godine.

Atlasom su kupališta podijeljena na hotelska, javna i kupališta specijalne (posebne) namjene, pri čemu su od ove godine javna kupališta podijeljena na novih 8 vrsta, i to: porodična, kupališta za aktivan odmor koja se dijele na 3 podvrste (sportska, rekreativna i adrenalinska kupališta, kupališta za ronioce i kupališta za kite/wind surfing), party kupališta, romantična kupališta, kupališta bez plažnog mobilijara, kupališta za kućne ljubimce (pse), kupališta sa prirodnim ljekovitim faktorima i wellness sadržajima i izletnička, dok su pod kupalištima specijalne (posebne) namjene definisane 2 vrste kupališta, i to: nudistička kupališta i kupališta namijenjena dječijim odmaralištima.

Atlasom crnogorskih plaža i kupališta definisano je ukupno **504 kupališta** od toga 53 hotelskih, 10 specijalnih i 425 javnih kupališta i to: 337 porodičnih, 22 kupališta za aktivan odmor (6 sportska, rekreativna i adrenalinska kupališta, 4 kupališta za ronioce i 12 kupališta za kite/wind surfing), 4 party kupališta, 9 romantičnih kupališta, 26 kupališta bez plažnog mobilijara, 7 kupališta za kućne ljubimce (pse), 2 kupališta sa prirodnim ljekovitim faktorima i wellness sadržajima i 18 izletničkih), kao i 16 investicionih.

Polovinom aprila, Ministarstvo održivog razvoja i turizma je shodno Zakonu o turizmu i ugostiteljstvu donijelo novi Pravilnik o bližim uslovima u pogledu uređenosti i opremljenosti, vrstama i uslovima korišćenja kupališta na moru.

U uređenju i korišćenju kupališta se primjenjuju Direktive EU (mjerenje kvaliteta morske vode, sigurnost i bezbjednost, ekološki standardi)

Takođe, u 2019. godini realizovane su aktivnosti na uređenju obale, kao i sanacioni radovi na objektima u zoni morskog dobra.

Slijedi prikaz najznačajnijih investicionih aktivnosti po opštinama:

OPŠTINA HERCEG NOVI:

Izvođenje radova na parternom uređenju šetališta „Pet Danica“ na potezu od restorana „Mimoza“ do plaže hotela „Igalo“. Učešće Javnog preduzeća u saradnji sa Opštinom Herceg Novi (preostali iznos)	15.787,46 €
Komunalno održavanje zone morskog dobra (čistoća, javna rasvjeta, zelenilo)	266.486,12 €
Uklanjanje privremenih objekata i vanredna čišćenja (plaža Golden Bay)	5.505,50 €
Sanacija i rekonstrukcija pristaništa u Baošićima i Kumboru	20.229,00 €
UKUPNO:	338.518,23 €

OPŠTINA KOTOR:

Predsezonsko nasipanje pijeska na plažama (115m ³)	3.200,45 €
Postavljanje dizalice za ulazak u more osoba sa invaliditetom-Risan	2.960,00 €
Komunalno održavanje zone morskog dobra (čistoća, zelenilo)	98.710,99 €
Sanacija i rekonstrukcija pristaništa Muo	35.789,00 €
UKUPNO:	140.660,44 €

OPŠTINA TIVAT:

Izgradnja pješačke staze uz more „Lungo Mare“ u Krašićima (po sporazumu - I, II i dio III situacije)	150.000,00 €
Predsezonsko nasipanje pijeska na plažama (290m ³)	8.070,70 €
Komunalno održavanje zone morskog dobra (čistoća, javna rasvjeta, zelenilo)	104.497,80 €

UKUPNO:	262.568,50 €
---------	--------------

OPŠTINA BUDVA:

Uređenje izletničke plaže na Jazu ispod „Žute grede“	11.650,00 €
Sanacija i uređenje pješačke staze od hotela "Park" do tunela prema Bečićima (sanacija staze, klupe, kante, hortikultura)	9.565,66 €
Uređenje pješačke staze prema nudističkoj plaži na Jazu i plaži „Malaji“	11.734,82 €
Uređenje lokacije za kupanje pasa i izgradnju silaznog stepeništa na stazi prema plaži Mogren I	6.682,83 €
Predsezonsko bagerisanje kanala i dijela plaže u Buljarici	6.051,15 €
Komunalno održavanje zone morskog dobra (čistoća, javna rasvjeta, zelenilo)	123.678,47€
Uklanjanje privremenih objekata i vanredna čišćenja (rijeka Jaz)	7.099,53 €
UKUPNO:	176.462,46 €

OPŠTINA BAR:

Komunalno održavanje zone morskog dobra (čistoća, javna rasvjeta, zelenilo)	215.000,00 €
Sanacija oštećenog obalnog/potpornog zida u Sutomoru	19.130,10 €
UKUPNO:	234.130,10 €

OPŠTINA ULCINJ:

Sanacija ograde u Borovoj šumi u zaleđu „Ženske plaže“ u dužini 100m	6.897,00 €
Rekonstrukcija parapetnog zida i postavljanje zaštitne ograde kod bivšeg hotela "Galeb" u dužini 24m	6.030,64 €
Uređenje kupališta dužine 50m na sjevernom dijelu plaže Valdanos	13.399,24 €
Tamponiranje pristupnog puta u zaleđu Velike plaže u dužini 810m	14.083,19 €
Komunalno održavanje zone morskog dobra (čistoća, javna rasvjeta, zelenilo)	230.780,72 €
Uklanjanje privremenih objekata i vanredna čišćenja (rijeka Bojana)	3.751,00 €
Postavljanje električne dizalice za izvlačenje i spuštanje manjih čamaca u lučici Kacema	35.000,00 €
UKUPNO:	309.941,79 €

UKUPNO SVE OPŠTINE:	1.413.773,28 €
---------------------	----------------

Uređenje posebnog rezervata prirode Tivatska Solila u 2019.godini

Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom je i u 2019. godini je nastavilo sa sanacijom i uređenjem infrastrukture na području Rezervata prirode Solila u opštini Tivat.

U ovoj godini Javno preduzeće je otpočelo radovi i na sanaciji nasipa i izgradnju zapornice koje će kontrolisati nivo vode neophodan za unapredjenje biodiverziteta na Solilima. Radovima je obuhvaćeno raščiscavanje površine postojećeg nasipa kao i njegovo klanjanje, nabavku i postavljanje drvenih šipova u dužini 7m koji će garantovati stabilnost zapornice, izgradnja same zpornice od betnonskih elemenata. Nakon ovih radova izvršena je sanacija nekadašnjeg nasipa u dužini 50m i postavljanje metalne konstrukcije zapornice od inoxa. Izvršena je stabilizacija nasipa kao i sadnja auhtotonog rastinja.

Istraživanja u posebnom rezervatu prirode Tivatska solila u 2019.godini

Za potrebe izvještavanja o statusu očuvanosti Tivatska solila u 2019. godini, Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom je u ovom periodu realizovalo dva monitoring programa radi praćenja promjena u ekološkom karakteru područja posebnog rezervata prirode „Tivatska solila“, i to:

- monitoring stanja/promjena u posebnom rezervatu prirode „Tivatska solila“ za prećenje flore, i

- monitoring stanja/promjena u posebnom rezervatu prirode "Tivatska solila" za praćenje gljiva (funge).

Vrijednost ovih istraživanja iznosi 5000eur.

Zaštita i revitalizacija pješčanih dina u opštini Ulcinj

Ograđivanje dina III i IV faza na Velikoj plaži u opštini Ulcinj u iznosu od 45.200.00 eur.

Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom nastavilo je projekat zaštite pješčanih dina na Velikoj plaži, a koji je započet još 2015. godine. Predhodnih godina izvršeno je ograđivanje dina na potezu od kajt-surf lokacija istočno prema ušću rijeke Bojane.

Ovim projektom se postojeći pojas dina ograđuje te trasiraju putevi i prolazi do plaža, kako bi se spriječilo nekontrolisano probijanje prolaza i parkiranje vozila na dinama.

Radovi na zaštiti dina - sanaciji postojeće i postavljanje nove ograde u iznosu 13.868 eur Radovi su obuhvatili:Uklanjanje postojeće ograde u dužini od 350m, nabavka materijala i zamjena postojeće drvene ograde u dužini 350m, kako bi se fizički zaštitio ovaj pojas. Trasirani su prilazi za usmjeravanje korisnika i posjetilaca prema plaži, izvršena sanacija i farbanje postojeće ograde u dužini od 2000m, a zatim je izvršeno postavljanje dvije informativne table sa opštim podacima o dinama (trojezično).

Aktivnosti tokom turističke sezone 2019. godine

Broj Ugovora o korišćenjuorskog dobra koji su zaključeni tokom 2019. godine je 982, od toga:

- 393 ugovora za ustupanje plaža i kupališta,
- 294 ugovora za ustupanje privremenih objekata i terasa,
- 220 ugovora za ustupanje privremenih objekata na Adi Bojani,
- 39 ugovora za pristaništa,
- 9 ugovora za sidrišta,
- 27 ugovora za ustupanje na korišćenje ostalih dijelovaorskog dobra.

Od **393 ugovora** za ustupanje plaža i kupališta u opštini Herceg Novi na snazi je 96, u opštini Kotor 23, u opštini Tivat 22, u opštini Budva 126, u opštini Bar 65 i u opštini Ulcinj 61 ugovora.

Broj ugovora o korišćenju privremenih lokacija za objekte i terase, tokom 2019. godine je **514** (od toga 220 ugovora za korišćenje privremenih objekata na Adi Bojani) od kojih je 47 u Herceg Novom, 58 u Kotoru, 14 u Tivtu, 81 u Budvi, 52 u Baru i 42 u Ulcinju.

Tokom izvještajnog perioda zaključena su i 4 nova dugoročna ugovora koja su vezana za realizaciju projekata izgradnje novih kupališta.

Po osnovu sprovedenih aukcijskih postupka u 2019. godini ukupno je zaključeno 39 ugovora za lokacije pristaništa i privežišta u opštinama Tivat, Budva, Herceg Novi i Kotor. Takođe, ove godine nastavila se realizacija Ugovora o korišćenju sidrišta ispred luke Zelenika.

Shodno važećim ugovorima, **izdato je ukupno 978 Urbanističko tehničkih uslova**, uslovi su rađeni za kupališta i privremene objekte (od toga 430 za kupališta i 548 za postavljanje privremenih objekata).

Pojedinačno, za svaku vrstu kupališta izdati su **Uslovi za organizaciju kupališta** koji su sastavni dio Urbanističko tehničkih uslova i Ugovora o korišćenjuorskog dobra. Uslovi za organizaciju kupališta se izdaju shodno novom Pravilniku o bližim uslovima u pogledu uređenosti i opremljenosti, vrstama i uslovima korišćenja kupališta na moru, **i ukupno je izdato 431 uslova**. Kao sastavni dio Uslova izdaje se i skica sa primjerima izgleda table o informacijama za svaku vrstu kupališta, table plažnog reda, table sa informacijama o bezbjednosti kupaca i za obilježavanje kupališta bovama sa morske strane.

Kontrola kupališta od strane komisije je izvršena tokom sezone 2019. godine u svih šest primorskih opština i na osnovu pozitivnih zapisnika, nadležni opštinski sekretarijati su izdali Odobrenja za obavljanje djelatnosti pružanja turističkih usluga na kupalištima. **Od ukupno 430 vrsta kupališta koja su bila u funkciji tokom sezone 2019. godine izdato je ukupno 340 odobrenja** i to: 82 u opštini Herceg Novi, 18 u Kotoru, 22 u Tivtu, 105 u Budvi, 55 u Baru i 58 u opštini Ulcinj.

Stanje uređenosti na kupalištima za 2019 godinu

Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom Crne Gore je Atlasom crnogorskih plaža i kupališta, dokumentom koje je donijelo na osnovu smjernica iz Prostornog plana posebne namjene za obalno područje Crne Gore, a koji je usvojeni od strane Upravnog odbora Javnog preduzeća predvidjelo 11 novih vrsta kupališta.

Atlasom je definisano ukupno 504 kupališta, koja su podijeljena na hotelska, javna i kupališta specijalne (posebne) namjene, pri čemu su od ove godine javna kupališta podijeljena na novih 8 vrsta, i to: porodična, kupališta za aktivan odmor koja se dijele na 3 podvrste (sportska, rekreativna i adrenalinska kupališta, kupališta za ronioce i kupališta za kite/wind surfing), party kupališta, romantična kupališta, kupališta bez plažnog mobilijara, kupališta za kućne ljubimce (pse), kupališta sa prirodnim ljekovitim faktorima i wellness sadržajima i izletnička, dok su pod kupalištima specijalne (posebne) namjene definisane 2 vrste kupališta, i to: nudistička kupališta i kupališta namijenjena dječijim odmaralištima.

Kontrola kupališta od strane komisije je izvršena tokom sezone 2019. godine u svih šest primorskih opština i na osnovu pozitivnih zapisnika, nadležni opštinski sekretarijati su izdali Odobrenja za obavljanje djelatnosti pružanja turističkih usluga na kupalištima. **Od ukupno 430 vrsta kupališta koja su bila u funkciji tokom sezone 2019. godine izdato je ukupno 340 odobrenja i to:**

- u opštini Herceg Novi u funkciji je bilo 106 vrsta kupališta, od kojih je 82 ili 77% ispunilo propisane uslove i dobilo neophodno odobrenje,
- u opštini Kotor, ukupno je bilo 25 vrsta kupališta koja su bila u funkciji tokom sezone, od kojih je 18 ili 72% kupališta dobilo Odobrenje od strane nadležnog opštinskog sekretarijata
- u opštini Tivat, u funkciji je bilo 27 vrsta kupališta, i od strane Sekretarijata za ekonomski razvoj i preduzetništvo za 22 kupališta ili 81,48% je izdato neophodno odobrenje
- u opštini Budva, od 136 vrsta kupališta koja su bila u funkciji tokom sezone izdato je 105 ili 77,21% Odobrenja za obavljanje djelatnosti pružanja turističkih usluga na kupalištima
- u opštini Bar, u funkciji je bilo 69 vrsta kupališta od kojih je 55 ili 79,71% dobilo neophodno odobrenje
- u opštini Ulcinj, od 67 organizovanih vrsta kupališta koja su bila u funkciji, za 58 kupališta ili 86,57% je izdato neophodno odobrenje

Međunarodni program plava zastavica

Već tradicionalno, Svjetski dan zaštite životne sredine 05. jun rezervisan je za početak Programa Plava zastavica u Crnoj Gori. Ove godine svečani početak Programa obilježen je na kupalištu "Dolcevita", na Bečićkoj plaži u opštini Budva. Za 2019.g. dodijeljeno je ukupno 31 Plavih zastavica (30 zastavica za plaže i 1 za marinu) i 14 sertifikata za kupališta koja su bila u pilot fazi Programa.

Sanitarni kvalitet morske vode na javnim kupalištima

Javno preduzeće već duži niz godina prati stanje sanitarnog kvaliteta morske vode na javnim kupalištima tokom ljetnje turističke sezone, shodno Zakonu o vodama ("Sl. list CG" br. 27/07) i Uredbi o klasifikaciji i kategorizaciji površinskih i podzemnih voda ("Sl. list CG" br. 27/07).

Stanje kvaliteta morske vode na javnim kupalištima u 2019. godini praćen je na ukupno 100 lokacija duž crnogorskog primorja i to, opštini Ulcinj 16, Bar 13, Budva 26, Tivat 9, Kotor 15 i Herceg Novi 21 lokacija za što je, putem javnog tendera, angažovana akreditovana laboratorija Instituta za biologiju mora iz Kotora. Analize su se realizovale u petnaestodnevnom intervalima tokom kupališne sezone, dok se na lokacijama gdje je u redovnom mjerenju kvalitet bio izvan propisanih granica, vršilo vanredno i dodatno uzorkovanje i analiza morske vode.

Shodno članu 13. Uredbe o klasifikaciji i kategorizaciji površinskih i podzemnih voda, morske vode koje se koriste za kupanje i rekreaciju, na osnovu obavezujućih mikrobioloških parametara (*Esherichia coli* i *Intestinal enterococci*) razvrstavaju se u dvije klase i to: **klasa K1-odlične**, **klasa K2-zadovoljavajuće**, dok uzorci čije vrijednosti prelaze propisane granice za ove dvije klase se svrstavaju u grupu **Van klase - VK**.

U toku sezone 2019. godine kvalitet morske vode za kupanje na Crnogorskom primorju je uglavnom bio odličnog (K1) kvaliteta (92,4 % uzoraka), dok je 7,6% uzoraka bilo zadovoljavajućeg (K2) kvaliteta.

Opština	K1	K2
Ulcinj	97,7 %	2,3 %
Bar	93,3 %	6,7 %
Budva	95,7 %	4,3 %
Tivat	88,4 %	11,6 %
Kotor	89,0 %	11,0 %
Herceg Novi	90,5 %	9,5 %
Crnogorsko primorje	92,4 %	7,6 %

Procentualni prikaz kvaliteta morske vode na kupalištima, u odnosu na ukupan broj uzetih uzoraka u sezoni 2019.g

U slučajevima kada su rezultati tokom redovnog mjerenja prelazili propisane granice mikrobioloških parametara, rađena su dodatna uzorkovanja kako bi utvrdili da li se radi o prolaznoj pojavi ili zagađenju. Ponovljene analize na ovim lokacijama su pokazale dobar kvalitet vode tj. kategorije K1 ili K2.

Izveštaj o vrijednostima prirodnih karakteristika morskog biodiverziteta i kulturnih osobenosti budvanske tunje

Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom Crne Gore je tokom 2018. godine opredijelilo sredstva za izradu Izveštaja o vrijednostima prirodnih karakteristika morskog biodiverziteta i kulturnih osobenosti Budvanske Tunje, kao i promotivno edukativni film o ovom području. Predmetna istraživanja realizovao je tim eksperata tokom 2018. i 2019. godine.

Istraživanja su pokazala da se na području grebena zvanom Tunja, koji se proteže od Slovenske plaže do ostrva Sveti Nikola, nalazi specifičan biodiverzitet. U Izveštaju je dat popis vrsta koje se mogu naći na ovom području, kao i njihov značaj na međunarodnom i nacionalnom nivou. Područje je prepoznato kao jako važno mrijestilište za pojedine morske vrste, dok je poseban akcenat dat na prisustvo guste livade morske trave *Posidonia oceanica*-e, koja je međunarodnim zakonima zaštićena vrsta i od posebnog značaja za biodiverzitet Mediterana. Pored ove morske cvjetnice, na Tunji se može sresti još jedna cvjetnica, *Cymodocea nodosa* koja je takođe zaštićena na međunarodnom nivou.

Područje Tunje bogato je brojnim vrstama mekušaca, riblje mlađi, hobotnica, sipa, gambora, škampi, murinje, riba i sl. Na ovom prostoru prepoznaju se takođe i mnoge vrste morskih puževa i školjki: Sen Žak ili lepeza, kamenice, prstaci, srebrnice, palasture, turbani kao i brojne vrste bodljokožaca – morski ježevi, krastavci i morske zvijezde.

Izrada Koncesionog akta za Luku Risan

U cilju efikasnije realizacije objekata obalne infrastrukture, Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom je objavilo 12.12.2019. godine javni poziv za izradu koncesionog akta za luku Risan, shodno Planu davanja koncesija za luke od lokalnog značaja kojeg je donijela Vlada Crne Gore 28.04.2016. godine, gdje je predviđeno davanje na koncesiju luke Risan.

Pristaništa i privezišta

U cilju uspostavljanja reda na pristaništima i privezištima duž Crnogorskog primorja, Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom, saglasno Izmjenama i dopunama Plana objekata privremenog karaktera za 2019.-2023. godinu koje donosi Ministarstvo održivog razvoja i turizma i Programa objekata obalne infrastrukture koje je donijelo Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom, objavilo pet poziva za javno nadmetanje za zakup pristaništa i privezišta (mobilnih plutajućih i čvrstih objekata) u opštinama Herceg Novi, Kotor, Tivat, Budva i Bar.

Po osnovu sprovedenih aukcijskih postupka u 2019. godini Služba za luke i pomorstvo je dobila ukupno **37 korisnika** lokacija pristaništa i privezišta u opštinama Tivat, Budva, Herceg Novi i Kotor.

Od dugoročnih ugovora o korišćenjuorskog dobra aneksiran je Ugovor za privezište Glavati broj:0209-3040/4 od 25.12.2017.god. sa cijenom od 15.818,24 eura.

Ukupan prihod od ustupljenih lokacija iznosi **268.619,05** eura bez uračunatog PDV-a.

Takođe, ove godine nastavila se realizacija Ugovora o korišćenju sidrišta ispred luke Zelenika.

Održavanje šetališne zone - pristanište Petrovac

Odlukom Upravnog odbora broj:0203-2950/7 od 17.07.2019.godine u cilju uspostavljanja i održavanja reda na pristaništu i privezištu u Petrovcu odnosno stvaranja uslova za nesmetano odvijanje operacija pristajanja, ukrcaja/iskrcaja putnika i priveza na samom objektu obalne infrastrukture, funkcionisanje dizalice koja služi za operacije spuštanja i izvlačenja plovila a sa druge strane u cilju, suštinskog i estetskog značaja predmetne lokacije za ovaj dio grada, dugogodišnjem korisniku pristaništa i privezišta u Petrovcu je ustupljeno na održavanje: dio kopna u neposrednom zaleđu, u širini 3m prema zidinama tvrđave „Kastelo“ i dužini 70m koji predstavlja šetališnu zonu, kao i održavanje postojećih dizalica.

Obilježavanje opasnosti na Rt-u Galiola na jugoistoku Ostrva Sv. Nikola

Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom Crne Gore je raspisalo javni poziv za nabavku i ugradnju opreme za obilježavanje usamljene opasnosti na moru na lokaciji rt Galiola na jugoistočnoj strani ostrva Sv. Nikola u Budvi.

Predmet javnog poziva je nabavka opreme za noćnu markaciju (označavanje) - bijelo svjetlo sa dva bljeska minimalne vidljivosti 3nm i opreme za obilježavanje usamljene opasnosti u skladu sa IALA sistemom.

Javno preduzeće je opredjelilo novac za markaciju ovog rizičnog lokaliteta na inicijativu korisnika luke Budva, kluba za sportski ribolov „Širun“ i NVO Porat- Pizana, a posao će biti realizovan kroz smjernice Uprave pomorske sigurnosti.

Opremanje privezišta Kacema

JP Morsko dobro je u 2019. godinu realizovalo investiciju vrijednu 35.000 eura za nabavku i montažu električne dizalice za izvlačenje i spuštanje manjih čamaca na privezištu Kacema u Ulcinju.

Izrada nautičkih planova

Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom Crne Gore je raspisalo javni poziv za izradu Nautičkih planova u opštini Budva, lokacije: Ostrvo Sv Nikola, istočni kraj Slovenske

plaže, Drobni pijesak, u opštini Kotor lokacije: Morinj, Lipci, Perast (dvije lokacije), Žukovica u opštini Tivat lokacije: Župa-Belane, Kukoljina, Solila - „Movida“, u opštini Herceg Novi lokacije: Milašinovića plaža, ispred Hotela "Centar" Topla i ispred hotela "Plaža".

Sanacija i rekonstrukcija objekata pomorske/obalne infrastrukture

Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom je protekle godine izvršilo sanaciju 5 objekata obalne infrastrukture i to: Pristaništa Zaječarsko mulo u Baošićima i pristaništa u uvali Žanjic u opštini Herceg Novi, potom pristaništa – ponte u Stolivu u opštini Kotor, kao i pristaništa Bazdanj u opštini Tivat.

Nakon pomenutih objekata obalne infrastrukture u 2019. godini pristupilo se saniranju pristaništa Muo, saniranju ponte u Ljutoj u opštini Kotor, zatim sanaciji pristaništa i mandrača u Baošićima (kod Lanterne) i pristaništa i mandrača u Kumboru u opštini Herceg Novi.

Izvođač radova na rekonstrukciji pristaništa je firma „Đokić group“ d.o.o. a ukupna opredjeljena sredstva za sanaciju svih pristaništa iznose 162.500,00 €.

Tokom perioda 01.01. do 19.12.2019 godine, Služba za kontrolu Javnog preduzeća za upravljanje morskim dobrom, je shodno sistematizovanim poslovima i zadacima vršeći obilasku prostora zone morskog dobra konstatovala više nepravilnosti kod izgradnje stalnih objekata, postavljanja privremenih objekata, obavljanja djelatnosti bez odobrenja, nelegalnog zauzimanja javnih površina ili akvatorija te konstatovanja stanja komunalne uređenosti i drugo.

Javno preduzeće za upravljanje morskim dobrom je preko Službe za kontrolu, u izvještajnom periodu (01.01.-19.12.2019. godine) konstatovalo značajan broj nepravilnosti, od kojih je dio otklonjen nakon kontrole proslora, konstatovanja stanja – nepravilnosti i upućivanja pisane Opomene pred raskid i ukazivanja korisnicima da otklone uočene nepravilnosti.

Nakon navedenih aktivnosti, za nepravilnosti koje nijesu otklonjene nakon konstatovanja i ukazivanja od strane pripadnika Službe za kontrolu i dr. Stručnih službi Javnog preduzeća nadležnim inspeksijskim službama smo prosljedili ukupno 123 zahtjeva za ukupno 576 nepravilnosti sa sledećom strukturom zahtjeva za prostor opštine Herceg Novi 17, Tivat 25, Kotor 15, Budva 21 Bar 10, i Ulcinj 35 zahtjeva.

Kao uporedni podatak dajemo prikaz aktivnosti Javnog preduzeća za upravljanje morskim dobrom u izvještajnom periodu (01.01.-30.12.2018. godine) za predmete u kojim korisnici nijesu otklonili nepravilnosti nadležnim inspeksijskim organima prosljedili smo zahtjeve za kontrolu - vršenje nadzora za ukupno 50 zahtjeva - inicijativa za ukupno 189 nepravilnosti za koje smo Ministarstvu održivog razvoja i turizma – Direktoratu za inspeksijske poslove i licenciranje, prosljedili zahtjeve za kontrolu - vršenje nadzora za ukupno 189 nepravilnosti, sa strukturom nepravilnosti po opštinama kako slijedi : 106 Budva, 25 Bar, 20 Ulcinj, 15 Herceg Novi, 12 Tivat, 11 prostor zone morskog dobra u opštini Kotor,

Od ukupnog broja nepravilnosti (576) tokom 2019 godine, za koje smo inicirali inspeksijski nadzor najviše konstatovanih nepravilnosti je bilo za prostor opštine Budva ukupno 240, Herceg Novi 104, Ulcinj 101, Bar 66, Tivat 42 i Kotor 23.

Navedeni zahtjevi - prijave su u većini inicirane prema Ministarstvu održivog razvoja i turizma - Direktoratu za inspeksijske poslove i licenciranje, te Upravi za inspeksijske poslove dok je manji broj zahtjeva iniciran prema Komunalnim policijama ili Lučkim kapetanijama, te drugim inspeksijskim službama.

Pregled broja zahtjeva i broja nepravilnosti za koje je iniciran inspekcijski nadzor :

Opština	broj zahtjeva	broj nepravilnosti
Herceg Novi	17	104
Tivat	25	42
Kotor	15	23
Budva	21	240
Bar	10	66
Ulcinj	35	101
Ukupno	123	576

Ističemo i podatak da je u ukupnom broju nepravilnosti za izvještajni period, prikazan i određeni broj nepravilnosti koje smo evidentirali nakon donošenja novog Programa privremenih objekata i Atlasa kupališta, a odnosi se na objekte koji su postavljeni na terenu u prethodnom periodu, a nijesu planirani za period 2019-2023 godine – period važenja planske dokumentacije. Radi se o 6 zahtjeva za ukupno 126 nepravilnosti od čega za 21 odnosi na prostor opštine Herceg Novi, 3 Tivat, 5 Kotor, 58 Budva, 16 Bar, i 23 prostor opštine Ulcinj.

U periodu sezone, odnosno od 01. maja do 30. septembra 2019. god., nadležnim inspekcijskim službama podniet je 61 zahtjev za inspekcijski nadzor, za ukupno 281 nepravilnost. U cilju preglednosti podataka u tabeli je prikazana i struktura nepravilnosti tokom turističke sezone po strukturi nepravilnosti i po teritoriji - opštinama:

Opština	broj zahtjeva	nepravilnosti			ukupan broj nepravilnosti
		kupališta	objekti	gradnja	
Herceg Novi	7	6	2	4	12
Tivat	14	2	22		24
Kotor	6	2	3	8	13
Budva	14	68	78	5	151
Bar	5	4	21	2	27
Ulcinj	15	10	33	11	54
Ukupno	61	92	159	30	281

Posebna pažnja tokom turističke sezone je data kontroli kupališta i postavljanju i radu privremenih objekata, a najveći broj nepravilnosti tokom sezone odnosio se na uočene nepravilnosti kod postavljanja objekata koji nijesu planirani (postavljanje i rad bez odobrenja) ili odstupanje od propisanih površina ili uslova – materijalizacije (159); nepravilnosti na kupalištima (92) najviše kod neoslobađanja ½ kupališta od plažnog mobilijara, nedostataka spasilačke službe dok se na gradnju bez odobrenja odnosi 30 konstatovanih nepravilnosti.

Ocjene ljetnje turističke sezone 2019. godine

- Predsezonske aktivnosti na uređenju i izgradnji obale odvijale su se saglasno utvrđenom dinamičkom Planu za 2019. godinu. Struktura aktivnosti sastojala se od uobičajenih poslova na pripremi turističke sezone i dijelu planiranih poslova na izgradnji i uređenju morskog dobra. Novina koja je uvedena u ovoj godini jeste komunalno uređenje morskog dobra koje podrazumijeva održavanje čistoće u zoni morskog dobra za obalne prostore koji nijesu ustupljeni na korišćenje kao i održavanje javne rasvjete, zelenih površina i bujičnih kanala. Ovi poslovi realizovali su se u saradnji sa lokalnim komunalnim preduzećima.
- Stepenn uređenosti i opremljenosti na svim kupalištima ove godine bio je na zadovoljavajućem nivou. Upoređujući postotak svih kupališta koja su ispunila uslove, može se zaključiti da je ove sezone smanjen broj kupališta koja su ispunila propisane uslove i dobila Odobrenja za obavljanje turističkih djelatnosti na kupalištima od strane opštinskih sekretarijata. U odnosu na prošlu godinu, 13% kupališta je manje ispunilo

propisane uslove. Od ukupno 430 vrsta kupališta koja su bila u funkciji tokom sezone 2019. godine izdato je ukupno 340 ili 79% odobrenja.

- Sve dinamičnija priobalna pomorska plovidba dobija srazmjeran značaj u obogaćivanju turističke ponude i poboljšanju saobraćajne dostupnosti duž Primorja Crne Gore. Djelatnost prevoza turista/putnika u priobalnom pomorskom saobraćaju, zbog sadašnjeg stanja, a naročito mogućeg i očekivanog razvoja, treba unaprijediti, što podrazumjeva u prvom redu, uspostavljanje regulatornog i organizacionog okvira. Uspostavljanje linijskog pomorskog prevoza, naročito u Bokotorskoj i duž Budvanske rivijere, moglo bi u značajnoj mjeri smanjiti saobraćajne gužve, posebno tokom ljetnje sezone. Uvažavajući činjenicu da je plovni objekata za prevoz putnika sve više, a poštujući propise, i u cilju konačnog rješenja problema, potrebno je definisati uslove, način i lokaciju na kojoj je jedino moguće i bezbjedno vršiti predmetne aktivnosti. Učestvovanje u Zakonu o izmjenama i dopunama zakona o sigurnosti pomorske plovidbe čime će se regulisati oblast unutrašnjeg pomorskog saobraćaja prevoza putnika i stvari.
- Ubrzanim razvojem nautičkog turizma, uočen je veliki broj nasumičnih „bez reda“ vezova/sidrenja u moru, naročito u Bokotorskom zalivu. S tim u vezi, Javno preduzeće je sačinilo Popis vezova Bokotorskog zaliva gdje će se u budućem periodu uspostaviti red u korišćenju sidrišta i vezova na bode.
- Generalno se može zaključiti da je u toku sezone 2019. godine kvalitet morske vode za kupanje na Crnogorskom primorju uglavnom bio odličnog (K1) kvaliteta (92,4% uzoraka), dok je 7,6% uzoraka bilo zadovoljavajućeg (K2) kvaliteta, a uzoraka van propisanog kvaliteta nije bilo.

5.2. Javno preduzeće za Nacionalne parkove Crne Gore

Planovima objekata privremenog karaktera na području nacionalnih parkova za period 2017-2019. godina i Programom objekata privremenog karaktera za područje NP Durmitor za period 2019.-2023. godine, donijetih od strane Ministarstva održivog razvoja i turizma, predviđene su lokacije za privremene objekte koji su u vlasništvu nacionalnih parkova, lokacije za privremene objekte postavljene na državnom vlasništvu i lokacije za privremene objekte postavljene na privatnom vlasništvu u:

- NP Biogradska gora 9 lokacija,
- NP Durmitor 25 lokacija,
- NP Skadarsko jezero 30 lokacija i
- NP Lovćen 23 lokacije.

Na prostoru NP Biogradska gora izdato je 1 rješenje za postavljanje privremenog objekta uz prpratne urbanističko-tehničke uslove i to za privremeni objekat postavljen na zemljištu u državnom vlasništvu.

Na prostoru NP Durmitor izdato je 22 rješenja za postavljanje privremenih objekata uz prpratne urbanističko-tehničke uslove i to: 5 za privremene objekte postavljene na privatnom vlasništvu i 17 za privremene objekte postavljene na državnom vlasništvu.

Na prostoru NP Skadarsko jezero izdato je 24 rješenja za postavljanje privremenih objekata uz prpratne urbanističko-tehničke uslove i to: 2 za privremene objekte postavljene na privatnom vlasništvu i 19 za privremene objekte postavljene na državnom vlasništvu.

Na prostoru NP Lovćen izdato je 8 rješenja za postavljanje privremenih objekata uz prpratne urbanističko-tehničke uslove i to: 2 za privremene objekte postavljene na privatnom vlasništvu i 6 za privremene objekte postavljene na državnom vlasništvu.

NP Prokletije nema Plan privremenih objekata, pa se svi privremeni objekti koji su trenutno u izgradnji kao i ostale promjene identifikuju kao nelegalne aktivnosti.

Tabela: Pregled izdatih rješenja i urbanističko – tehničkih uslova u nacionalnim parkovima

Izdana rješenja i urbanističko-tehnički uslovi	Privremeni objekti na državnom zemljištu		Privremeni objekti na privatnom zemljištu		Zakup zemljišta u državnoj svojini
	Fizička lica	Pravna lica	Fizička lica	Pravna lica	
NP Biogradska gora	-	1	-	-	1
NP Durmitor	15	2	-	5	17
NP Skadarsko jezero	11	8	2	-	19
NP Lovćen	5	1	2	-	6
UKUPNO	31	12	4	5	43

Uređenje prostora u nacionalnim parkovima

Javno preduzeće za Nacionalne parkove Crne Gore vršilo je redovne aktivnosti na uređenju prostora u nacionalnim parkovima. Tokom čitave godine radilo se na uklanjanju otpada, uređenju prostora i održavanju staza koje su u službi posjetilaca. Pored toga vršene su redovne aktivnosti u vezi postavljanja i održavanja info i edukativnih tabli na pješačkim i edukativnim stazama, kao i postavljanja i održavanja sitnog mobilijara (klupe, stolovi, nadstrešnice, korpe za otpatke i dr.).

U NP Durmitor je nakon završetka turističke sezone organizovana akcija čišćenja rijeke Tare na lokalitetima od Žugića luke do Radovan luke. Održavan je put selo Mala Crna Gora-Sušica i Sušica–Nedajno. Kod Vojnog odmarališta je izgrađen most, a kod Crnog jezera je izvršena adaptacija mosta. Na Žugića luci izgrađeno je 8 kabina za presvlačenje za raftere, objekat za potrebe nadzornika i podest za spust čamaca na II Logoru. Od strane Uprave za javne radove izgrađen je Centar za raftere u Žugića luci.

U cilju bezbjednosti pješaka, u NP Skadarsko jezero je izgrađena pješačka staza koji prolazi ispod magistalnog puta i željezničke pruge u Virpazaru.

U NP Biogradska gora izvodjeni su građevinski radovi na pristupnoj stazi ka restoranu, izgrađen je Dječji park, a u toku je izrada planskog projekta za parking prostor na Kraljevom kolu u cilju stavljanja u funkciju turističkih vozila.

U NP Prokletije je saniran put od Babinog Polja do Hridskog jezera u dužini od 10km.

Nelegalna gradnja i nedozvoljene promjene u prostoru u nacionalnim parkovima

Na prostoru 5 nacionalnih parkova je ukupno tokom 2019. godine registrovano 167 slučajeva nelegalne gradnje i drugih nedozvoljenih promjena u prostoru. Za sve protivpravne aktivnosti sačinjeni su zapisnici o izvršenoj kontroli kao i foto dokumentacija koja je proslijeđena na dalju proceduru Službi za pravne, opšte poslove i kontrolu Javnog preduzeća. Svi evidentirani slučajevi bespravne gradnje ili drugih oblika devastacije prostora su procesuirani nadležnim institucijama na dalje postupanje i odlučivanje.

U NP Lovćen evidentirana su 3 slučaja nedozvoljenih promjena u prostoru.

Na području NP Skadarsko jezero evidentirano je ukupno 154 slučajeva nelegalne gradnje i drugih nedozvoljenih promjena u prostoru.

U NP Prokletije registrovano je 7 slučajeva nedozvoljene gradnje.

U NP Biogradska gora evidentirano je 3 slučaja nedozvoljene gradnje.

Na prostoru NP Durmitor tokom 2019.godine nije bilo registrovanih slučajeva nelegalne gradnje i drugih nedozvoljenih promjena u prostoru.

6. PODACI O PRIJAVAMA ZA GRAĐENJE ODNOSNO POSTAVLJANJU OBJEKATA, GRAĐEVINSKIM DOZVOLAMA I LICENCAMA

6.1. Prijave građenja

Novo zakonsko rješenje predviđa podnošenje prijave građenja sa propisanom dokumentacijom urbanističko-građevinskoj inspekciji, umjesto podnošenja zahtjeva za dobijanje građevinske dozvole Ministarstvu ili organu lokalne uprave.

U izvještajnom periodu, inspekcija je zaprimila 774 prijave početka građenja. Takođe, ovo inspekciji je dostavljeno 434 prijave adaptacije.

6.2. Podaci o izdatim građevinskim dozvolama za složenje inženjerske objekte

U Ministarstvu se vrše poslovi izdavanja građevinskih dozvola za složene inženjerske objekte, shodno članu 181 i 183 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata i upotrebni dozvola za složene inženjerske objekte, shodno članu 190, kao i upotrebni dozvola za objekte shodno članu 227 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata.

U periodu od 01.01.2019.godine do 31.12.2019.godine, izdato je 66 građevinskih dozvola, 16 zahtjeva za izdavanje građevinskih dozvola je odbijeno, od kojih u ponovnom postupku po Presudama Upravnog suda 6 zahtjeva, u 10 predmeta postupak za izdavanje građevinskih dozvola je obustavljen.

U istom periodu izdata je 51 upotrebna dozvola, imenovano 42 vršioca tehničkog pregleda izdrađenih objekata, 4 zahtjeva za izdavanje upotrebne dozvole su odbijena, dok je u 6 predmeta postupak obustavljen.

U istom periodu ovo ministarstvo je donijelo 46 mišljenja na Zakon o planiranju prostora i izgradnji objekata i 46 mišljenja iz djelokruga rada Direkcije za izdavanje dozvola.

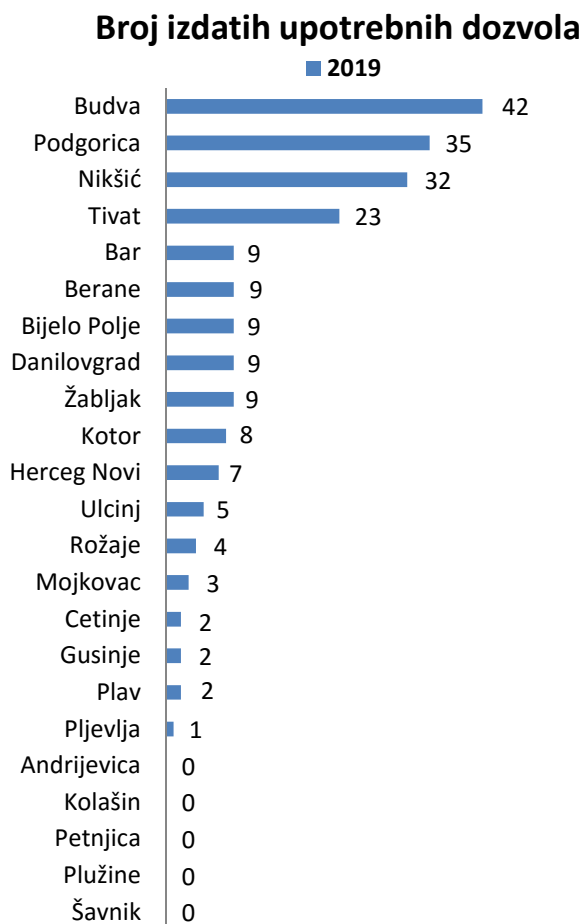
6.2.1. Građevinske dozvole podaci lokalnih samouprava

U izvještajnom periodu, na nivou lokalnih uprava ukupno je izdato 15 građevinskih dozvola shodno članu 238 Zakona u planiranju prostora i izgradnji objekata ("Službeni list CG", br. 64/17, 44/18, 63/18 i 11/19), u kome postupci započeti do dana stupanja na snagu zakona u kojem nije donijeta pravosnažna odluka okončaće se po zakonu koji je bio na snazi u vrijeme pokretanja postupka tj. Zakona o uređenju prostora i izgradnji objekata („Sl. list Crne Gore“ br. 51/08, 40/10, 34/11, 35/13 i 33/14) (Opština Plav nije dostavila podatak za II kvartal 2019.godine).

Od navedenog broja opština Bar je izdala 6 građevinskih dozvola, Budva 5, Ulcinj 3 i Kotor 1 građevinsku dozvolu.

6.2.2. Upotrebne dozvole

U izvještajnom periodu, na nivou lokalnih uprava ukupno je izdato 211 upotrebne dozvole shodno članu 227 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata ("Službeni list CG", br. 64/17, 44/18, 63/18 i 11/19), u kome za objekat koji se gradi odnosno koji je izgrađen na osnovu građevinske dozvole izdate do dana stupanja na snagu zakona, na izdavanje upotrebne dozvole, primjenjuju se odredbe Zakona o uređenju prostora i izgradnji objekata („Sl. list CG“ br. 51/08, 34/11, 35/13 i 33/14) (Opština Plav nije dostavila podatak za II kvartal 2019.godine).

Dijagram: Ukupan broj izdatih upotrebnih dozvola na nivou lokalnih uprava u 2019. godini

6.3. Podaci o legalizaciji bespravnih objekata

U cilju realizacije opredjeljenja Crne Gore za uključivanje u evropske integracije, potrebno je stvoriti uslove za primjenu normativa i standarda Evropske unije, te se u tom smislu pristupilo formulisanju i implementaciji politike legalizacije bespravnih objekata u kontekstu politike planiranja prostora ali i politike stanovanja. Crna Gora se dugi niz godina suočava sa pitanjem bespravne gradnje. Broj objekata izgrađenih suprotno propisima mjeri se desetinama hiljada. Bečkom deklaracijom o neformalnim naseljima u Jugoistočnoj Evropi, koju je Crna Gora potpisala septembra 2004. godine, predviđeno je da zemlje potpisnice teže potpunom regionalnom rješavanju neformalnih naselja do 2015. godine i da se obavezuju da preduzmu regularizaciju neformalnih naselja i poboljšanje do maksimalne mjere (ali samo u slučajevima koji ne narušavaju odgovarajući urbani razvoj, npr. kršenje prava, zaštitu životne sredine, zaštitu kulturnog nasleđa).

Budući da se radi o dugoročnom i veoma kompleksnom procesu, koji zahtjeva uključenost i punu angažovanost velikog broja subjekata, potrebno je uložiti značajne napore od strane svih učesnika da bi isti dao pozitivne rezultate.

Stupanjem na snagu Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata, 2017. godine započet je proces legalizacije bespravnih objekata.

Budući da se ovim zakonom uspostavlja novi sistem planiranja prostora i izgradnje objekata (predviđena je izrada novog državnog planskog dokumenta za cijelu teritoriju Crne Gore, značajne izmjene uvedene su u dijelu uslova izgradnje objekata i dr.) – to se nametnula potreba da se uredi i pitanje legalizacije bespravnih objekata, koje je nužno sa aspekta obezbjeđenja cjelovitosti i kontinuiteta sistema. Shodno Zakonu legalizovati se mogu samo bespravni objekti predviđeni planskim dokumentom, ili važećim ili Planom generalne regulacije Crne Gore, koji je državni planski dokument.

Rok za podnošenje zahtjeva za legalizaciju shodno zakonu je devet mjeseci od dana stupanja na snagu, i isti je istekao 16. jula 2018. godine.

Shodno podacima dostavljenim od strane jedinica lokalne samouprave, podnijeto je oko 51000 zahtjeva.

Prema podacima za 2019. godinu, od oko 51000 podnijetih zahtjeva za legalizaciju na nivou države, obrađeno je preko 33000 zahtjeva. U najvećem broju jedinica lokalne samouprave je visok procenat obrade podnijetih zahtjeva: u Bijelom Polju, Nikšiću, Kolašinu, Petnjici, Pljevljima i Kotoru svi primljeni zahtjevi su obrađeni, dok je u pojedinim opštinama procenat obrade zahtjeva i do 90% od ukupnog broja.

Donijeto je 734 rješenja o legalizaciji. U opštini Nikšić donijeto je 236 rješenja o legalizaciji a podnijeto 2370 zahtjeva, u opštini Bijelo Polje donijeto je 92 rješenja o legalizaciji, u opštini Tuzi 59, opštini Tivat 36, Žabljaku 27.

Od ukupnog broja obrađenih zahtjeva, donijeto je 4306 rješenja o prekidu postupka, od čega je u 2495 rješenja donijeto sa razloga neusklađenosti sa planovima a 236 rješenja o prekidu radi rješavanja imovinsko pravnih odnosa, dok za određeni broj slučajeva opštine nijesu dostavile detaljne podatke.

Shodno Zakonu, rješenje o legalizaciji, se može donijeti za bespravni objekat koji je izgrađen u skladu sa osnovnim urbanističkim parametrima važećeg planskog dokumenta donesenog do stupanja na snagu ovog zakona, odnosno planskog dokumenta donijetog shodno Zakonom propisanoj proceduri. Ali ukoliko to nije slučaj, postupak se prekida do donošenja Plana generalne regulacije Crne Gore. Takođe, uslov za donošenje rješenja o legalizaciji su riješeni imovinsko pravni odnosi na objektu i zemljištu na kome je objekat izgrađen tako da je to takođe jedan od razloga za prekid postupka.

Nakon rješavanja prethodnog pitanja, odnosno donošenja planske dokumentacije ili rješavanja imovinsko pravnih odnosa postupci će se nastaviti.

Prema prikupljenim podacima, obračunat je i naplaćen dio prihoda od naknade za komunalno opremanje za bespravne objekte: u budžete jedinica lokalne samouprave je uplaćeno 1,353,005.51 € na ime ove naknade, dok je obračunati iznos 2,121,111.55 €. Naime, naknada za komunalno opremanje građevinskog zemljišta, po zahtjevu vlasnika bespravnog objekta može da se se plaća jednokratno ili u jednakim mjesečnim ratama, na period od 10 ili 20 godina.

Shodno odredbama Zakona odnosno člana 169 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata jedinica lokalne samouprave je dužna da sredstva ostvarena od naknade za komunalno opremanje građevinskog zemljišta za bespravne objekte i naknade za korišćenje prostora iz člana 168 ovog zakona, koristi za komunalno opremanje građevinskog zemljišta i za obezbjeđivanje alternativnog smještaja, u skladu sa ovim zakonom. Znači, sredstva prikupljena u procesu legalizacije će se ulagati u one prostore na kojima su izgrađeni bespravni objekti, u izradnju nedostajuće infrastrukture, objekata od javnog interesa. Krajnji cilj odnosno rezultat koji očekujemo je podizanje kvaliteta života građana i uređen i opremljen prostor.

Imajući u vidu broj podnijetih zahtjeva, činjenica je da obrada i rješavanje istih predstavlja izazov za administracije na lokalnom nivou. Takođe, postupak legalizacije je nova procedura, te ne postoji praksa u postupanju. Procedura podrazumijeva utvrđivanje ispunjenosti više uslova-usklađenosti sa planskim dokumentima, riješene imovinsko pravne odnose na zemljištu i objektu, i uključenost i volju podnosilaca zahtjeva – bespravnih graditelja.

Vodi se kontinuirana komunikacija sa jedinicama lokalne samouprave koje su nosioci ovog procesa sa ciljem sprovođenja zakona na efikasan način. Proces će rezultirati povećanjem prihoda budžeta opština, kroz naplatu naknada za komunalno opremanje građevinskog zemljišta, ali i kroz naplatu prihoda od poreza na nepokretnosti, kao i naknade za korišćenje prostora čije uvođenje je takođe u nadležnosti jedinica lokalne samouprave i ista će predstavljati njihov prihod. Ova sredstva će se koristiti za izgradnju nedostajuće infrastrukture u tim područjima, te rezultirati povećanju kvaliteta života tih ali i drugih područja.

Obaveza izrade orto foto snimka teritorije Crne Gore je takođe predviđena Zakonom. Orto foto snimak je dostupan na veb sajtu Ministarstva od 11. juna 2019. godine.

Shodno Zakonu, podaci orto foto snimanja su dostavljeni Upravi za nekretnine, radi preklapanja orto-foto snimka teritorije Crne Gore sa važećim digitalnim podlogama i postavljanja na Geoportal Uprave za nekretnine, što je i izvršeno te se na Geoportalu može pristupiti orto-foto snimku preklopljenom sa katastarskim podlogama.

Sljedeći korak je ukrštanje podataka o podnijetim zahtjevima za legalizaciju sa podacima sa Geoportala, što će rezultirati evidencijom bespravnih objekata, što je u nadležnosti jedinica lokalne samouprave.

Orto foto snimak odnosno podaci dobijenim snimanjem predstavljaju dokumentacionu osnovu za izradu plana generalne regulacije i značajan alat u procesu legalizacije, ali i postupku izgradnje i kontrole izgradnje objekata. Objekti koji se mogu identifikovati na snimku uzeće se u obzir pri izradi Plana generalne regulacije, a shodno njemu i legalizovati. Na osnovu baze podataka objekata, odnosno orto foto snimka kao svojevrsnog presjeka stanja u prostoru u datom trenutku, izvršiće se identifikacija objekata koji nijesu ušli u proces legalizacije i na iste će biti primijenjene mjere propisane zakonom, prvenstveno utvrđivanje plaćanja naknade za korišćenje prostora.

Naknadu za korišćenje prostora, shodno Zakonu dužan je da plaća vlasnik bespravnog objekta, za koji nije podnijen zahtjev za legalizaciju i vlasnik bespravnog objekta za koji je donijeto rješenje o odbijanju zahtjeva za legalizaciju - do uklanjanja objekta. Naknadu utvrđuje i naplaćuje jedinica lokalne samouprave. Godišnja naknada za korišćenje prostora po m² bespravnog objekta može iznositi od 0,5% do 2,0% prosječne cijene građenja m² novoizgrađenog stambenog objekta u Crnoj Gori koju objavljuje organ uprave nadležan za poslove statistike, za godinu koja prethodi godini za koju se naknada utvrđuje, i utvrđuje je jedinica lokalne samouprave.

Podzakonska akta za sprovođenje odredbi zakona koje propisuju postupak legalizacije

Shodno članu 164 Zakona jedinice lokalne samouprave su obavezne da uz prethodnu saglasnost Ministarstva, donesu podzakonska akta kojim će se propisati uslovi, način, rokovi i postupak plaćanja naknade za komunalno opremanje građevinskog zemljišta za bespravne objekte. U 2019. godini izdata je saglasnost Opštini Bar, doku su ostalim opštinama, izuzev opštine Kolašin, saglasnosti izdate tokom 2018. godine.

Takođe, shodno članu 168 Zakona ministarstvo je izdalo 3 saglasnosti na podzakonska akta kojim se propisuju visina, način i kriterijumi plaćanja godišnje naknade za korišćenje prostora i to Glavnom gradu, opštinama Danilovgrad i Bijelo Polje, dok su opštinama Šavnik i Petnjica saglasnosti izdate tokom 2018. godine.

Shodno članu članu 171 Zakona jedinice lokalne samouprave su obavezne da uz prethodnu saglasnost Ministarstva, donesu podzakonska akta kojim će se propisati bliži uslove, način, postupak i kriterijumi za obezbjeđivanje alternativnog smještaja, te je saglasnost izdata na Predloge odluka Glavnog grada i opštine Danilovgrad.

6.4. Licence u oblasti izgradnje

Tokom 2019. podnijeto je 828 zahtjeva za licence u oblasti izgradnje objekata, od kog broja je:

- izdato 768 licenci;
- oduzeto 32 licence;
- odbijeno 12 zahtjeva podnijetih u 2019.godini,
- ostalo je neriješeno 16 zahtjeva u 2019.godini,
- odbijeno 93 zahtjeva za izdavanje licenci podnijetih u 2018.godini.

Protiv donijetih prvostepenih rješenja pokrenuto je 9 upravnih sporova pred Upravnim sudom Crne Gore, od koga broja su 5 tužbi usvojeno, dok su 3 tužbe odbijene, a u toku je 1 spor.

U toku je 1 zahtjev za vanredno preispitivanje sudske odluke pred Vrhovnim sudom CG. Podnijeta su 2 predloga za oduzimanje licence od strane urbanističko-građevinskog inspektora, koji postupak je u toku.

7. INSPEKCIJSKE SLUŽBE

7.1.1. Urbanističko-građevinska inspekcija

Zakonom o planiranju prostora i izgradnji objekata ("Službeni list Crne Gore", br. 064/17, 044/18, 063/18) propisano je da poslove inspekcijskog nadzora u oblasti planiranja i izgradnje vrši Ministarstvo, u skladu sa ovim zakonom i zakonom kojim se uređuje inspekcijski nadzor, preko urbanističko-građevinskog inspektora.

Urbanističko-građevinska inspekcija je u periodu od 01.01.-31.12.2019. godine izvršila 2662 inspekcijskih pregleda i to: 820 u postupku redovne inspekcijske kontrole, 1148 po podnijetim inicijativama i 694 kontrolnih inspekcijskih pregleda.

Utvrđene nepravilnosti

Najveći broj utvrđenih nepravilnosti odnosio se na građenje objekata bez prijave početka građenja, na bespravno postavljanje privremenih objekata na prostoru područja posebne namjene (u zoni morskog dobra i nacionalnim parkovima).

Preduzete mjere

Od 2662 inspekcijskih pregleda, izdato je 2662 zapisnika o inspekcijskoj kontroli, od čega su 455 zapisnika konstatovane utvrđene nepravilnosti i to:

- 8 utvrđenih nepravilnost u UTU
- 30 utvrđenih nepravilnosti u glavnom projektu
- 308 utvrđenih nepravilnosti postavljanja /građenja privremenih objekata
- 109 ostale nepravilnosti

Od ukupnog broja 455 utvrđenih nepravilnosti Urbanističko-građevinska inspekcija je u:

- 135 slučajeva zapisnički ukazala na otklanjanje nepravilnost
- 269 slučajeva je donijela rješenje o zabrani,
- 110 slučajeva rješenje o rušenju bespravno sagrađenih objekata i
- 171 slučaju rješenje o ukalanjanju privremenih objekata iz područja posebne namjene.

Urbanističko-građevinska inspekcija donijela je 8 rješenja o prekidu postupka za uklanjanje objekata shodno Zakonu o planiranju prostora i izgradnji objekata, kao i 1 rješenja o obustavi postupaka.

Inspektori su podnijeli 22 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka.

Podneo je 59 krivične prijave koje su se odnosile na građenje objekta bez prijave početka građenja.

Izvršenje rješenja

Tokom izvještajnog perioda Urbanističko-građevinska inspekcija je pristupila izvršenju 37 rješenja o rušenju bespravno sagrađenih objekata i to:

Bar 1, Kotor 1, Ulcinj 1, Nikšić 1, Podgorica 1, Pljevlja 1, na području JPMD 31, Opština Rožaje na Štedimu 9 kao i 1 dostajali objekat u Opštini Šavnik.

Postupanje po inicijativama

Tokom izvještajnog perioda, Urbanističko-građevinska inspekcija je postupala je u 1148 slučajeva po inicijativama koje su se ticale izgradnje objekata bez prijave početka građenja.

Imajući u vidu da bespravna gradnja trajno mijenja i uništava prostor i direktno smanjuje sadašnje i buduće razvojne mogućnosti, te činjenicu da je u Crnoj Gori evidentno građenje objekata bez tehničke dokumentacije propisane zakonom (o čemu svjedoči i veliki broj inicijativa građana), a što u mnogome prevazilazi postojeće kadrovske kapacitete ove inspekcije, neophodno je povećanje broja inspektora.

Drugostepeni postupak

U periodu od 01.01.2019.god. do 31.12.2019.godine, ukupno je izjavljeno 220 žalbi.

Od tog broja na rješenja urbanističko-građevinskog inspektora, izjavljeno je koje su riješene na sledeći način:

- 183 žalbi odbijeno;
- 23 žalbi usvojeno;
- 4 rješenja o obustavi postupka i
- 10 predmeta su u toku jer rok za odlučivanje po žalbi je 45 dana od dana prijema žalbe.

Pred Agencijom za zaštitu podataka ličnosti i slonodni pristup informacijama se vode 23 postupka po žalbama na rješenja prvostepenog organa ovog ministarstva. Od tog broja 5 postupaka je obustavljeno, ostali su u toku.

Pred Upravnim sudom Crne Gore se vodi 76 sporova protiv drugostepenih rješenja ovog ministarstva. Od tog broja je 71 spor u toku, 1 tužba je usvojena, a 5 tužbi je odbijeno.

U 2019.godini podnijet je 1 zahtjev za vanredno preispitivanje sudske odluke od strane Dedeić Dragice, koji zahtjev još nije riješen od strane Suda.

U ovom periodu podnijet je 4 zahtjeva za vanredno preispitivanje sudske odluke od kojih su 3 zahtjeva odbijena, a 1 zahtjev je u toku rješavanja kod Suda.

U ovom periodu podnijeto je 105 zahtjeva za slobodni pristup informacijama, od kog broja je: 32 zahtjev usvojen;

30 zahtjeva odbijeno;

na 1 zahtjev dostavljeno obavještenje shodno članu 26 Zakona o slobodnom pristupu informacijama;

15 zahtjeva proslijeđena na nadležnost drugim organima,

ostalo je u radu, kod inspekcije (27 zahtjeva)

7.1.2. Inspekcije u drugim upravnim oblastima koje imaju ovlašćenja i obaveze u pogledu uređenja prostora i izgradnje objekta

Ekološka inspekcija

Ekološka inspekcija je, na osnovu važeće zakonske regulative iz oblasti zaštite životne sredine u izvještajnom periodu:

- izvršila **2566** inspekcijska nadzora (redovni 1465, kontrolni 901, po inicijativi 200)
- donijela **212 ukazivanja na nepravilnosti i 906 rješenja.**

- Na osnovu Zakona o upravljanju otpadom – 249 rješenje;
- Na osnovu Zakona o životnoj sredini – 182 rješenja;
- Na osnovu Zakona o procjeni uticaja na životnu sredinu – 177 rješenja;
- Na osnovu Zakona o zaštiti vazduha - 60 rješenje;
- Na osnovu Zakona o integrisanom sprječavanju i kontroli zagađivanja životne sredine - 6 rješenja;
- Na osnovu Zakona o hemikalijama – 37 rješenja;
- Na osnovu Zakona o zaštiti od buke u životnoj sredini- 12 rješenje;
- Na osnovu Zakona o jonizujućem zračenju – 123 rješenja
- Na osnovu Zakona o nacionalnim parkovima –1 rješenje
- Na osnovu Zakona o zaštiti prirode – 18 rješenja
- Na osnovu Zakona o odgovornosti za štetu u životnoj sredini – 6 rješenja
- Na osnovu Zakona o zaštiti od nejonizujućeg zračenja – 35 rješenja

Ekološka inspekcija je zbog neizvršenja rješenja pristupila administrativnom izvršenju rješenja, odnosno donijela **45 Zaključaka** o izricanju novčane kazne, u iznosu od **42950 eura** i poslala **Poreskoj upravi 10 Zaključaka na naplatu u iznosu od 22.000 eur** i dobrovoljno je uplatio jedan operater na žiro račun Državnog trezora Crne Gore **5.000eur**.

U izvještajnom periodu ekološka inspekcija je podnijela **1 krivičnu prijavu**, **79 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka** i izdala **40 prekršajna naloga** u novčanom iznosu od **16.730 eura**.

Elektroenergetska inspekcija

Elektroenergetska inspekcija je, u toku 2019. godine donijela:

- 18 naloga za međusobno usklađivanje objekata (obezbjeđivanje sigurnosnih visina i rastojanja) koji se grade ili su izgrađeni u zoni el.en. objekata i elektroenergetskih objekata u čijoj zoni se gradi, sa propisima
- 3 Rješenja o zabrani građenja u zoni elektroenergetskih objekata.
- 17 inicijative stvarno nadležnim organima za preduzimanje mjera za sprečavanje gradnje u zoni elektroenergetskih objekata ili usklađivanje građenja sa propisima
- 25 Zapisnika ili drugih akata gdje je utvrđivano činjenično stanje i davati nalozi za otklanjanje nepravilnosti, odnosno usklađivanje građenja sa propisima
- 2 prekršajna naloga

Inspekcija za vode

Informacije o aktivnostima i preduzetim mjerama inspekcije za vode	Period: izvještaj za 2019. godinu
Izvršeno inspekcijskih pregleda:	421
redovnih inspekcijskih pregleda	222
kontrolnih inspekcijskih pregleda	82
inspekcijskih pregleda po inicijativi	117
Ukupan broj utvrđenih nepravilnosti za navedeni period:	87
Ukupan broj ukazivanja za navedeni period:	27
Ukupan broj rješenja za navedeni period:	36
Ukupan broj izdatih prekršajnih naloga za naveden period:	18
Ukupan iznos novčanih kazni po prekršajnim naložima u €:	6.630,00 €
Ukupan broj izrečenih novčanih kazni za naveden period:	11
Ukupan iznos izrečenih novčanih kazni u €:	14.500,00 €
Ukupan broj zahtjeva za PP za navedeni period:	10
Ukupan broj krivičnih prijava za navedeni period:	8

Inspekcija za vode, tokom izvještajnog perioda, u svom sastavu imala je 3 inspektora - glavnog inspektora, inspektora za vode sa mjestom rada Podgorici i inspektora za vode sa mjestom rada u Beranama.

U toku izvještajnog perioda, izvršen je 421 inspekcijskih pregleda od čega je 222 redovnih, 82 kontrolnih i 117 po podnijetim inicijativama.

Utvrđeno je 87 nepravilnosti.

Na osnovu utvrđenih nepravilnosti aktivnosti i preduzete mjere inspekcije za vode su 27 ukazivanja, 36 donijetih rješenja, izdato je 18 prekršajnih naloga u ukupnom iznosu od 6.630,00 €, u postupku administrativnog izvršenja rješenja izrečeno je 11 novčanih kazni u

ukupnom iznosu od 14.500,00 €, (uz 31 donijeti zaključak o obustavi postupka i novčanom kažnjavanju), podnijeto je 10 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka i podnijeto je 8 krivičnih prijava.

Inspekcija za državne puteve

Inspekcija za državne puteve Ministarstva saobraćaja i pomorstva shodno Zakonu o putevima ("Sl.list RCG", br. 42/04), donosi upravne mjere i radnje kojima se zabranjuju radovi koji se izvode u neposrednoj blizini javnog puta, njegovog dijela ili putnog objekta, a koji mogu ugroziti njegovu stabilnost i bezbjednost saobraćaja. Takođe, naređuje rušenje i uklanjanje objekata izgrađenih odnosno postavljenih u zaštitnom pojasu puta suprotno odredbama zakona o putevima; naređuje rušenje i uklanjanje ograda, drveća, zasada građevinskog i drugog materijala i natpisa podignutih, ostavljenih ili postavljenih suprotno odredbama ovog zakona, kao i naredi postavljanje fizičkih prepreka kojima se onemogućava priključenje na javni put bez prethodno pribavljene saglasnosti organa uprave, odnosno građevinske dozvole.

Shodno gore navedenom, obavještavamo Vas da je inspekcija za državne puteve donijela 3 rješenja u cilju sprječavanja nelegalne gradnje ili nelegalnog izvođenja radova u zoni puta, kao i 15 rješenja vezanih za radove na povećanju bezbjednosti saobraćaja i uslovima odvijanja saobraćaja na državnim putevima.

Slijedi kratak opis donijetih rješenja vezanih za sprječavanja nelegalne gradnje ili nelegalnog izvođenja radova u zoni puta:

1. Obustava daljeg izvođenja radova na izgradnji garaže i rušenje podignutog objekta u zoni putnog i zaštitnog pojasa regionalnog puta R-2 dionica Murino-Plav-Gusinje-Grnčar; (rješenje djelimično izvršeno)
2. Zabrana korišćenja priključka na državni put i postavljanje fizičkih prepreka kojima se onemogućava priključenje na javni put; (magistralni put M-5 dionica Ribarevina-Rožaje, rješenje izvršeno);
3. Zabrana izvođenja radova koji se izvode u neposrednoj blizini javnog puta, njegovog dijela ili putnog objekta, a koji mogu ugroziti njegovu stabilnost i bezbjednost saobraćaja, (magistralni put M-5 dionica Ribarevina-Rožaje, rješenje izvršeno).

Izveštaj o stanju uređenja prostora za 2019. godinu, upućuje na zaključak da u narednom periodu aktivnosti treba i dalje da budu usmjerene na afirmaciji obilježja i vrijednosti karakterističnog crnogorskog ambijenta, na očuvanju i održivom razvoju sveukupnog prostora, a posebno kulturnog nasljeđa i zaštićenih područja.

Aneksi iz ovog Izveštaja objaviće se u elektronskom izdanju „Službenog lista Crne Gore“.

Ovaj izveštaj objaviće se u „Službenom listu Crne Gore“.

Broj: 07-3426

Podgorica, 2. jula 2020. godine

VLADA CRNE GORE

**Predsjednik,
Duško Marković**